

Krivično procesno pravo - sudska praksa Bosne i Hercegovine IN DUBIO PRO REO

Član 3. stav 2. te član 298.tačka v) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Kada odlučna činjenica za postojanje krivičnog djela nije pouzdano utvrđena dokazima provedenim na glavnom pretresu nego je njeno postojanje ostalo u sumnji, onda to predstavlja osnov za oslobađajuću presudu po članu 298. tačka v) ZKP RS u vezi sa članom 3. stav 2. istog Zakona.

Iz obrazloženja:

Ocjenivši kao stručan i nepristrasan citirani nalaz i i mišljenje Zavoda za sudska vještačenja dovodeći ga u korelaciju sa ostalim provedenim dokazima, pobijana presuda i po ocjeni ovog suda izvodi pravilan zaključak da se iz provedenih dokaza ne može pouzdano utvrditi pod kojim okolnostima je došlo do oštećenja na vozilima optuženih, a slijedom toga ni namjera optuženih da optužena T.M. od osiguravajućeg društva naplati osiguranu sumu po osnovu prevarno oštećene stvari. Za takav zaključak pobijana presuda je dala detaljne, jasne i uvjerljive razloge u svom obrazloženju, koje razloge kao mjerodavno obrazloženje prihvata i ovaj sud.

Činjenica da se optuženi M.K. nije žalio na prvostepenu osuđujuću presudu i da je platio novčanu kaznu koja mu je tom presudom izrečena, koju žalba apostrofira, nema takav značaj koji joj žalba pridaje da bi sama za sebe dovela u pitanje pravilnost naprijed navedenog zaključka pobijane presude u pogledu odlučnih činjenica za postojanje predmetnog krivičnog djela.

Kako se radi o činjenicama od odlučnog značaja za postojanje krivičnog djela koje se optuženim stavlja na teret, te kako je postojanje ove činjenice ostalo u sumnji i nakon provedenih dokaza na glavnom pretresu i pretresu pred drugostepenim sudom, to je pobijanom presudom pravilno primjenjen princip in dubio pro reo sadržan u odredbi člana 3.stav 2. ZKP RS, te preinačena prvostepena osuđujuća presuda tako što su na osnovu odredbe člana 298.tačka v) ZKP RS optuženi oslobođeni optužbe da su na način činjenično opisan u dispozitivu optužnice i u izreci pobijane presude počinili krivično djelo osiguranička prevara iz člana 240. stav 3. u vezi sa stavom 1. te u vezi sa članom 23. KZ RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 95 0 K 036681 18 Kžž od 05.02.2019. godine)

NE BIS IN IDEM

Član 4. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18) Član 4. stav 1. Protokola 7 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Kada je osuđeni kažnjen u prekršajnom postupku za prekršaj kojim se štiti uspostavljeni sistem zaštite na radu pri korištenju električne energije, dok se predmetnim krivičnim djelom izazivanja opšte opasnosti iz člana 402. stav 2. KZ RS štiti opšta sigurnosti ljudi i imovine, pa pored razlike u zaštićenim dobrima, postoji razlika i u propisanoj vrsti kazne, tada djelo za koje je osuđeni kažnjen u prekršajnom postupku ne ispunjava niti jedan od alternativnih kriterija uspostavljenih u predmetu Engel pred Evropskim sudom za ljudska prava da bi se moglo smatrati da je lice pravosnažno osuđeno u krivičnom postupku.

Iz obrazloženja:

Zahtjev prvenstveno prigovora da je pobijanom presudom na štetu optuženog povrijeđen Krivični zakon na način što je suprotno principu ne bis in idem iz člana 4. ZKP RS (zabrana dvostrukog suđenja za isto krivično djelo) a koji princip je zaštićen članom 4. Protokla broj 7 uz Evropsku konvenciju, pobijanom presudom optuženi oglašen krivim i kažnjen za isti događaj (isto djelo) za koje je prethodno pravosnažnim rješenjem istog suda broj 80 0 Pr 08665 13 Pr od 10.02.2014. godine kažnjen u prekršajnom postupku. Tvrdnjom da se u konkretnom slučaju pobijana presuda odnosi na već pravosnažno presuđenu stvar Zahtjev sugerše da je počinjena povreda Krivičnog zakona iz člana 312. tačke v) i tačke g) ZKP RS (postojanje okolnosti koja isključuje krivično gonjenje i da je u pogledu krivičnog djela koje je predmet optužbe primjenjen zakon koji se ne može primjeniti).

Argumentima Zahtjeva iznesenim u prilog tvrdnje o počinjenim oblicima povrede Krivičnog zakona nije dovedena u sumnju pravilnost zaključka pobijane drugostepene presude, a niti validnost datih razloga za takav zaključak, da citirano pravosnažno rješenje Osnovnog suda u Bijeljini, kojim je utvrđena odgovornost optuženog G.S. za učinjeni prekršaj nema u ovom krivičnom postupku karakter res iudicata (presuđene stvari), pa u tom smislu vođenjem krivičnog postupka protiv njega nije povrijeđe ni princip ne bis in idem.

Naime, krivično djelo izazivanje opšte opasnosti iz stava 2. člana 402. KZ RS po svom karakteru predstavlja poseban oblik krivičnog djela izazivanja opšte opasnosti sa blanketnom dispozicijom, kod kojeg se radnja izvršenja manifestuje u nepostupanju službenog ili odgovornog lica po propisima ili tehničkim pravilima o zaštitnim mjerama sa posljedicom prouzrokovanja konkretne opasnosti za život ili imovinu većeg obima, a kvalifikovani oblik ovog krivičnog djela predviđen u stavu 7. citirane zakonske odredbe postoji kada usljed propuštanja takvog činjenja nastupi smrt jednog ili više lica.

U konkretnom slučaju, prema utvrđenju pobijane presude, osuđeni G.S., kao odgovorno lice, kritičnog događaja nije postupio po propisima i mjerama o zaštiti na radu pri korištenju električne energije, pa je usljed toga iz nehata izazvao opasnost za život elektromontera D.L., pri čemu je i prouzrokovao njegovu smrt. U takvom propuštanju činjenja, na koje je kao odgovorno lice bio obavezan u smislu navedenih pravila i propisa (koje je detaljno konkretizovano u izreci presude s aspekta blanketnih propisa i radnji koje je bio dužan preduzeti, a koje nepreduzimanje je imalo za posljedicu smrt jednog lica,) ostvarena su sva bitna obilježja krivičnog djela izazivanja opšte opasnosti iz člana 402. stav 7. u vezi sa stavom 4. i 2. KZ RS, za koje djelo mu je pobijanom presudom izrečena kazna zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine.

Povodom tog događaja paralelno je vođen i prekršajni postupak koji je pravosnažno meritorno okončan prije ovog krivičnog postupka. U prekršajnom postupku utvrđena je odgovornost optuženog za prekršaj iz člana 11. stav 1. u vezi sa članom 67. stav 2. Zakona o zaštiti na radu, koji se manifestuje u propuštanju da kao odgovorno lice u pravnom licu u svojstvu kontrolora izvođenja radova, kritičnog događaja obezbjedi preventivne mjera radi zaštite života i zdravlja zaposlenog radnika D.L., dovođenjem mjesta rada u beznaponsko stanje a prilikom priključka brojala na niskonaponsku mrežu u mjestu K., za koji prekršaj mu je izrečena novčana kazna u iznosu od 500,00 (petstotina) KM.

Iz razloga u obrazloženju pobijane presude nedvosmisleno proizlazi zaključak da se u konkretnom slučaju za jedan delikt nisu vodila dva postupka za krivično djelo, nego da su u radnjama osuđenog istovremeno ostvarena obilježja i prekršaja i krivičnog djela blanketnog karaktera, jer povreda blanketnih propisa koji prema činjeničnom opisu krivičnog djela (u dispozitivu optužnice i izreci pobijane presude) određuju radnju izvršenja djela, istovremeno manifestuje i prekršaj. Dakle, u konkretnom događaju su jednom radnjom istovremeno ugrožena različita zaštićena dobra i ostvarena obilježja dva kažnjiva djela, prekršaj i krivično djelo.

Takav zaključak se obrazlaže argumentima da djelo za koje je osuđeni kažnjen u prekršajnom postupku nema karakter krivične optužbe u smislu odredbi člana 4. stav 1. Protokola 7 uz Evropsku konvenciju ni po svojoj pravnoj prirodi s obzirom na zaštitni objekat, ni po težini kazne s obzirom da je za to djelo zaprijećena i izrečena novčana kazna. Pri tome se apostrofira razlika u pravnoj prirodi djela za koje je osuđeni kažnjen u prekršajnom postupku za prekršaj kojim se štiti uspostavljeni sistem zaštite na radu pri korištenju električne energije (u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu), i predmetnog krivičnog djela kojim se pruža zaštita opšte sigurnosti ljudi i imovine, odnosno zaštita života ljudi i imovine većeg obima. Osim toga, pored razlike u zaštićenim dobrima između konkretnog prekršaja i krivičnog djela, pobijana presuda naglašava razliku u propisanoj vrsti kazne kojim se ta dobra štite, jer za učinjeni prekršaj propisana je novčana kazna od 250,00 do 1.500,00 KM, a za krivično djelo kazna zatvora u trajanju od jedne do osam godina. Nadalje, ističući da činjenični opis djela za koje je pobijanom presudom osuđeni oglašen krivim, prevazilazi činjenični opis iz izreke prekršajne odluke u dijelu koji se odnosi na nastupanje zabranjene posljedice u vidu smrti jednog lica, što predstavlja bitni element krivičnog djela izazivanje opšte opasnosti iz člana 402. stav 7. u vezi sa članom 4. i 2. KZ RS, a ne i prekršaja za koji je osuđeni kažnjen, pobijana presuda zaključuje da nema osnova za primjenu načela „ne bis in idem“.

Navedene razloge kao mjerodavno obrazloženje prihvata ovaj sud u cijelosti pa se suprotne tvrdnje zahtjeva ne mogu prihvatiti kao osnovane. Ovo iz razloga što princip ne bis in idem iz člana 4. stav 1. Protokola 7 uz Evropsku konvenciju podrazumijeva zabranu ponovnog suđenja i kažnjavanja nekog lica za krivično djelo za koje je već pravosnažno oslobođen ili osuđen u skladu sa zakonom i krivičnim postupkom te države. U konkretnom slučaju djelo za koje je osuđeni kažnjen u prekršajnom postupku ne zadovoljava ni jedan od alternativnih kriterija koje je Evropski sud za ljudska prava uspostavio u predmetu Engel da bi se radilo o optužbi za krivično djelo, a odnose se na pravnu prirodu djela i težinu propisane kazne za to djelo. Osim toga u odnosu na identitet djela, za ocjenu da li su djela ista (idem) Evropski sud za ljudska prava je u predmetu Sergey Zoltukhim v. Russia (10. februar 2009. godine) zauzeo stanovište da je za ocjenu da li se radi o istom djelu od odlučujućeg značaja da je činjenično stanje koje se stavlja na teret optuženom u oba postupka isto ili u bitnom isto, a u konkretnom slučaju nesumnjivo je utvrđeno da činjenični opis krivičnog djela u izreci pobijane presude u bitnim činjenicama prevazilazi činjenični opis djela za koje je osuđeni kažnjen u prekršajnom postupku. Iz navedenih razloga neosnovan je prigovor Zahtjeva zasnovan na tvrdnji da je pobijanom presudom učinjena povreda Krivičnog zakona iz člana 312. tačka v) ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 80 0 K 049297 19 KvIz od 03.03.2020. godine)

PRENOŠENJE VOĐENJA POSTUPKA

Član 33. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12; 91/17 i 66/18)

Posebno odjeljenje Okružnog suda u Banjoj Luci je stvarno nadležno na cijeloj teritoriji Republike Srpske za krivična djela određena zakonom o suzbijanju korupcije, organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala, pa slijedom toga nije moguće prenošenje vođenja postupka na sud druge stvarne nadležnosti, jer ovaj institut podrazumjeva prenošenje mjesne nadležnosti sa jednog na drugi sud iste stvarne nadležnosti.

Iz obrazloženja:

Protiv optuženog se vodi krivični postupak za krivično djelo napad na sudiju ili javnog tužioca iz člana 339. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ RS, za koje je, shodno odredbi člana 12. stav 1. i

13. Zakona o suzbijanju organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala stvarno nadležno Posebno odjeljenje Okružnog suda u Banjoj Luci na teritoriji cijele Republike Srpske. Ovaj sud je odbio prijedlog branioca optuženog iz razloga što je navedeni sud jedini stvarno nadležan da postupi na teritoriji cijele Republike Srpske za navedeno krivično djelo i nije moguće prenošenje na sud druge stvarne nadležnosti. Prenošnje mjesne nadležnosti prema odredbama člana 33. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske (ZKP RS) se podrazumijeva između sudova iste stvarne nadležnosti, zbog čega prijedlog branioca nije osnovan.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 023632 19 Kv 4 od 09.07.2019. godine)

BLAGOVREMENOST ŽALBE

Član 69. stav 5. Zakon o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 53/12, 99/17 i 66/18)

Kada je branilac optuženog pobijano rješenje primio 12.7.2018. godine, a žalbu predao neposredno ovom sudu dana 23.7.2018. godine uz dopis, sa objašnjenjem da je žalbu u roku omaškom predao službi opštine Gradiška, ova činjenica, na koju se branilac poziva u dopisu dostavljenom uz žalbu, ne utiče na blagovremenost žalbe, jer se shodno odredbi člana 69. stav 5. ZKP RS, podnesak koji je zbog neznanja ili očigledne omaške predat ili upućen samo nenadležnom sudu, a ne nekom drugom organu, prije isteka roka može uzeti da je na vrijeme podnesen. S obzirom da je rok za žalbu protiv rješenja tri dana, to je ona predata van zakonom propisanog roka i kao takva je neblagovremena, pa se ima odbaciti.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 13 0 K 004674 18 KŽ 3 od 24.7.2018. godine)

TROŠKOVI KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 99. stav 1. i stav 4. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12 i 91/17)

Kada u toku krivičnog postupka pred prvostepenim sudom nisu utvrđene okolnosti da bi plaćanjem troškova krivičnog postupka bilo dovedeno u pitanje izdržavanje optuženog ili lica koje je on dužan da izdržava, niti je optuženi uz žalbu priložio dokaze koji potkrijepljuju navode žalbe, a presuda je donesena nakon što je optuženi

sa tužiocem zaključio sporazum o priznanju krivice kojim se obavezao i na plaćanje troškova krivičnog postupka i paušala, prvostepeni sud je pravilno postupio kada je optuženog obavezao da te troškove naknadi. Ta odluka je u skladu sa odredbom člana 99. stav 1. i 4. ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 13 0 K 004695 18 KŽ 5 od 15.05.2018. godine)

NEZAKONITOST NAREDBE ZA PRETRESANJE

Član 10. stav 2. u vezi sa članom 120. stav 3.

Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12, 91/17 i 66/18)

Propust sudije za prethodni postupak da zapisnik sa zabilješkom o razgovoru sa postupajućim inspektorom, povodom usmenog zahtjeva za izdavanje naredbe za pretresanje, preda sudu u zakonskom roku od 24 časa, tu naredbu za pretresanje čini nezakonitom, što ima za posledicu da se na dokazima koji su pribavljeni tom radnjom pretresanja ne može zasnivati sudska odluka.

Iz obrazloženja:

Argumentima žalbe nije dovedena u pitanje pravilnost zaključka, niti validnost datih razloga za zaključak pobijane presude da su citirane usmene naredbe za pretres nezakonite, što ima za posljedicu da se ni dokazi koji su pribavljeni tim naredbama ne mogu koristiti u dokaznom postupku u smislu odredbe člana 10. stav 2. ZKP RS i na njima se ne može zasnivati sudska odluka.

Naime nije sporno, a što proizlazi iz spisa predmeta Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 K 295564 18 Kpp a je sudija za prethodni postupak tog suda D. K., dana 09.11.2018. godine izdao naredbe za pretrese navedenih objekata i vozila na osnovu usmenog zahtjeva za izdavanje naredbe za pretresanje i da je u smislu odredbe stav 3. člana 120. ZKP RS sačinio u rukopisu službenu zabilješku o razgovoru sa postupajućim inspektorom povodom usmenog zahtjeva za izdavanje naredbe za pretresanje, a nakon toga je sačinio i potpisao zapisnik o službenoj zabilješci. Međutim sudija za prethodni postupak nije potpisano kopiju zapisnika predao sudu u roku od 24 časa od izdavanja naredbe na što ga obavezuje imperativna odredba člana člana 120. stav 3. ZKP RS. Prema zaključku pobijane presude, koji u potpunosti korespondira sa pravnim shvatanjem Ustavnog suda BiH izraženom u odlukama broj AP 291/08 od 09.11.2011. godine i AP 3364/10 od 12.06.2014. godine (na koje se pobijana presuda poziva interpretirajući u bitnim segmentima njihov sadržaj) propust sudije za prethodni postupak da sačinjeni zapisnik preda sudu u roku od 24 časa kako je propisano odredbom člana 120. stav 3. ZKP RS, predstavlja apsolutno bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 303. stav 1. tačka z) ZKP RS, apostrofirajući da pretresanje koje je izvršeno mimo zakonskih propisa čini preduzetu radnju nezakonitom, što ima za posljedicu da se dokazi koji su pribavljeni tom radnjom ne mogu koristiti u dokaznom postupku, imajući u vidu odredbu člana 10. stav 2. ZKPRS kojom je propisano da sud ne može zasnivati svoju odluku na dokazima koji su pribavljeni bitnim povredama ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 023668 20 Kž 11 od 20.10.2020. godine)

ODUZIMANJE PREDMETA KAO RADNJA DOKAZIVANJA

Član 311. stav 2. u vezi sa članom 10. stav 2. i 3., te u vezi 129. i 130. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12 i 91/17)

Kada su pogrešnom primjenom odredbi člana 10. stav 2. i 3. ZKP RS, u vezi sa članom 129. i članom 130. istog zakonskog propisa, pobijanom presudom iz dokaznog materijala izdvojeni kao nezakoniti dokazi optužbe i to oduzeti predmet na osnovu dobrovoljne predaje od strane oštećenog i na njemu dobijeni dokazi (vještačenja tragova papilarnih linija na tom oduzetom predmetu), na taj način je počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 2. ZKP RS, jer je nepravilna primjena citiranih zakonskih odredbi mogla biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude, s obzirom na to da je izostalo izvođenje na glavnom pretresu ovih izdvojenih dokaza optužbe i njihova ocjena prilikom utvrđivanja činjenica od odlučnog značaja, pa je time pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja pobijane presude dovedena u pitanje.

Iz obrazloženja:

Oduzimanje predmeta uz naredbu suda ili oduzimanje izvršeno bez naredbe iz razloga hitnosti (koje, za validnost oduzimanja, podliježe obavezi naknadnog odobrenja suda), je mjera supsidijarnog karaktera u provođenju ove dokazne radnje, čija primjena dolazi u obzir samo u situacijama koje zahtjevaju primjenu prinude. Dobrovoljna predaja predmeta od strane lica koja drže takve predmete isključuje potrebu za izdavanjem naredbe suda o oduzimanju predmeta koja omogućuje primjenu sredstava prinude propisanih u odredbi člana 129. stav 5. ZKP RS za oduzimanje predmeta.

Navedeno pravno shvatanje u pogledu instituta oduzimanja predmeta (prinudnog ili dobrovoljnog) je kompatibilno sa pravnim shvatanjem izraženim u odluci Ustavnog suda BiH broj AP-2706/11 od 10.02.2015. godine povodom apelacija podnesenim protiv presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 118 0 K 000697 11 Kvlz od 16.03.2012. godine i broj 118 0 K 000697 10 KŽ od 10.04.2011. godine i presude Okružnog suda u Banjoj Luci, Posebno odjeljenje za organizovani i najteže oblike privrednog kriminala broj 011-0-K-08-000-007- p od 01.07.2010. godine.

S obzirom na to da je u konkretnom slučaju oštećeni B.Ć. na zahtjev ovlaštenih službenih lica Policijske stanice L., dana 19.03.2012. godine dobrovoljno predao policijskom službeniku J.G. kartonsku kutiju za cipele sa naljepnicom S.O.R. M., uz tvrdnju da se u istoj nalazio ukredeni predmetni novac (o čemu je sačinjena potvrda o privremenom oduzimanju predmeta koja je potpisana od policijskog službenika i oštećenog, sa opisom oduzetog predmeta i uz napomenu da je o oduzimanju predmeta obaviješten dežurni tužilac OT Banja Luka), onda je slijedom toga pogrešan zaključak pobijane presude po kome privremeno oduzeti predmet, zbog ovakvog načina oduzimanja, predstavlja nezakoniti dokaz u smislu odredbe stava 2. člana 10. ZKP RS na kome se ne može zasnivati sudska odluka, a posljedično tome da se prema odredbi stava 3. istog zakonskog propisa sudska odluka ne može zasnivati ni nalazima vještačenja otisaka papilarnih linija na predmetnoj kartonskoj kutiji izvršena u Odjeljenju za ... KTC B., po naredbi nadležnog okružnog javnog tužioca dana 25.04.2012. godine, koji su dobijeni na osnovu navedenog dokaza koji je bio predmetom oduzimanja.

Odredbe člana 129. i 130. ZKP RS, na koje se poziva pobijana presuda u svom obrazloženju uz jasno iskazan stav da su se nužno trebale primjeniti u postupku oduzimanja predmeta od oštećenog u konkretnom slučaju, po ocjeni ovog suda, nisu primjenjive na konkretan slučaj iz razloga što je oštećeni na poziv ovlaštenog policijskog službenika, u smislu odredbi člana 113. stav 3. ZKP RS dobrovoljno predao navedeni predmet koji može služiti kao dokaz u ovom krivičnom postupku, pa time nije ni postojala potreba da sudija za prethodni postupak izda naredbu za oduzimanje predmeta, jer takvo izdavanje naredbe je (kako je već naprijed naglašeno) potrebno samo u situacijama kada je u cilju oduzimanja predmeta potrebno primjeniti sredstva prinude prema licu koje drži predmete.

Kako zakonska odredba iz člana 129. ZKP RS reguliše situaciju prinudnog privremenog oduzimanja predmeta na osnovu naredbe suda, a odredba člana 130. ZKP RS privremeno oduzimanje predmeta bez naredbe iz razloga hitnosti (uslovljavajući zakonitost prinudnog oduzimanja predmeta bez naredbe naknadnim odobrenjem sudije za prethodni postupak), a pri tome se oduzimanje predmeta u ovom slučaju vezuje za dokaznu radnju pretresanja, to dobrovoljnost predaje predmeta na strani oštećenog isključuje primjenu citiranih zakonskih odredbi prilikom privremenog oduzimanja predmeta u konkretnom slučaju.

Kada su pogrešnom primjenom citiranih odredbi člana 10. stav 2. i 3. ZKP RS, u vezi sa članom 129. i članom 130. istog zakonskog propisa, izdvojeni iz dokaznog materijala naprijed navedeni dokazi optužbe, to je na taj način počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 2. ZKP RS, jer je nepravilna primjena citiranih zakonskih odredbi mogla biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude, s obzirom da je izostalo izvođenje na glavnom pretresu ovih izdvojenih dokaza optužbe i njihova ocjena prilikom utvrđivanja činjenica od odlučnog značaja, čime je pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja

pobijane presude dovedena u pitanje.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 71 0 K 151365 18 Kžž od 01.03.2018. godine)

PRETRESANJE STANA I PROSTORIJA

Član 122. stav 1. tačka i) Zakona o krivičnom postupku RS („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 53/12 i 91/17)

Odredbom člana 122. stav 1. tačke i) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske, je propisan dio sadržaja naredbe za pretresanje, koja se odnosi na pouku o pravu na branioca, a naredba se predaje licu kod koga se pretres vrši, tako da zapisnik o pretresanju stana i njivske parcele, koju su potpisali držaoci prostorija i svjedoci pretresa, ne mora da sadrži zabilježbu da je osuđeni tražio da se o pretresu obavijesti njegov branilac, jer je ova pouka uredno data u naredbi za pretresanje.

Iz obrazloženja:

Na zapisnicima o pretresanju stana i njivske parcele, koje su uredno potpisali držaoci prostorija i svjedoci pretresa, nije zabilježeno da je osuđeni tražio da o pretresu obavijesti svog branioca. Zakon ne traži da se u te zapisnike unosi upozorenje o pravu na branioca već u članu 122. stav 1. tačka i) ZKP RS propisuje da je to upozorenje dio sadržaja naredbe za pretresanje koja se predaje licu kod koga se ono vrši. Pošto je ova pouka uredno data u naredbi za pretresanje zato za tvrdnju koja se u zahtjevu iznosi kako je osuđeni tražio da pretresu prisustvuje branilac nema realnog uporišta, a samim tim nije mu povrijeđeno ni pravo na odbranu.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 80 0 K 076435 18 Kvlz od 01.03.2018. godine)

ZAKONITOST PRIVREMENOG ODUZIMANJA PREDMETA BEZ NAREDBE

Član 130. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12 i 91/17)

Kada je privremeno oduzimanje predmeta (opojne droge) izvršeno bez naredbe suda, na osnovu dobrovoljne predaje od strane lica koje se pretresa, a oduzimanje naknadno odobreno naredbom suda, to protek roka od 72 časa od momenta pretresanja za naknadno odobrenje oduzimanja predmeta, predviđen odredbom člana 130. stav 1. ZKP RS, ne utiče na zakonitost dokaza jer se navedena zakonska odredba primjenjuje samo u slučaju izričitog protivljenja lica od kog se oduzima predmet.

Iz obrazloženja:

Neosnovan je i prigovor žalbe ovog branioca da je potvrda o privremenom oduzimanju predmeta broj 10-02/2-2-15/16 od 04.03.2016. godine nezakonit dokaz i da po principu „trule voćke,“ je nezakonit dokaz i potvrda broj 10-02/2-2-15/16 od 07.03.2016. godine kao i naredba Osnovnog suda B. L. broj 71 0 K 234216 16 Kpp od 09.03.2016. godine zbog nepravilne primjene odredbe člana 130. ZKP RS. Ovo iz razloga jer je iz navedene potvrde vidljivo da se svjedok A. K., od koga je opojna droga oduzeta, nije izričito protivio oduzimanju već ju je dobrovoljno predao, oduzimanje je naredbom suda naknadno odobreno, a kako nije bilo izričitog protivljenja protek roka od 72 časa od momenta pretresanja ne utiče na zakonitost dokaza jer se navedena zakonska odredba primjenjuje u slučaju izričitog protivljenja lica od kog se oduzima predmet. Opojna droga koja je oduzeta od optuženog po potvrdi broj 10-02/2-2-85/15 od 25.09.2015. godine dobrovoljno je predata, a po potvrdi broj 10-02/2-2-25/16 od 18.03.2016. godine oduzeta je prilikom lišavanja slobode, na što optuženi nije imao primjedbi, o tome je obaviješten tužilac i droga je deponovana kod Osnovnog suda u B. L. Radi toga ovdje se ne radi o nezakonitim dokazima a o tome je prvostepeni sud dao

obrazloženje na strani 42. i 43. pobijane presude, pa se žalilac na njega upućuje.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 020421 18 Kž 9 od 22.05.2018. godine)

ISKAZ ZAŠTIĆENOG SVJEDOKA KAO DOKAZ NA GLAVNOM PRETRESU

Član 21. i 22. Zakona o zaštiti svjedoka u krivičnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 48/03)

Nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS (koja se ogleda u povredi prava na odbranu) kada je na glavnom pretresu pročitani iskaz zaštićenog svjedoka iz zapisnika o saslušanju zaštićenog svjedoka, u smislu odredbe člana 21. Zakona o zaštiti svjedoka u krivičnom postupku, a odbrana nije imala dodatnih pitanja, tako da odbrani nije uskraćeno pravo da zaštićenom svjedoku postavi dodatna pitanja kako bi se pojasnio ranije dati iskaz ili pitanja vezana za podatke koji nisu bili obuhvaćeni ranije datim iskazom, a koji su od značaja za predmet.

Iz obrazloženja:

Nisu osnovani ni argumenti iz ove žalbe, u prilog tvrdnji da je, u postupku donošenja pobijane presude, povrijeđeno pravo na odbranu, te da je tima počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS. Naime, u smislu odredbe člana 21. Zakona o zaštiti svjedoka u krivičnom postupku („Službeni glasnik Republike

Srpske“, broj 48/03), pročitani su iskazi zaštićenog svjedoka „C 252“ iz zapisnika o saslušanju zaštićenog svjedoka (po osnovu rješenja Okružnog suda u Trebinju broj 15 0 K 003571 17 Kzs od 22.8.2017. godine), a dodatnih pitanja u smislu odredbe člana 22. citiranog zakona, odbrana optuženih (zapisnik sa glavnog pretresa od 14.5.2018. godine), nije imala. Slijedom navedenog, sa aspekta prava na odbranu od odlučnog značaja je činjenica da odbrani nije uskraćeno pravo da zaštićenom svjedoku postavi dodatna pitanja kako bi se pojasnio ranije dati iskaz ili pitanja vezana za podatke koji nisu bili obuhvaćeni ranije datim iskazom, a koji su od značaja za predmet. Nadalje, pravo na odbranu, sadržano u principu jednakosti u postupanju iz odredbe člana 14. ZKP RS, koje manifestuje jednak procesni položaj stranaka u svim aspektima, dakle, i u jednakom pristupu suda u ocjeni dokaza (iz stava 2. citirane zakonske odredbe), suprotno tvrnjama iz žalbe, nije povrijeđeno u postupku donošenja pobijane presude. Naime, prvostepeni sud je, u smislu odredbe člana 295. stav 2. ZKP RS, savjesno ocijenio svaki dokaz optužbe i odbrane pojedinačno i u međusobnoj povezanosti, te za izvedene zaključke o odlučnim činjenicama dao argumentovane razloge u obrazloženju te presude. Obrazloženi su u pobijanoj presudi i razlozi kojima se rukovodio sud u ocjeni vjerodostojnosti protivrječnih iskaza svjedoka, u skladu sa odredbom člana 304. stav 7. ZKP RS. Dakle, u objektivnom smislu, u ostvarenju navedenih oblika prava na jednakost u postupku, ne stiče se utisak pristrasnosti suda kroz favorizovanje tužilačke strane, tako da je bez osnova žalbeni prigovor zasnovan na tvrdnji da je u postupku donošenja pobijane presude povrijeđen princip jednakosti stranaka u postupku iz člana 14. ZKP RS i time počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 15 0 K 003676 19 Kž od 26.12.2019. godine)

KADA SE NA ISKAZU OSUMNJIČENOG NE MOŽE ZASNIVATI SUDSKA PRESUDA

Član 143. stav 6. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12 i 91/17)

Odredbom člana 143. stav 6. ZKP RS, je propisano da se na iskazu osumnjičenog ne može zasnivati sudska presuda samo ako prilikom njegovog ispitivanja osumnjičeni nije upozoren i

poučen o svojim pravima u smislu člana 143. ZKP RS, a u suprotnom važi pravilo da se iskazi optuženog, koje je dao u istrazi kao osumnjičeni, mogu koristiti na glavnom pretresu prilikom njegovog direktnog i unakrsnog ispitivanja kada odluči da svjedoči na glavnom pretresu (član 288. stav 1. u vezi sa članom 274. stav 2. ZKP RS), a i u situaciji kad optuženi na glavnom pretresu odluči da ne iznosi svoju odbranu i ne odgovara na postavljena pitanja, njegov iskaz iz istrage je dopušten kao dokaz na glavnom pretresu, pa i bez njegove saglasnosti može biti pročitani i korišten kao dokaz pod uslovima predviđenim odredbom člana 143. stav 2. tačka v) ZKP RS. U naprijed navedenim situacijama korištenja iskaza optuženog koji je dao u istrazi u svojstvu osumnjičenog, taj iskaz jednako kao i svaki drugi dokaz iznesen na glavnom pretresu, podliježe ocjeni u smislu odredbi člana 295. stav 2. ZKP RS, te obavezi suda da ga obrazloži s aspekta vjerodostojnosti, u smislu odredbe člana 304. stav 7. istog zakona.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 017324 17 Kž 4 od 18.01.2018. godine)

SASLUŠANJE BRANIOCA KAO SVJEDOKA

Član 147. stav 1. tačka b) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 53/12 i 91/17)

Nije povrijeđeno pravo na odbranu optuženog u slučaju kad se odbije prijedlog da se kao svjedok sasluša raniji branilac osuđenog, jer je odredbom člana 147. stav 1. tačke b) Zakona o krivičnom postupku RS, propisano da se ne može saslušati kao svjedok branilac osumnjičenog odnosno optuženog u pogledu činjenica koje su mu poznate u svojstvu branioca i s tim u vezi zakon ne pravi razliku da li se radi o braniocu koji tu funkciju vrši ili mu je ona prestala.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 80 0 K 076435 18 Kvlz od 01.03.2018. godine)

ZAKONITOST DOKAZA (LICA KOJA MOGU ODBITI SVJEDOČENJE)

Član 148. stav 4. Zakona o krivičnom postupku RS (Službeni glasnik RS broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Zapisnik iz istrage o saslušanju svjedoka, koja je bila u vanbračnoj zajednici sa optuženim i imala svojstvo privilegovanog svjedoka, a koja se odrekla prava da odbije svjedočenje pošto je na to prethodno propisno upozorena, može se na glavnom pretresu pročitati u njenom odsustvu ako je vanbračna zajednica u međuvremenu prestala da postoji. Prestankom vanbračne zajednice ona u vrijeme održavanja pretresa pred prvostepenim sudom više nije imala svojstvo privilegovanog svjedoka, zbog čega je taj zapisnik zakonit dokaz i na njemu se može zasnivati presuda.

Iz obrazloženja:

Osporavajući zakonitost pribavljanja dokaza u istrazi, sve žalbe ističu da je zapisnik o saslušanju svjedoka B.M. od 22.09.2011. godine iz istrage, nezakonit dokaz, na kojem se ne može zasnivati presuda, tvrdnjom da je u vrijeme davanja izjave, imenovana imala svojstvo privilegovanog svjedoka jer je bila u vanbračnoj zajednici sa optuženim M., a da je njen iskaz uzet na tipiziranom obrascu, iz kojeg se ne vidi da li je u smislu člana 148. ZKP RS upozorena da nije dužna da svjedoči, te da se ona nije izičitno odrekla tog prava. U prilog ovoj svojoj tvrdnji, na prijedlog odbrane kao dokaz je provedena presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 04 0 K 003843 14 Kžk od 17.02.2015. godine.

Izneseni žalbeni prigovori nisu osnovani. Naime, suprotno stanovištu odbrane, svjedokinja B.M. je propisno upozorena u smislu člana 148. stav 1. ZKP-a da nije dužna da svjedoči i nakon toga se ista jasno i izričito odrekla ovog prava, navodeći: "Želim svjedočiti", a zatim potpisala zapisnik na dnu stranice na kojoj je ta izjava i unesena. Isto tako, nevedeni zapisnik se može koristiti kao dokaz obzirom da je i prema izjavi samog optuženog M. prije više godina, vanbračna zajednica prestala da postoji, pa ova svjedokinja više i nema svojstvo privilegovanog svjedoka. Prigovori žalbi u kojima se pozivaju na navedenu presudu Vrhovnog suda Federacije BiH, koji je u tom predmetu zauzeo stanovište da se ne može koristiti kao dokaz Zapisnik sa iskazom svjedoka B.M. od 22.09.2011. godine, pa s tim u vezi da se ni iskaz iste svjedokinje dat u vezi ovog predmeta, takođe ne može koristiti kao dokaz, su neosnovani, jer se i po ocjeni ovog suda ne radi o identičnim procesno pravnim situacijama. Prigovori žalbi kojima se ističe da navedena upozorenja postoje i u ostalim zapisnicima o saslušanju svjedoka, koji nisu privilegovani, je potpuno irelevantan, jer ono što je relevantno je da je na zapisniku o saslušanju svjedokinje B. konstatovano upozorenje u smislu člana 148. stav 1. ZKP RS i nakon toga stoji

njena izričita izjava „Želim svjedočiti“, te na kraju te stranice se nalazi njen potpis, te da u vrijeme održavanja pretresa pred prvostepenim sudom, ista više nije imala svojstvo privilegovanog svjedoka, zbog čega je i po ocjeni ovog suda taj zapisnik zakonit dokaz i na njemu se može zasnivati sudska odluka.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 13 0 K 003818 18 KŽ od 13.11.2018. godine)

PREPOZNAVANJE NA OSNOVU FOTOGRAFIJA

Član 150. stav 3. i 4. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12)

Prepoznavanje na osnovu fotografija se upotrebljava ne samo u situaciji kada je osumnjičeni u bjekstvu, već i u situacijama kada postoje neke druge okolnosti koje opravdavaju upotrebu ovakvog načina izvođenja ove radnje. Tu spada situacija u kojoj je od vremena opažanja do vremena predočavanja protekao duži vremenski period, pa se osnovano pretpostavlja da se fizionomija osumnjičenog značajno promijenila. Prema tome ako je od perioda inkriminisanog događaja do perioda kada su preduzete radnje prepoznavanja na osnovu fotografija proteklo čak 18 godina zapisnici o prepoznavanju su zakoniti dokazi.

Iz obrazloženja:

Neosnovani su prigovori izneseni u žalbi branioca optuženog da je prvostepeni sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka z) ZKP RS, tvrdnjom da su zapisnici o prepoznavanju nezakoniti dokazi, na kojima se ne može zasnivati presuda.

Naime, odredbom člana 150. stav 3. ZKP RS propisano je da ako je potrebno da se utvrdi poznaje li svjedok lice ili predmet, tražiće se od njega prvo da ga opiše ili da navede znakove po kojima se razlikuju, pa će mu se tek poslije pokazati radi prepoznavanja i to zajedno sa drugim njemu nepoznatim licima, odnosno ako je to moguće, zajedno sa predmetima iste vrste, a stavom 4. istog člana, propisano je da ako prepoznavanje lica nije moguće u skladu sa stavom 3., prepoznavanje će se izvršiti na osnovu fotografija tog lica i fotografija svjedoku nepoznatih lica. Pritom, prepoznavanje na osnovu fotografija se upotrebljava ne samo u situaciji kada je osumnjičeni u bjekstvu, kako to pogrešno smatra žalba, već i u situacijama kada postoje neke druge okolnosti koje opravdavaju upotrebu ovakvog načina izvođenja ove radnje. Tu spada situacija u kojoj je od vremena opažanja do vremena predočavanja protekao duži vremenski period, pa se osnovano pretpostavlja da se fizionomija osumnjičenog značajno promijenila. Prema tome, kako je u konkretnom slučaju, od perioda inkriminisanog

dogadaja do perioda kada su preduzete radnje prepoznavanja na osnovu fotografija, proteklo čak 18 godina, prilikom radnje prepoznavanja, svjedocima je predložena fotografija optuženog nastala u vrijeme približno vremenu opažanja, naravno zajedno sa fotografijama nespornih lica sličnog izgleda, nepoznatim svjedocima, to su, po ocjeni ovog suda zapisnici o prepoznavanju zakoniti dokazi. Osim toga, obzirom da su prije prepoznavanja, svjedoci saslušani i na zapisnicima o njihovom saslušanju je konstatovano da su poučeni o svim pravima, te su im data i upozorenja, u smislu odredbe člana 151. ZKP RS, te obzirom da odredbe ZKP RS, ne propisuju obavezu davanja pouke i upozorenja svjedocima, prije preduzimanja radnje prepoznavanja, to su bez osnova i žalbeni prigovori kojima se osporava zakonitost radnji prepoznavanja zbog činjenice da svjedoci prije radnje prepoznavanja, nisu poučeni o svojim pravima i da nisu upozoreni u smislu navedene zakonske odredbe. (Vrhovni sud Republike Srpske, broj 14 0 K 002665 17 Kž od 23.03.2018. godine)

SASLUŠANJE SAIZVRŠILACA PREDMETNOG KRIVIČNOG DJELA U SVOJSTVU SVJEDOKA, KOJI U RAZDVOJENOM POSTUPKU IMAJU STATUS OSUMNJIČENIH

Član 151. i 277. i 154. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12 i 91/17)

Kada je u konkretnom predmetu, po prijedlogu javnog tužioca određeno saslušanje saizvršilaca predmetnog krivičnog djela u svojstvu svjedoka (u odnosu na koje je razdvojen postupak i u kom postupku imaju status osumnjičenih) onda je kod određivanja njihovog procesnog položaja u ovom predmetu, potpuno irelevantan njihov status osumnjičenih u tom drugom predmetu, jer oni nesumnjivo imaju status svjedoka u ovom predmetu i podliježu pravilima o saslušanju svjedoka predviđenim odredbama člana 151. i 277. ZKP RS, osim što se u smislu odredbi člana 154. istog zakona ne smiju zaklinjati niti davati izjavu, zbog postojanja osnovane sumnje da su učestvovala u krivičnom djelu zbog koga se saslušavaju.

Iz obrazloženja:

Oredbe ZKP RS ne poznaju procesnu mogućnost saslušanja osumnjičenog na glavnom pretresu s obzirom na to da on taj status ima u fazi istrage pa do potvrđivanja optužnice, dok momentom potvrđivanja optužnice osumnjičeni dobija status optuženog, a saslušanje optuženog na glavnom pretresu u postupku koji se, po potvrđenoj optužnici, vodi protiv njega je moguće ako on odluči dati iskaz i to samo pod uslovima iz člana 274. stav 2. ZKP RS. Pri tome će biti podvrgnut direktnom i unakrsnom ispitivanju, te opomenut i upozoren u smislu odredbi člana 151. ZKP RS, uključujući i opomenu da je dužan govoriti istinu, da ne smije ništa prećutati i da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo. U tom slučaju optuženi, kao svjedok, ne polaže zakletvu.

U konkretnom predmetu navedena lica, nesporno je, nemaju status optuženih, a njihov status osumnjičenih lica u drugom predmetu je potpuno irelevantan kod određivanja njihovog procesnog položaja u ovom predmetu, jer u situaciji kada je od strane tužioca predloženo i od suda prihvaćeno njihovo saslušanje u ovom predmetu, onda oni nesumnjivo imaju status svjedoka i podliježu pravilima o saslušanju svjedoka predviđenim odredbama člana 151. i 277. ZKP RS, osim što se u smislu odredbi člana 154. istog Zakona ne smiju zaklinjati niti davati izjavu (zakletva i izjava su sadržajno određene u članu 153. ZKP RS) zbog postojanja osnovane sumnje da su učestvovala u krivičnom djelu zbog koga se saslušavaju.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 017324 17 Kž 4 od 18.01.2018. godine)

OSNOVANA SUMNJA KAO OPŠTI USLOV ZA ODREĐIVANJE PRITVORA U ISTRAZI

Član 191. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik

Republike Srpske“ broj 51/12; 91/17 i 66/18)

Osnovana sumnja da je počinjeno određeno krivično djelo, kao opšti uslov za donošenja odluke o pritvoru, u fazi istrage mora biti sadržana u naredbi za sprovođenje istrage u opisu radnji osumnjičenog i njegovom psihičkom odnosu prema krivičnom djelu, a koja je potvrđena dokazima na kojima je ta naredba zasnovana i koji podržavaju prijedlog za određivanje ili produženje pritvora. Radi toga se prilikom utvrđivanja postojanja osnovane sumnje mora prvo poći od sadržine naredbe za

sprovođenje istrage, a potom prići razmatranju dokaza koji tako koncipiranu naredbu i prijedlog za pritvor prate.

Iz obrazloženja:

Suprotno žalbenim prigovorima prvostepeni sud je potpuno i pravilno utvrdio sve odlučne činjenice i izveo pravilan zaključak kako ne postoji osnovana sumnja o počinjenom krivičnom djelu, kao opšti uslov za produženje pritvora prema osumnjičenim. Osnovana sumnja da je počinjeno određeno krivično djelo prilikom donošenja odluke o pritvoru mora biti sadržana u opisu radnji osumnjičenog i njegovom psihičkom odnosu prema krivičnom djelu u naredbi za sprovođenje istrage, a koji je potvrđen dokazima na kojima je ta naredba zasnovana i koji podržavaju prijedlog za određivanje ili produženje pritvora. Radi toga se prilikom utvrđivanja postojanja osnovane sumnje mora prvo poći od sadržine naredbe za sprovođenje istrage, a potom prići razmatranju dokaza koji tako koncipiranu naredbu i prijedlog za pritvor prate. Pravilno prvostepeni sud utvrđuje da sama naredba o proširenju istrage ne sadrži osnovne elemente bića krivičnih djela koja se osumnjičenim stavljaju na teret, a koja bi predstavljala podlogu za dalje razmatranje dokaza u pravcu utvrđivanja postojanja osnovane sumnje i postojanja pritvorskih razloga. Ovo se, prije svega, odnosi na bitne elemente bića krivičnog djela izvršenja krivičnog djela u sastavu kriminalnog udruženja, gdje izostaju svi oni elementi od kojih zavisi ocjena postojanja grupe ili organizovane kriminalne grupe, pa samim tim i osnovane sumnje o tome da je ono počinjeno. Što se tiče ostalih krivičnih djela učinjenih u sastavu kriminalnog udruženja i ona su opisana bez neophodnih elemenata za određivanje osnovnih ili kvalifikovanih oblika, a koji utiču na visinu zapriječene kazne i samim tim i na postojanje grupe. Samo navođenje zakonske odredbe i člana bez stava potvrđuje manjkavost ovakvog pristupa u činjeničnom opisivanju određenog krivičnog djela. Prema tome samom naredbom nije stvorena podloga za formiranje zaključka o postojanju osnovane sumnje, kao ni naredbom o sprovođenju i proširenju istrage Okružnog javnog tužilaštva u Istočnom Sarajevu, što pobijano rješenje pravilno uočava i o tome daje jasne i uvjerljive zaključke koje kao takve prihvata i ovaj sud i na njih upućuje žalioaca.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 022974 18 Kž od 17.7.2018. godine)

PRIJEDLOG ZA PRODUŽENJE PRITVORA

Član 196. stav 3. Zakona o krivičnom postupku

Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12 i 91/17)

Rok od 5 dana, propisan odredbom člana 196. stav 3. ZKP RS, za podnošenje obrazloženog prijedloga tužioca za produženje pritvora je instruktivni, a ne prekluzivni rok, pa slijedom toga propuštanjem tužioca da prijedlog podnese sudu najkasnije 5 dana prije isteka roka iz rješenja o pritvoru, on ne gubi pravo na preduzimanje ove procesne radnje, uz uslov da je prijedlog za produženje pritvora podnesen u okviru roka trajanja pritvora po prethodnom rješenju.

Iz obrazloženja:

Žalbom branioca prigovara se da je prvostepeni sud odbijajući prigovor odbrane u pogledu blagovremenosti podnesenog prijedloga za produženje pritvora prema osumnjičenom A.V., počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka, jer je povrijedio načelo jednakosti stranaka u postupanju, te da je s tim u vezi, povrijedio i osnovna ljudska prava i slobode osumnjičenog, zagarantovana kako Ustavom Republike Srpske i Ustavom Bosne i

Hercegovine, tako i Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLJP) i to prije svega, pravo na odbranu osumnjičenog.

Izneseni žalbeni prigovori su neosnovani.

Naime, i pored tačnosti navoda iz žalbe da je tužilac prijedlog za produženje pritvora, prvostepenom sudu dostavio dana 12.03.2018. godine, a da je pritvor osumnjičenom isticao dana 14.03.2018. godine u 12:00 časova, ipak, donošenjem pobijanog rješenja, prvostepeni sud nije povrijedio pravo na odbranu osumnjičenog, a takođe nisu povrijeđena ni druga prava zagarantovana kako Ustavom Republike Srpske i Ustavom Bosne i Hercegovine, tako i EKLJP, koja su navedena u žalbi. Ovo s toga što i po ocjeni ovog suda, rok od 5 dana propisan odredbom člana 196. stav 3. ZKP RS je instruktivni, a ne prekluzivni rok, zbog čega, propuštanjem tog roka, tužilac ne gubi pravo na preduzimanje ove procesne radnje, odnosno za podnošenje prijedloga za produženje pritvora uz uslov da je prijedlog za produženje pritvor podnesen u okviru roka trajanja pritvora po prethodnom rješenju. Pritom, prijedlog za produženje pritvora je dostavljen braniocu i osumnjičenom dana 12.03.2018. godine, a na ročištu održanom radi izjašnjenja o prijedlogu i osumnjičeni i branilac su saglasno izjavili da su imali dovoljno vremena da se upoznaju sa prijedlogom, te da se o istom mogu izjasniti na ročištu dana 13.03.2018. godine.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 016728 18 Kž 4 od 19.03.2018. godine)

PRITVOR NAKON POTVRĐIVANJA OPTUŽNICE, KONTROLA OPRAVDANOSTI TRAJANJA PRITVORA
Član 202. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12 i 91/17)

U skladu sa odredbom člana 202. stav 1. ZKP RS, nakon potvrđivanja optužnice (ukoliko je prema optuženom određen, odnosno produžen pritvor), sud po službenoj dužnosti vrši kontrolu opravdanosti pritvora, za što mu nije potreban nikakav prijedlog tužioca, niti je sud u obavezi da održi ročište u tom postupku kontrole opravdanosti pritvora, kako to pogrešno smatra žalba. Zato su neosnovani žalbeni prigovori branioca optuženog da je prvostepeno rješenje zahvaćeno bitnim povredama odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 2. u vezi sa članom 196. ZKP RS.

Iz obrazloženja:

Neosnovani su i žalbeni prigovori branioca optuženog Đ. da je prvostepeno rješenje zahvaćeno bitnim povredama odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 2. u vezi sa članom 196. ZKP RS. Naime, odredba člana 196. ZKP RS, na koju se branilac u žalbi poziva, odnosi se na situacije kada se pritvor određuje ili produžava, kada postoji obaveza tužioca da podnese obrazloženi prijedlog za određivanje, odnosno, produženje pritvora. Međutim, u konkretnom slučaju, se ne radi o tim slučajevima, već se radi o kontroli opravdanosti pritvora nakon potvrđivanja optužnice, što je regulisano odredbom člana

202. stav 1. ZKP RS. U skladu sa ovom odredbom, nakon potvrđivanja optužnice (ukoliko je prema optuženom određen, odnosno produžen pritvor), sud po službenoj dužnosti vrši kontrolu opravdanosti pritvora, za što mu nije potreban nikakav prijedlog tužioca, niti je sud u obavezi da održi ročište u tom postupku kontrole opravdanosti pritvora, kako to pogrešno smatra ova žalba.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 021606 18 Kž 3 od 16.05.2018. godine)

PRITVOR NAKON IZRICANJA PRESUDE

Član 203. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12 i 91/17)

Odredbom člana 203. stav 1. ZKP RS, propisano je da će sud kada izrekne presudu na kaznu zatvora, između ostalog, pritvor produžiti ako postoje razlozi iz člana 197. stav 1. tačke a), v) i g) citiranog zakona. dakle, odluku o pritvoru u ovoj fazi postupka, sud donosi po službenoj dužnosti i za nju mu nije potreban prijedlog tužioca, niti saglasnost odbrane, pa bilo kakvo pregovaranje i usmeni dogovor odbrane sa tužiocem u vezi pritvora, u ovoj fazi postupka, ne može derogirati ovlašćenje suda da po službenoj dužnosti donese odluku o pritvoru nakon izricanja prvostepene presude.

Iz obrazloženja:

Bitnu povredu odredaba krivičnog postupka žalba vidi u tome što su se prilikom pregovaranja o krivici, optuženi, njegov branilac i tužilac, usmeno dogovorili da će tužilac dogovoriti sa predsjednikom prvostepenog vijeća da pritvor prema optuženom bude ukinut i pored njegovog formalnog prijedloga da se pritvor produži nakon izricanja prvostepene presude i da na tu odluku suda, tužilac neće izjavljivati žalbu. Međutim, kako je nakon izricanja prvostepene presude, optuženom pritvor produžen, to po stavu žalbe, optuženi i njegov branilac su dovedeni u stanje zablude u kojem su potpisali predmetni sporazum i koji ne bi potpisali da nije bio prethodno navedeni usmeni sporazum sa tužiocem u vezi sa pritvorom. Zbog navedenog, žalba smatra da je zbog mane volje optuženog i njegovog branioca u vidu zablude u kojem su potpisali navedeni sporazum, povređeno pravo na odbranu optuženog.

Izneseni žalbeni prigovori nisu osnovani.

Naime, optuženi i njegov branilac su sa tužiocem zaključili i potpisali sporazum o priznanju krivice od 12.03.2018. godine. Odredbom člana 246. stav 6. ZKP RS propisano je šta sud provjerava prilikom razmatranja sporazuma o priznanju krivice, pa između ostalog, provjerava da li je optuženi upoznat sa mogućim posljedicama, uključujući i posljedice u vezi sa imovinskopравnim zahtjevom i troškovima krivičnog postupka. Predmetni sporazum je razmatran od strane prvostepenog suda na ročištu održanom dana 13.03.2018. godine, na kojem je optuženi ponovio sadržaj pismenog sporazuma, navodeći da je priznao izvršenje predmetnog krivičnog djela dobrovoljno, svjesno i sa razumjevanjem, da prihvata krivičnu sankciju, te da je svjestan da se potpisivanjem ovog sporazuma odriče prava na suđenje, kao i da prihvata da oštećenima na ime imovinskopравnog zahtjeva plati iznos od 4.800,00 Eura. Osim toga, odredbom člana 203. stav 1. ZKP RS, propisano je da će sud kada izrekne presudu na kaznu zatvora, između ostalog, pritvor produžiti ako postoje razlozi iz člana 197. stav 1. tačke a), v) i g) citiranog zakona. Dakle, odluku o pritvoru u ovoj fazi postupka, sud donosi po službenoj dužnosti i za nju mu nije potreban prijedlog tužioca, niti saglasnost odbrane, pa bilo kakvo pregovaranje i usmeni dogovor odbrane sa tužiocem u vezi pritvora, u ovoj fazi postupka, ne može derogirati ovlaštenje suda da po službenoj dužnosti donese odluku o pritvoru nakon izricanja prvostepene presude.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 13 0 K 004697 18 Kž 4 od 23.04.2018. godine)

PRITVOR NAKON IZRICANJA PRESUDE

Član 203. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Kada izrekne presudu na kaznu zatvora, sud će u smislu odredbe člana 203. stav 1. ZKP RS po službenoj dužnosti ispitati postojanje samo pritvorskih razloga iz člana 197. stav 1. tačke a), v) i g) ZKP RS, ali ne i postojanje osnovane sumnje, jer je u ovoj situaciji riječ o pritvoru nakon izricanja osuđujuće presude koji je kompatibilan odredbama člana 5. stav 1. tačka a) Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama. Pri tome odlučivanje o pritvoru nije uslovljeno prijedlogom tužioca niti je nužno saslušanje stranaka na okolnosti pritvorskih razloga.

Iz obrazloženja:

Naime, odredbama člana 203. stav 1. ZKP RS koje se odnose na određivanje pritvora nakon izricanja presude, regulisano je da će sud, kada izrekne presudu na kaznu zatvora, po službenoj dužnosti ispitati samo postojanje pritvorskih razloga iz člana 197. stav 1. tačke a), v) i g) ZKP RS, ali ne i postojanje osnovane sumnje, kako to žalbe pogrešno tvrde, jer je u ovoj situaciji riječ o pritvoru nakon izricanja osuđujuće presude. Ovakvo zakonsko rješenje je kompatibilno sa odredbama člana 5. stav 1. tačka a) Evropske konvencije. Navedena odredba Evropske konvencije propisuje mogućnost zakonitog lišavanja slobode nakon izricanja „osuđujuće presude“, pri čemu se fraza „osuđujuća presuda“ ne može tumačiti restriktivno, tj. tako da se odnosi samo na pravosnažnu presudu (vidi Evropski sud, Wemhoff protiv Njemačke, presuda od 27. juna 1968. godine, Serija A broj 7, stav 9). Takođe, „zakonitost“ pritvora ne traži zakonitu presudu, već samo zakonit pritvor, što znači da pritvor mora biti u skladu sa domaćim zakonom i sa Evropskom konvencijom.

Nadalje, član 5. stav 1. tačka a) traži postojanje uzročne veze, i to ne samo hronološke, između osuđujuće presude i pritvora prema tom osnovu (vidi, Evropski sud, Van Droogenbroeck protiv Belgije, presuda od 25. aprila 1983. godine, Serija A broj 63, stav 35), pa kada su u konkretnom slučaju optuženi N.N. i D.P. nepravosnažnom prvostepenom presudom osuđeni na zatvorsku kaznu za sticaj krivičnih djela razbojništva iz člana 227. stav 2. u vezi sa stavom 1. i krivičnog djela krađe iz člana 224. stav 1. KZ RS, a kao direktna posljedica te presude im je pobijanim rješenjem produžen pritvor koji po tom rješenju može trajati najduže devet mjeseci, to upućuje na postojanje direktne uzročne veze između osuđujuće presude i određenog pritvora optuženim po navedenom pritvorskom osnovu.

Iz navedenih razloga nema mjesta žalbenim prigovorima zasnovanim na tvrdnji da je pobijano rješenje nezakonito već samim tim što ne sadrži utvrđenje osnovane sumnje da su optuženi počinili predmetna krivična djela u sticaju, kao ni razloge u obrazloženju za postojanje osnovane sumnje. U tom smislu neosnovan je i prigovor žalbe branioca optuženog H.H. zasnovan na tvrdnji da je povrijeđeno pravo na odbranu ovog optuženog kada su u obrazloženju rješenja izostali navodi branioca kojim je u završnoj riječi osporavao postojanje osnovane sumnje. Ovo iz razloga citiranom zakonskom odredbom člana 203. stav 1. ZKP RS, koja se odnosi na određivanje pritvora nakon izricanja presude, nije propisana obaveza saslušanja optuženog i njegovog izjašnjenja na okolnosti pritvora, kao što nije propisano ni to da se u ovoj fazi postupka (kao što je to slučaj za fazu istrage) pritvor određuje na prijedlog tužioca.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 13 0 K 005092 19 Kž 7 od 22.07.2019. godine)

UPUĆIVANJE PRITVORENOG LICA U USTANOVU ZA IZDRŽAVANJE KAZNE ZATVORA PRIJE PRAVOSNAŽNOSTI PRESUDE I PREMJEŠTAJ OSUĐENIH LICA

Član 203. stav 4. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12 i 91/17)

Član 181. u vezi sa članom 121. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 12/10, 117/11, 98/13 i 44/16)

Optuženi, koji se poslije izricanja kazne zatvora nalazio u pritvoru i koji je na njegov zahtjev po odluci sudije odnosno predsjednika vijeća, u smislu odredbi člana

203. stav 4. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske upućen u ustanovu za izdržavanje kazne i prije pravosnažnosti presude, izjednačen je u pravima i dužnostima sa drugim osuđenim licima temeljem odredbi člana 181. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija Republike Srpske. Slijedom toga, o njegovoj molbi kojom traži premještaj iz jedne u drugu ustanovu, u smislu odredbi člana 121. istog zakonskog propisa odlučuje rješenjem ministar pravde Republike Srpske, a ne sud.

Iz obrazloženja:

Naime, odredbom člana 203. stav 4. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 53/12, u daljem tekstu: ZKP RS) propisano je da na zahtjev optuženog, koji se poslije izricanja kazne zatvora nalazi u pritvoru, sudija, odnosno predsjednik vijeća može optuženog uputiti u ustanovu za izdržavanje kazne i prije pravosnažnosti presude.

Nadalje, odredbom člana 121. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 12/10, 117/11, 98/13 i 44/16) je regulisano da o molbi osuđenog lica kojom traži premještaj iz jedne u drugu Ustanovu, odlučuje rješenjem ministar pravde Republike Srpske, dok je odredbom člana 181. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija Republike Srpske, propisano da pritvorenik koji na osnovu odredaba Zakona o krivičnom postupku, na svoj zahtjev, prije pravosnažnosti presude, bude upućen na izdržavanje kazne zatvora, izjednačen je u pravima i dužnostima sa drugim osuđenim licima.

U konkretnom slučaju, optuženi N.O. je Okružnom sudu u Banjoj Luci podnio molbu u kojem traži da se uputi na izdržavanju kazne zatvora i da se premjesti u KPZ O. ili KPZ Z. Prvostepeni sud je pobijanim rješenjem udovoljio zahtjevu optuženog i uputio ga na izdržavanju kazne zatvora prije pravosnažnosti presude. Pritom, potpuno je irelevantno što je optuženi svoj podnesak naznačio kao molbu ili zamolbu, a da je pobijanim rješenjem navedeno da je podnio zahtjev, jer se i u odredbi člana 203. stav 4. ZKP RS, koristi termin „zahtjev“. Nadalje, u smislu odredbe člana 121. u vezi sa članom 181. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija Republike Srpske, o premješčaju osuđenih lica odlučuje ministar pravde Republike Srpske, a ne nadležni sud.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 020421 18 Kž 8 od 12.03.2018. godine)

IZUZECI OD NEPOSREDNOG IZVOĐENJA DOKAZA

Član 143. stav 2. tačka v) u vezi sa članom 288. stav 3.

Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12 i 91/17)

Kada je optužena u istrazi saslušana u svojstvu osumnjičene u prisustvu branioca i uz prethodno upozorenje u smislu odredbe člana 143. stav 2. tačka v) ZKP RS, onda se njen iskaz koji je dat u istrazi može, po zakonom propisanom izuzetku od načela neposrednosti, shodno odredbi člana 288. stav 3. ZKP RS, koristiti kao dokaz na glavnom pretresu na kome ona nije iznosila svoju odbranu.

Iz obrazloženja:

Žalba optuženog O. B. bezuspješno osporava zakonitost pribavljanja dokaza na kojima je pobijana presuda zasnovana. Prihvatanjem iskaza optužene V. T., datog u istrazi, pobijana presuda nije zasnovana na nezakonitom dokazu. Žalbeni navodi da je optužena provela u prostorijama MUP-a više od 24 časa, kojima se pokušava sugerisati kršenje njenih prava što

bi očigledno po mišljenju žalbe moglo uticati i na zakonitost pribavljanja iskaza, su netačni.

Optužena je lišena slobode dana 30.03.2017. godine u 19,15. časova, a tužiocu je predata dana 31.03.2017. godine u 11,00 časova, tako da je ona u prostorijama MUP-a RS provela najviše 16 časova, a ne duže od 24 časa kako se to u odgovoru na žalbu pravilno tvrdi. O njenoj sposobnosti davanja izjave u istrazi nije se pojavila sumnja, a u toku glavnog pretresa izvršenim psihijatrijskim vještačenjem ta sposobnost dodatno je potvrđena. Osim proizvoljne tvrdnje zasnovane na tome što ovaj iskaz tereti ostale optužene, uključujući njene bliske srodnike, žalbe ovog optuženog i optuženog N. O., koja ovo pobija u dijelu činjeničnog stanja, u prilog tvrdnji o njenoj nesposobnosti ne nudi ni jedan valjan dokaz.

Optužena je u istrazi oba puta (11,35 i u 15,50 časova) saslušana u svojstvu osumnjičene u prisustvu branioca, a prethodno je upozorena u smislu odredbe člana 143., uključujući i stav 2. tačka v) ZKP RS. Oba zapisnika je i potpisala u prisustvu branioca, a što potvrđuju potpisima i ovlašćena lica, pa elaboriranje žalbe optuženog B. da li su njeni potpisi potpuno identični ili se razlikuju ostaju bespredmetno. Ovakav iskaz optužene koji je dat u istrazi može se po zakonom propisanom izuzetku od načela neposrednosti, shodno odredbi člana 288. stav 3. ZKP RS, koristiti na glavnom pretresu bez obzira što ona na njemu nije iznosila svoju odbranu.

Činjenica da zbog takve njene odbrane saoptuženim nije data mogućnost da je ispituju u vezi iskaza datog u istrazi ne utiče na zakonitost ovog dokaza i donesene presude, kao što žalba navodi niti povređuje pravo na odbranu u koji segment bi taj prigovor spadao. Ovo iz razloga jer se pobijana presuda ne zasniva jedino, niti u odlučujućoj mjeri na njenom iskazu, već i na iskazima saslušanih svjedoka A. K., M. V., D. M. i ostalih, koje sud cijeni zajedno sa materijalnim dokazima i dokazima pribavljenim posebnim istražnim radnjama i detaljno obrazlaže.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 020421 18 Kž 9 od 22.05.2018. godine)

OTVARANJE I PREGLED PRIVREMENO ODUZETIH PREDMETA I DOKUMENTACIJE

Član 135. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Okolnost da li je ročište za otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta održano u odsustvu uredno obavještenog sudije za prethodni postupak, nikako ne može dovesti u pitanje zakonitost zapisnika o otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta, kako se to pogrešno tvrdi u ovoj žalbi, jer prisustvo sudije za prethodni postupak na tom ročištu, shodno odredbi člana 135. ZKP RS, nije obavezno.

Iz obrazloženja:

Neosnovan je i prigovor iz žalbe branioca optuženog Š. da je zapisnik o otvaranju i pregledu privremeno oduzetih predmeta, nezakonit dokaz, tvrdnjom da je u istom konstatovano da je sudija za prethodni postupak obavješten o ovom ročištu i da isti nije prisustvovao, a da tužilac za tu svoju konstataciju nije dostavio sudu nijedan dokaz. Naime, okolnost da li je ročište za otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta održano u odsustvu uredno obavještenog ili neobavještenog sudije za prethodni postupak, nikako ne može dovesti u pitanje zakonitost tog zapisnika, kako se to pogrešno tvrdi u ovoj žalbi, jer sa jedne strane, odbrana, tokom prvostepenog postupka nije isticala ovu vrstu prigovora, zbog čega prvostepeni sud nije ni vršio provjeru o tome da li je sudija obavješten, niti je bio u obavezi da po službenoj dužnosti izvrši tu provjeru, a sa druge strane, prisustvo sudije za prethodni postupak na tom ročištu, shodno odredbi člana 135. ZKP RS, nije obavezno.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 021606 18 Kž 6 od 14.03.2019. godine)

VRAĆANJE PRIVREMENO ODUZETIH PREDMETA

Član 139. stav 1. i 2. Zakona o krivičnom postupku

Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 53/12 i 91/17)

U smislu odredbe člana 139. stav 1. ZKP RS, predmeti koji su u toku krivičnog postupka privremeno oduzeti vратиće se vlasniku, odnosno držaocu, kada tokom postupka postane očigledno da njihovo zadržavanje nije u skladu sa članom 129. tog zakona, a ne postoje razlozi za njihovo oduzimanje iz člana 385. tog zakona (interesi opšte bezbjednosti i ili razlozi morala). Slijedom navedenog, pravo na vraćanje privremeno oduzetog mobilnog telefona, optuženi može ostvariti podnošenjem zahtjeva, u smislu odredbe člana 139. stav 2. ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 13 0 K 004481 18 Kž 5 od 14.02.2018. godine)

PRENOŠENJE VOĐENJA POSTUPKA

Član 33. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Nije osnovan prijedlog branioca optuženog za prenošenje vođenja postupka na drugi stvarno nadležni sud, podnesen zbog činjenice da je troje sudija drugostepenog suda

učestvovalo u krivičnom postupku pred prvostepenim sudom, kada drugostepeni sud osim tih sudija, ima dovoljan broj sudija koji nisu učestvovali u postupku pred prvostepenim sudom.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 77 0 K 064172 19 Kv od 01.10.2019. godine)

PRAVNE POSLJEDICE PRESTANKA OVLAŠTENJA BRANIOCA PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI

Član 53. stav 4. u vezi sa članom 341. stav 3.

Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 64/18)

Pravo na branioca po službenoj dužnosti osuđeni na kaznu zatvora ima do pravosnažnosti presude, a u slučaju osude na dugotrajani zatvor i u postupak po vanrednom pravnom lijeku u smislu odredbi člana 53. stav 4. ZKP RS, pa slijedom toga, kada branilac osuđenog po pravosnažnosti presude podnese prijedlog za nepravu ponavljanje krivičnog postupka u svojstvu branioca, bez priložene punomoć za podnošenje takvog prijedloga, onda je prijedlog uložen od neovlaštenog lica jer mu je prestalo ovlaštenje branioca po službenoj dužnosti.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 341. stav 3. ZKP RS, propisan je krug lica ovlaštenih za podnošenje prijedloga za nepravu ponavljanje krivičnog postupka u smislu odredbe člana 341. stav 1. ZKP RS, kao vanrednog pravnog lijeka, a to su tužilac i osuđeni, odnosno branilac.

Iz spisa predmeta Okružnog suda u Bijeljini broj 12 0 K 007259 19 K, proizilazi da je, rješenjem tog suda broj 12 0 K 007259 18 Kps od 26.10.2018. godine, optuženom zbog krivičnog djela neovlaštena proizvodnja i promet opojnih droga iz člana 207. stav 1. KZ RS, za branioca po službenoj dužnosti, postavljen advokat N.Č. iz B. U vezi sa navedenim, pravo na branioca po službenoj dužnosti, osumnjičeni odnosno optuženi, prema odredbama člana 53. stav 4. ZKP RS, ima do pravosnažnosti presude, a samo ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora i za postupak po vanrednom pravnom lijeku.

U konkretnom slučaju, osuđeni S.K. je presudom Okružnog suda u Bijeljini broj 12 0 K 007237 19 K od 28.01.2019. godine (pravosnažna dana 28.01.2019. godine), osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 3 (tri) mjeseca i presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj 80 0 K 096204 18 K od 18.10.2018. godine (pravosnažna dana 22.11.2018. godine), osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 4 (četiri) mjeseca, pa je, s obzirom na vrstu izrečene kazne zatvora, njegovo pravo na branioca po službenoj dužnosti, u smislu citirane zakonske odredbe člana 53. stav 4. ZKP RS, prestalo pravosnažnošću navedene presude Okružnog suda u Bijeljini broj 12 0 K 007237 19 K od 28.01.2019. godine.

Nadalje, u uvodu prijedloga za nepravu ponavljanje krivičnog postupka od 18.02.2019. godine, zatim u obrazloženju, a potom i u potpisu podnosioca prijedloga, označeno je da, advokat N.Ć. iz B., podnosi ovaj vanredni pravni lijek, u svojstvu branioca. Međutim, uz prijedlog nije priložena punomoć iz koje proizilazi da je osuđeni (ili lica iz člana 47. stav 3. ZKP RS), angažovao advokata N.Ć. iz B. za podnošenje prijedloga za nepravu ponavljanje krivičnog postupka, a iz spisa predmeta Okružnog suda u Bijeljini broj 12 0 K 007237 19 Kv, ta odlučna činjenica, sa aspekta postojanja ovlaštenja za podnošenje

navedenog prijedloga, u smislu citirane zakonske odredbe člana 341. stav 3. u vezi sa članom 53. stav 4. ZKP RS, nije utvrđena prije donošenja pobijane presude.

Kako se pravilnost utvrđenja ove odlučne činjenice, osnovano dovodi u sumnju argumentima iz žalbe osuđenog, to je ovaj sud, uvažio žalbu i na osnovu odredbe člana 329. stav 1. tačka b) ZKP RS u vezi sa članom 341. stav 3. ZKP RS, pobijanu presudu ukinuo i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 12 0 K 007259 19 Kž od 31.01.2020. godine)

PRAVO BRANIOCA DA PREGLEDA SPISE I DOKUMENTACIJU

Član 55. stav 1. i 2. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS (koja se ogleda u povredi prava na odbranu), u situaciji kada odbrana u kasnijoj fazi postupka bez osnova ističe prigovor zasnovan na tvrdnji da tužilac odbrani nije dostavio određene dokaze, jer pravo branioca da pregleda spise i dokumentaciju, te da bude obaviješten o dokazima koje je tužilac dostavio sudu, a koji su bitni za procjenu zakonitosti pritvora, odnosi se na fazu istrage, u smislu odredbe člana 55. stav 1. i 2. ZKP RS.

Iz obrazloženja:

Nisu osnovani argumenti iz žalbe, kojima se ukazuje na bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačke k) ZKP RS, u vidu izostanka razloga o odlučnim činjenicama, tvrdnjom da je prvostepeni sud „zanemario“ činjenicu da je optuženi otkrio identitet lica od koga je kupovao marihuanu, a da to lice do sada nije saslušano, a što je suprotno odredbi člana 14. ZKP RS. Naime, u pobijanom rješenju su dati razlozi o svim odlučnim činjenicama, koje se odnose na postojanje osnovane sumnje da je optuženi počinio krivično djelo na način opisan u dispozitivu optužnice, pozivajući se na dokaze priložene uz optužnicu, kao i razloge za postojanje pritvorskog osnova iz odredbe člana

197. stav 1. tačka v) ZKP RS, po kojem je pritvor produžen. Time je, sa aspekta postojanja razloga o odlučnim činjenicama, u pobijanom rješenju, dovoljno i jasno obrazloženo postojanje zakonskog uslova primjene mjere pritvora i uspostavljenog pritvorskog razloga. Nadalje, pravo branioca, u smislu odredbe člana 55. stav 1. ZKP RS, da pregleda spise i dokumentaciju, te stava 2. citirane odredbe, da bude obaviješten o dokazima koje je tužilac dostavio sudu a koji su bitni za procjenu zakonitosti pritvora, odnose se na fazu istrage, radi

čega su bez osnova argumenti iz žalbe, kojima se, u ovoj fazi postupka, ukazuje na povredu prava na odbranu i time bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS, tvrdnjom da odbrani tužilac nije dostavio određene dokaze (potvrde o privremenom oduzimanju predmeta, naredbe za vještačenje, nalaz i mišljenje vještaka).

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 024348 20 Kž 5 od 11.02.2020. godine)

KONTINUITET GLAVNOG PRETRESA

Član 266. stav 2. u vezi sa članom 311. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12 i 91/17)

Kada je odgođeni glavni pretres nastavljen nakon proteka više od 30 dana, time nije održan kontinuitet glavnog pretresa, a odloženi dijelovi glavnog pretresa u smislu dredbe člana 266. stav 2. ZKP RS ne čine cjelinu, onda je propust prvostepenog suda da primjenom citirane imperativne norme odgođeni glavni pretres počne iznova, mogao biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude, pa je propuštanjem da postupi na taj način, prvostepeni sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 2. ZKP RS.

Iz obrazloženja:

Osnovani su žalbeni prigovori branilaca optuženih V. M., G. P. i O. B., u prilog tvrdnji da je pretresno vijeće prvostepenog suda, na glavnom pretresu dana 13.02.2017. godine, propustilo primijeniti odredbu člana 266. stav 2. ZKP RS, te je nastavljen glavni pretres i nakon što je protekao rok od 30 dana od ranijeg glavnog pretresa, koji je održan dana 23.12.2016. godine.

Naime, odredbom člana 266. stav 2. ZKP RS, propisano je da glavni pretres koji je odgođen mora iznova početi ako se izmijenio sastav vijeća ili ako je odgađanje trajalo duže od 30 dana, ali uz saglasnost stranaka i branioca, vijeće može odlučiti da se u ovakvom slučaju svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne vrši novi uviđaj, nego da se koriste iskazi svjedoka i vještaka dati na ranijem glavnom pretresu, odnosno da se koristi zapisnik o uviđaju.

Na ovaj način je uspostavljena obaveza da glavni pretres teče u kontinuitetu, odnosno da, ukoliko nije moguće osigurati kontinuitet glavnog pretresa, nužno je osigurati da odloženi dijelovi glavnog pretresa čine jednu cjelinu. Iz sadržaja odredbe člana 266. stav

2. ZKP RS, proizlazi da, ukoliko je odgađanje trajalo duže od 30 dana, više ne postoji cjelina između odgođenog i nastavljenog glavnog pretresa, što obavezuje pretresno vijeće da glavni pretres počne iznova, i nije predviđen, niti moguć bilo kakav izuzetak, ni pod kojim uslovima. Radi se, dakle, o imperativnoj normi i zakonodavac nigdje ne govori o razlozima odgađanja glavnog pretresa a nije od značaja da li je do odgađanja glavnog pretresa došlo nekom od radnji stranka u postupku, branioca, ili suda, odnosno da li su razlozi navedenog odgađanja opravdani ili nisu.

Kako je u konkretnom slučaju glavni pretres od 13.02.2017. godine, nastavljen nakon proteka više od 30 dana (raniji pretres održan dana 23.12.2016. godine), to time nije održan kontinuitet glavnog pretresa, a odloženi dijelovi glavnog pretresa, u smislu citirane zakonske odredbe, ne čine cjelinu, pa je propust pretresnog vijeća prvostepenog suda da primjenom imperativne odredbe člana 266. stav 2. ZKP RS, odgođeni glavni pretres počne iznova, mogao biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude, te je slijedom toga propuštanjem da postupi na taj način, prvostepeni sud počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 2. ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 017324 17 Kž 4 od 18.01.2018. godine)

PRAVO SUDA DA NE DOZVOLI PITANJE

Član 278. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Odredbom člana 278. stav 1. ZKP RS, propisano je pravo predsjednika vijeća da zabrani pitanje i odgovor na pitanje koje je već postavljeno ako je to pitanje po njegovoj ocjeni nedozvoljeno ili nevažno za predmet. Kako je u konkretnom slučaju, predsjednik prvostepenog vijeća zabranila pitanje branioca optuženog svjedoku, u kojem je, po stavu predsjednika prvostepenog vijeća, branilac izašao iz okvira direktnog ispitivanja, to su bez osnova žalbeni prigovori da je prvostepeni sud povrijedio pravo na odbranu ovog optuženog.

Iz obrazloženja:

Nema povrede prava na odbranu, kao bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS, na koju je ukazala žalba branioca optuženog Š., a koja je po tvrdnjama iz žalbe učinjene na način što je prvostepeni sud povrijedio pravo odbrane na unakrsno ispitivanje, jer nije dozvolio ovom braniocu postavljanje pitanja svjedoku S.G. Naime, odredbom člana 278. stav 2. ZKP RS, propisano je pravo predsjednika vijeća da zabrani pitanje i odgovor na pitanje koje je već postavljeno ako je to pitanje po njegovoj ocjeni nedozvoljeno ili nevažno za predmet. Prema tome, kako je u konkretnom slučaju, predsjednik prvostepenog vijeća, u skladu sa odredbom člana 278. stav 2. ZKP RS, zabranila pitanje branioca optuženog Š. za svjedoka G. u kojem je, po stavu predsjednika prvostepenog vijeća, branilac izašao iz okvira direktnog ispitivanja, jer je predsjednik vijeća ovom svjedoku postavila pitanje samo u vezi potpisa na potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta, to su bez osnova žalbeni prigovori da je prvostepeni sud povrijedio pravo na odbranu ovog optuženog. Dakle, pravo suda je da ne dozvoli pitanje, pa zabrana odbrane da postavi pitanje, može se eventualno razmatrati kroz žalbeni osnov pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, odnosno, da li je zbog te zabrane, činjenično stanje ostalo nepotpuno utvrđeno.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 021606 18 Kž 6 od 14.03.2019. godine)

ODBIJANJE DOKAZNIH PRIJEDLOGA ODBRANE

Član 278. stav 2. u vezi sa članom 304. stav 7. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12 i 91/17)

Diskreciono ovlaštenje suda da u smislu odredbi člana 278. stav 2. ZKP RS na glavnom pretresu odbije dokazni prijedlog stranaka kada ocjeni da je nepotreban i zaključi da činjenice koje stranke ili branilac žele da dokažu nemaju značaja za predmet, je ograničeno obavezom da, u smislu odredbi 6. stav 3. tačka d) Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i odredbi člana 304. stav 7. ZKP RS, u obrazloženju presude navede razloge zbog kojih je odlučio da ne prihvati pojedine dokazne prijedloge, pa kada je na zapisnik o glavnom pretresu, a potom u razlozima presude sud obrazložio iz kojih razloga nije uvažio dokazni prijedlog odbrane, onda se na samoj činjenici da prijedlog za izvođenje dokaza nije usvojen, ne može zasnivati tvrdnja da je na taj način povrijeđeno pravo na odbranu osuđenog, kako se to sugeriše zahtjevom branioca osuđenog, jer je pobijanom pravosnažnom presudom postupljeno u skladu sa citiranim konvencijskim i zakonskim odredbama, tako što su za odbijeni dokazni prijedlog odbrane dati razlozi u obrazloženju.

Iz obrazloženja:

Na argumentima Zahtjeva iznesenim u njihovom obrazloženju ne može se zasnivati tvrdnja da je pobijana pravosnažna presuda donesena uz bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS, koja se manifestuje u povredi prava na odbranu osuđenih.

Naime, prema odredbama člana 278. stav 2. ZKP RS (na koje odredbe se pravilno poziva pobijana drugostepena presuda, obrazlažući neosnovanost ovog žalbenog prigovora), sud ima diskreciono ovlaštenje da odbije izvođenje ponuđenog dokaza kada ocjeni da je nepotreban i zaključi da činjenice koje stranke ili branilac žele da dokažu nemaju značaja za predmet. Ovakvo zakonsko ograničenje prava stranaka na izvođenje dokaza je, prema pravnom shvatanju Evropskog suda za ljudska prava, konzistentno sa odredbama člana 6. stav

3. tačka d) Evropske konvencije, međutim da bi primjena ovog ograničenja bila u skladu sa citiranim odredbom Evropske konvencije, sud je u obavezi da u obrazloženju presude navede razloge zbog kojih je odlučio da ne prihvati pojedine dokazne prijedloge (presuda Vidal protiv Belgije od 22. aprila 1992. godine), a ova obaveza suda nedvosmisleno proizlazi i iz odredbe člana 304. stav 7. ZKP RS u pogledu svih neprihvaćenih dokaznih prijedloga stranaka.

Pa kada je prvostepeni sud odbio prijedlog odbrane optuženog M.V. da se na glavni pretres pozovu i saslušaju svjedoci D.V. i Ž.P., te na zapisnik o glavnom pretresu (56. stranica transkripta zapisnika od 24.02.2017. godine), a potom u razlozima presude (na strani 13.) obrazložio iz kojih razloga nije uvažio taj dokazni prijedlog odbrane, onda se na samoj činjenici da navedeni prijedlog za izvođenje dokaza nije usvojen, ne može zasnivati tvrdnja da je na taj način povrijeđeno pravo na odbranu osuđenog, kako se to sugeriše Zahtjevom njegovog branioca, jer je pobijanom pravosnažnom presudom postupljeno u skladu sa citiranim zakonskim odredbama i odredbama Evropske konvencije, tako što su za odbijene dokazne prijedloge odbrane dati razlozi u obrazloženju.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 13 0 K 002673 18 KvIz od 09.02.2018. godine)

ODBIJANJE DOKAZNIH PRIJEDLOGA ODBRANE

Član 278. stav 2. u vezi sa članom 304. stav 7. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12 i 91/17)

Kada je prvostepeni sud u smislu odredbi člana 278. stav 2. ZKP RS na glavnom pretresu odbio dokazni prijedlog odbrane za ponovnim saslušanjem saobraćajnog vještaka odbrane i u obrazloženju presude naveo razloge zbog čega smatra da predloženi dokaz nema značaja za predmet, onda se na samoj činjenici da prijedlog za izvođenje dokaza nije usvojen, ne može zasnivati tvrdnja da je na taj način povrijeđeno pravo na odbranu osuđenog.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 018149 17 KŽ 2 od 08.05.2018. godine)

ISKAZI SVJEDOKA IZ ISTRAGE KAO DOKAZ NA GLAVNOM PRETRESU

Član 288. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12 i 91/17)

Kada je tužilac u smislu odredbe člana 288. stav 1. ZKP RS prilikom ispitivanja svjedoka na glavnom pretresu koristio zapisnike o njihovom saslušanju u istrazi, a potom te zapisnike priložio kao dokazni materijal, onda nema mjesta za tvrdnju zahtjeva za zaštitu zakonitosti branioca osuđenog o počinjenoj bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka koja se manifestuje u povredi prava na odbranu, usljed prihvatanja i zasnivanja pobijane pravosnažne presude na iskazima svjedoka iz istrage, kod činjenice je odbrana imala i koristila mogućnost da te svjedoke unakrsno ispita.

Iz obrazloženja:

U okviru prigovora zasnovanom na tvrdnji o povredi odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS, zahtjevima osuđenih M.P. i Z.Š. se ističe da im je povređeno pravo na odbranu na način što se pravosnažna presuda Okružnog suda u Banjoj Luci ne zasniva na dokazima koji su izvedeni na glavnom pretresu, već isključivo ili u pretežnom dijelu, na iskazima svjedoka koji su dati u istrazi, pred tužiocem.

Na naprijed navedenim prigovorima ovih podnosilaca zahtjeva, ne može se, po ocjeni ovog vijeća, temeljiti tvrdnja o povredi prava na odbranu, kao bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS.

Naime, pravo na odbranu sadržano u principu „jednakost oružja“ koji manifestuje jednak proceduralni položaj stranaka tokom suđenja, obuhvata čitav spektar procesnih prava koja optuženom obezbeđuju jednake procesne mogućnosti tokom postupka u pripremi i predstavljanju slučaja koji je predmet optužbe. To pravo na odbranu prvenstveno obuhvata (ali se ne ograničava) na sledeća prava: pravo na dovoljno vremena i odgovarajuće mogućnosti za pripremanje odbrane, pravo da poziva i ispituje svjedoke, pravo na angažovanje vještaka, pravo prisustovanja suđenju, pravo pristupa dokumentaciji i drugim dokazima koji mu mogu pomoći u pripremi odbrane, pravo na branioca, te pravo na prisustvovanje 5 raspravi u žalbenom postupku na kojoj je prisutan tužilac. Povreda ovih prava, ali i drugih prava optuženog koja su u funkciji osiguranja jednakog procesnog položaja stranaka tokom suđenja, predstavlja poseban oblik bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS, koja ima za posledicu ukidanje presude donesene uz ove povrede postupka. Zbog posebnog značaja ovih prava, koja su u osnovi prava na pravično suđenje garantovanog članom 6. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, povreda prava na odbranu je jedini oblik bitne povrede odredaba krivičnog postupka, propisan navedenom zakonskom odredbom, koji predstavlja osnov za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti, kao vanrednog pravnog lijeka.

U konkretnom slučaju, ovo vijeće nalazi da nema osnova za tvrdnju, iznesenu u zahtjevima osuđenih P.a i Š., o počinjenoj bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka koja se manifestuje u obliku povrede prava na odbranu, usljed prihvatanja i zasnivanja presude na iskazima svjedoka iz istrage. Naime, sa jedne strane, svjedoci G.P., S. i M.Š. su saslušani i na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom, pa je odbrana imala mogućnost da iste ispita unakrsno (što je i učinila), a tužilac je prilikom saslušanja ovih svjedoka koristio zapisnike o njihovom saslušanju iz istrage, nakon čega ih je priložio kao dokazni materijal, u smislu odredbe člana 288. stav 1. ZKP RS. Sa druge strane, pobijana presuda se ne zasniva isključivo ili u pretežnom dijelu na iskazima ovih svjedoka iz

istrage, već jednim dijelom i na njihovim iskazima datim na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom, ali i na druge dokaze, takođe, izvedene na glavnom pretresu.

(Vrovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 017578 17 Kvlz od 02.03.2018. godine)

IZMJENA OPTUŽNICE

Član 290. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12 i 91/17)

Tužilac je ovlašten izmjeniti optužnicu i kad takvoj procesnoj radnji nije prethodila izmjena sadržaja izvedenih dokaza ili provođenje novih dokaza koji bi ukazivali na potrebu za tom procesnom radnjom, jer je za izmjenu optužnice dovoljna i njegova nova (drugačija) subjektivna ocjena do tada izvedenih dokaza na glavnom pretresu.

Iz obrazloženja:

Osnovano se Zahtjevom tvrdi da je pogrešno pravno shvatanje drugostepenog suda po kome prema odredbama člana 290. ZKP RS javni tužilac nije mogao izmjeniti optužnicu na ponovljenom glavnom pretresu prije nego što se izvedu svi dokazi koji ukazuju da se izmjenilo činjenično stanje u odnosu na raniju optužnicu. Po mišljenju ovog suda, tužilac može izmjeniti optužnicu bez obzira što takvoj procesnoj radnji nije prethodila izmjena sadržaja izvedenih dokaza ili provođenje novih dokaza koji bi ukazivali na potrebu za tom procesnom radnjom, jer je za izmjenu optužnice dovoljna i subjektivna ocjena do tada izvedenih dokaza na glavnom pretresu do koje je tužilac došao. Time je prvostepeni sud pravilno postupio kada je na glavnom pretresu u ponovnom postupku održanom nakon ukidanja ranije presude dana 29.02.2016. godine dozvolio izmjenu optužnice.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 71 0 K 139071 18 Kvz od 04.05.2018. godine)

IZMJENA OPTUŽNICE I POVREDA PRAVA NA ODBRANU

Član 290. u vezi sa članom 311. stav 1. tačka g)

Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Tužilac je ovlašten da izmjeni optužnicu na glavnom pretresu (što uključuje i završnu riječ kao procesnu radnju koja je sastavni dio glavnog pretresa) i pri tome zakon ne postavlja ograničenja u pogledu broja mogućih izmjena, niti pretpostavlja nužnim da je toj izmjeni prethodila i izmjena sadržaja provedenih dokaza ili pojavljivanje novih dokaza, jer se ta izmjena može zasnivati i na novoj tužiočevoj subjektivnoj ocjeni izvedenih dokaza na glavnom pretresu. Slijedom toga, nije povrijeđeno pravo na odbranu optuženih kada sud u završnoj fazi postupka prihvati izmjenu već jednom izmijenjene optužnice i pored toga što se ta izmjena zasniva na novoj tužiočevoj subjektivnoj ocjeni već izvedenih dokaza

Iz obrazloženja:

Naime, povredu prava na odbranu, kao bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS, Zahtjev temelji na tvrdnji da je okružni javni tužilac u toku postupka dva puta mijenjao optužnicu a da za takve izmjene nije imao uporište u

izmjenjenom činjeničnom stanju. Dozvolivši tužiocu da u završnoj fazi postupka izmijeni već jednom izmijenjenu optužnicu prvostepeni sud je, prema tvrdnji Zahtjeva, povrijedio pravo optuženih garantovano članom 6. stav 1. ZKP RS i članom 6. stav 3. tačka a) Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: Evropska Konvencija), kojom se garantuje svakom optuženom da u što kraćem roku i podrobno bude obaviješten o prirodi i razlozima za optužbu protiv njega. Osim toga, Zahtjev tvrdi, da je prvostepeni sud izmjenom pravne kvalifikacije djela i činjeničnog opisa sadržanih u pobijanoj presudi u odnosu na izmijenjenu optužnicu, povrijedio objektivni identitet optužnog akta, jer na taj način, preuzimajući ulogu tužioca, zadire u pitanje legaliteta krivičnog gonjenja (član 17. ZKP RS) i princip akuzatornosti (član 16. ZKP RS). Konačno, povredu prava na odbranu učinjenu u žalbenom postupku Zahtjev zasniva na tvrdnji da Vrhovni sud, kao drugostepeni sud, nije odlučio o svim žalbenim prigovorima, niti je dao ocjenu dokaza na koje se poziva u prilog svojim stavovima.

Na navedenim argumentima Zahtjeva ne može se zasnivati tvrdnja da je u postupku donošenja pobijane presude povrijeđeno pravo optuženih na odbranu u čemu bi se manifestovala povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS.

Naime, prema odredbi člana 290. ZKP RS tužilac je ovlašten da na glavnom pretresu izmjeni optužnicu kada ocjeni da izvedeni dokazi ukazuju da se izmijenilo činjenično stanje izneseno u optužnici, u kom slučaju se ne vrši potvrđivanje optužnice, a radi pripremanja odbrane glavni pretres se može odložiti.

Dakle, prema citiranoj zakonskoj odredbi izmjena optužnice se odnosi na glavni pretres, što uključuje i mogućnost izmjene i u završnoj riječi tužioca (kao procesnoj radnji koja je sastavni dio završne faze glavnog pretresa) i uslovljena izmjenom činjeničnog stanja iznesenog u optužnici. Pri tome, zakon ne postavlja ograničenja u pogledu broja mogućih izmjena, niti nužno pretpostavlja da je izmjeni optužnice prethodila izmjena sadržaja provedenih dokaza, ili pojavljivanje novih dokaza koji ukazuju na potrebu mijenjanja optužnice (kako se Zahtjevom sugerise), nego se ta izmjena može zasnivati i na novoj tužiočevoj subjektivnoj ocjeni izvedenih dokaza na glavnom pretresu. Slijedom toga nema mjesta tvrdnji Zahtjeva da je prvostepeni sud povrijedio pravo na odbranu optuženih kada je u završnoj fazi postupka prihvatio izmjenu već jednom izmijenjene optužnice, a da ta izmjena nema uporište u izvedenim dokazima na glavnom pretresu.

Neosnovano se Zahtjevom tvrdi da je prvostepeni sud dozvolivši navedene izmjene optužnice povrijedio prava optuženih iz člana 6. stav 1. ZKP RS, te člana 6. stav 3. tačka a) Evropske konvencije, jer navedene odredbe nisu primjenjive na procesnu radnju izmjene optužnice u fazi glavnog pretresa. Ovo stoga što se citirane zakonske odredbe odnose na pravo osumnjičenog da prilikom prvog ispitivanja u prethodnom krivičnom postupku (kojim ispitivanjem je uslovljeno podizanje optužnice), mora biti obavješten na jeziku koji razumije, o djelu za koje se tereti i o osnovima sumnje protiv njega. Kada je optuženima data mogućnost da se izjasne na izmijenjenu optužnicu na glavnom pretresu i dovoljno vrijeme za pripremu odbrane (što se Zahtjevom u konkretnom slučaju ne dovodi u pitanje), onda nema mjesta prigovoru koji se zasniva na tvrdnji da je izvršenom izmjenom povrijeđeno pravo na odbranu optuženih.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 12 0 K 004724 18 Kvz od 20.08.2018. godine)

ŽALBA NA PRESUDU DRUGOSTEPENOG SUDA

Član 333. stav 1. tačka b), član 333. stav 2. u vezi sa članom 326. ZKP RS („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12 i 91/17)

S obzirom da se radi o presudi kojom je u jednom dijelu žalba odbijena i potvrđena prvostepena presuda, a u drugom dijelu ta presuda preinačena tako što je protiv optuženog optužba odbijena, to protiv ovakve presude nije moguće izjaviti žalbu jer je ona po zakonu nedozvoljena. Ovo iz razloga jer je odredbom člana 333. stav 1. tačka b) ZKP RS propisano da je protiv presude drugostepenog suda žalba dopuštena, između ostalog, samo ako je drugostepeni sud preinačio prvostepenu presudu kojoj je optuženi oslobođen od optužbe i izrekao presudu kojom se optuženi oglašava krivim, odnosno ako je povodom žalbe na prvostepenu presudu kojom je optuženi oglašen krivim izrekao presudu kojom se optuženi oslobađa od optužbe. Drugostepena presuda kojom se žalba odbija i potvrđuje prvostepena presuda ili kojom se ta presuda preinačava i optužba odbija nisu obuhvaćene ovom zakonskom odredbom, pa je žalba protiv takve drugostepene presude nedozvoljena.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 83 0 K 019257 18 Kžž od 01.03.2018. godine)

ŽALBA OŠTEĆENOG

Član 307. stav 4. i 326. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 53/12 i 91/17)

Kada oštećena žalbom ne pobija presudu zbog odluke o troškovima postupka i o imovinskopравnom zahtjevu takva žalba je nedopuštena pa će je sud, shodno članu 307. stav 4. i primjenom člana 326. ZKP RS, odbaciti kao nedopuštenu.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 12 0 K 005172 17 KŽ od 20.03.2018. godine)

OSLOBAĐAJUĆA PRESUDA

Član 298. tačka a) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12; 91/17 i 66/18)

Kada je oslobađajuća presuda donesena na osnovu člana 298. tačka a) ZKP RS jer djelo koje je predmet optužbe nije krivično djelo (prema činjeničnom opisu djela u dispozitivu optužnice), sud je obavezan da u obrazloženju presude precizira na jasan i nedvosmislen način koji elementi bića krivičnog djela nisu sadržani u činjeničnom opisu dispozitiva optužnice, ali ne i da daje ocjenu dokaza s aspekta činjenica od odlučnog značaja koje struktuišu elemente bića krivičnog djela koje je predmet optužbe, jer takva struktura obrazloženja oslobađajuće presude bi bila nužna da je ta presuda donesena po osnovu iz tačke v) istog zakonskog propisa, koji se ogleda u nedostatku dokaza da je optuženi počinio krivično djelo za koje je optužen.

Iz obrazloženja:

Suprotno žalbenim tvrdnjama, po ocjeni ovog suda, obrazloženje pobijane presude nije zahvaćeno bitnom povredom odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka k) ZKP RS u obliku nedostatka razloga o odlučnim činjenicama, kako se to žalbom ističe.

Naime, imajući u vidu da je zakonski osnov po kome je donesena pobijana presuda, sadržan u odredbama člana 298. tačka a) ZKP RS i manifestuje se u tome da djelo koje je predmet optužbe nije krivično djelo (prema činjeničnom opisu djela u dispozitivu optužnice), irelevantni su argumenti žalbe po kojima se navedeni oblik bitne povrede odredaba krivičnog postupka gradi na tezi da u obrazloženju pobijane presude nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama koje struktuišu bitne elemente bića krivičnog djela za koje je pobijanom presudom optuženi oslobođen optužbe, što obrazloženje čini i nerazumljivim.

Ovo iz razloga što donošenje oslobađajuće presude po tom osnovu (član 298. tačka a) ZKP RS) obavezuje sud da u obrazloženju presude navede razloge za takav zaključak, preciziranjem na jasan i nedvosmislen način koji elementi bića krivičnog djela koji nisu sadržani u činjeničnom opisu dispozitiva optužnice. Pri tome se u obrazloženju presude sud neće baviti ocjenom dokaza s aspekta činjenica od odlučnog značaja koje struktuišu elemente bića krivičnog djela koje je predmet optužbe, jer takva struktura obrazloženja oslobađajuće presude bi bila nužna da je ta presuda donesena po osnovu iz tačke v) istog zakonskog propisa, koji se ogleda u tome da nije dokazano da je optuženi počinio krivično djelo za koje je optužen.

Obrazloženje pobijane presude sadrži sasvim jasne i precizne razloge u tom smislu kada navodi da činjenična struktura djela iz izreke pobijane presude ne odražava zakonska obilježja krivičnog djela oduzimanja maloljetnog lica, pa konkretizujući takav zaključak navodi da činjenični opis djela za koje je optuženi prvostepenom presudom oglašen krivim ne sadrži činjenice i okolnosti koji na jasan i potpun način odražavaju objektivna obilježja (način izvršenja, protivpravnost, identitet i godine života pasivnog subjekta), niti sadrži subjektivna obilježja krivičnog djela oduzimanje maloljetnog lica iz člana 205. stav 1. KZ RS (svijest o protivpravnom postupanju). Pri tome se apostrofira da se postojanje ovih zakonskih obilježja krivičnog djela ne može pretpostavljati, niti se njihov nedostatak u izreci presude može

nadomjestiti razlozima iz obrazloženja presude.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 80 0 K 073147 18 Kžž od 26.12.2018. godine)

OSLOBAĐAJUĆA PRESUDA

Član 298. tačka a) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12; 91/17 i 66/18)

Kada u činjeničnom opisu izreke presude radnja izvršenja krivičnog djela oduzimanja maloljetnog lica iz člana 205. stav 1. KZ RS, nije konkretizovana preciziranjem preduzete radnje spriječavanja koja manifestuje zadržavanje kao oblik izvršenja ovog krivičnog djela, a izreka presude ne sadrži ni podatke o datumu rođenja pasivnog subjekta (na osnovu kojih se nesumljivo može zaključiti da je u pitanju maloljetno lice), onda takav činjenični opis ne odražava zakonska obilježja navedenog krivičnog djela.

Iz obrazloženja:

Žalbenim argumentima, iznesenim u prilog tvrdnje da je pobijanom drugostepenom presudom učinjena povreda Krivičnog zakona u korist optuženog, nije dovedena u pitanje ni pravilnost pravne ocjene činjeničnog opisa djela u dispozitivu optužnice i izreci prvostepene presude koju je dao drugostepeni sud u pobijanoj presudi, a koja ocjena je

rezultirala zaključkom da takav činjenični opis ne odražava bitne elemente bića krivičnog djela oduzimanje maloljetnog lica iz člana 205. stav 1. KZ RS.

Naime, radnja izvršenja krivičnog djela oduzimanja maloljetnog lica iz člana 205. stav 1. KZ RS, pojavljuje se u tri oblika i to: protivpravnim zadržavanjem ili oduzimanjem maloljetnog lica od roditelja, usvojioca, staraoca ili od ustanove, odnosno lica kojima je ono povjereno, potom zadržavanjem ili sprečavanjem da ono bude kod lica koje ima pravo na njega ili onemogućavanjem izvršenja odluke kojom je maloljetnik povjeren određenom licu.

Prvostepenom presudom optuženi je oglašen krivim (prema činjeničnom opisu djela u izreci te presude) što je počinio navedeno krivično djelo na način da je zadržao zajedničko dijete, maloljetnog M.K., a suprotno rješenju Centra za ... u B. broj 01/2-544.8- 1/15. od 29.06.2015. godine i suprotno privremenom rješenju Ministarstva broj 11/05-544- 359/15 od 16.09.2015. godine, u kojim je maloljetni M.K., povjeren majci B.S. na zaštitu i vaspitanje.

Dakle, radnja izvršenja krivičnog djela je određena kao zadržavanje maloljetnog lica. Ovaj oblik radnje izvršenja djela pretpostavlja da se maloljetno lice nalazi kod učinioca djela po osnovu koji nije protivpravan (na temelju dogovora sa licem koje se stara o maloljetniku, ili na osnovu odluke nadležnog organa), ali ga učinilac djela sprečava da se vrati licu koje se o njemu stara. Pri tome sprečavanje može biti učinjeno na različite načine uključujući fizičko onemogućavanje maloljetnika da napusti određene prostorije, ali i uticajem na volju (nagovaranjem) maloljetnika da ostane kod njega, te u konačnici prihvatanjem želje maloljetnika da ostane kod lica koje odlukom suda ili nadležnog organa starateljstva nije ovlašteno da se o njemu stara.

U konkretnom slučaju radnja izvršenja djela nije konkretizovana u činjeničnom opisu izreke prvostepene presude preciziranjem preduzete radnje sprečavanja koja manifestuje zadržavanje kao oblik izvršenja ovog krivičnog djela. Nadalje, pasivni subjekt ovog krivičnog djela je maloljetno lice, a izreka prvostepene presude ne sadrži podatke o datumu rođenja pasivnog subjekta na osnovu kojih se nesumljivo može zaključiti da je u pitanju maloljetno lice. U nedostatku navedenih elemenata bića ovog krivičnog djela u činjeničnom opisu izreke prvostepene presude, pravilan je zaključak pobijane drugostepene presude po kojem takav činjenični opis ne odražava zakonska obilježja krivičnog djela oduzimanja maloljetnog lica iz

člana 205. stav 1. KZ RS, te da je prvostepeni sud na štetu optuženog povrijedio Krivični zakon kada je radnje optuženog sa takvim činjeničnim sadržajem pravno kvalifikovao kao navedeno krivično djelo.

Kod takvog utvrđenja, drugostepeni sud je pravilno primjenio Krivični zakon kada je povodom žalbe branioca optuženog preinačio prvostepenu osuđujuću presudu, tako što je donio presudu kojom se optuženi na osnovu odredbi člana 298. tačka a) ZKP RS oslobađa od optužbe da je počinio navedeno krivično djelo, pa se suprotne tvrdnje žalbe javnog tužioca ne mogu prihvatiti.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 80 0 K 073147 18 Kžž od 26.12.2018. godine)

OSLOBAĐAJUĆA PRESUDA

Član 298. tačka a) Zakona o krivičnom postupku RS („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12 i 91/17) u vezi sa članom 262. Krivičnog zakona RS („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 49/03, 108/04, 37/06, 73/10, 1/12 i 37/13)

Za postojanje krivičnog djela oštećenje ili povlašćivanje povjerilaca iz člana 262. KZ RS potreban je umišljaj kao oblik vinosti, koji obuhvata svijest učinioca da je subjekt privrednog poslovanja (u kome ima svojstvo odgovornog lica) postao nesposoban za plaćanje, pa činjenični opis djela u dispozitivu optužnice, koji ne sadrži ovaj subjektivni element, iz kojeg proizlazi da je optuženi znao za insolventno stanje preduzeća u kome ima svojstvo odgovornog lica, ne odražava sve elemente bića predmetnog krivičnog djela, što predstavlja osnov za oslobađajuću presudu temeljem odredbe člana 298. tačka a) ZKP RS.

Iz obrazloženja:

Žalbenim argumentima, iznesenim u prilog tvrdnje o povredi Krivičnog zakona u korist optuženog, nije dovedena u pitanje ni pravilnost pravne ocjene činjeničnog opisa djela u dispozitivu optužnice i izreci prvostepene presude, koja ocjena je rezultirala zaključkom pobijane drugostepene presude da takav činjenični opis ne odražava bitne elemente bića krivičnog djela oštećenje ili povlašćivanje povjerilaca iz člana 262. stav 3. u vezi stava 2. KZ RS.

Naime, prema dispoziciji odredbe člana 262. KZ RS, za sve oblike krivičnog djela oštećenje ili povlašćivanje povjerilaca, koji su propisani ovom zakonskom odredbom, potreban je umišljaj kao oblik vinosti, koji obuhvata svijest učinioca da je subjekt privrednog poslovanja postao nesposoban za plaćanje, a kada je u pitanju onaj oblik krivičnog djela koji je sadržan u stavu 2. citirane zakonske odredbe, traži se i namjera izigravanja povjerilaca sa posljedicom oštećenja najmanje jednog povjerioca.

Zaključak pobijane drugostepene presude po kome činjenični opis djela u izreci prvostepene presude ne sadrži činjenice iz kojih proizlazi da je optuženi navedenu radnju izvršenja djela preduzeo u situaciji kada je preduzeće postalo nesposobno za plaćanje, niti da je optuženi znao i bio svjestan tog insolventnog stanja preduzeća, žalba osporava tvrdeći da je na strani optuženog postojala jasna i sa umišljajem preduzeta prevarna radnja s ciljem izigravanja potraživanja oštećenog d.o.o. T.K. i ako je bio svjestan činjenice da je preduzeće M. d.o.o. B. postalo nesposobno za plaćanje.

Namjera izigravanja povjerioca (navedenog privrednog subjekta), kao jedan od subjektivnih elemenata bića predmetnog krivičnog djela je sadržana u činjeničnom opisu djela prvostepene presude (što nije sporno ni za drugostepeni, a ni ovaj sud), međutim kada je u pitanju svjesna komponenta umišljaja ovog krivičnog djela, koja se ogleda u znanju optuženog o insolventnom stanju preduzeća u kome ima svojstvo odgovornog lica, prigovor žalbe se svodi na neargumentovanu tvrdnju po kojoj činjenični opis djela sadrži ovaj subjektivni element bića krivičnog djela, pa se ovakav paušalni prigovor ne može prihvatiti kao osnovan, jer žalba ne konkretizuje onaj dio činjeničnog opisa djela iz kojeg (prema žalbenoj tvrdnji) proizlazi svjest optuženog o insolventnosti navedenog preduzeća.

Na osnovu izloženog ovaj sud nalazi da nema mjesta prigovoru žalbe zasnovanom na tvrdnji da je pobijanom presudom povrijeđen Krivični zakon u korist optuženog, jer kada je u činjeničnom opisu djela u optužnici izostao opis umišljajnog oblika vinosti optuženog, koji obuhvata znanje o insolventnom stanju preduzeća u kome je on odgovorno lice, onda je

pravilan zaključak pobijane drugostepene presude da takav činjenični opis ne odražava sve bitne elemente bića krivičnog djela oštećenje ili povlašćivanje povjerilaca iz člana 262. stav 3. u vezi stava 2. KZ RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 80 0 K 072890 17 Kžž od 16.03.2018. godine)

OSLOBAĐAJUĆA PRESUDA

Član 298. tačka a) Zakon o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12; 91/17 i 66/18)

Donošenje oslobađajuće presude po osnovu da djelo iz optužbe nije zakonom propisano kao krivično djelo, obavezuje sud da u obrazloženju presude navede razloge za takav zaključak, preciziranjem na jasan i nedvosmislen način koji elementi bića krivičnog djela nisu sadržani u činjeničnom opisu djela iz dispozitiva optužnice, pri čemu se sud neće baviti ocjenom dokaza s aspekta činjenica od odlučnog značaja koje struktuišu elemente bića krivičnog djela koje je predmet optužbe. Slijedom toga takva presuda ne može biti predmet pobijanja žalbom po osnovu pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Iz obrazloženja:

Kada se ima u vidu da je zakonski osnov po kome je donesena pobijana presuda, sadržan u odredbama člana 298. tačka a) ZKP RS i manifestuje se u tome da djelo koje je predmet optužbe nije krivično djelo (prema činjeničnom opisu djela u dispozitivu optužnice), irelevantni su prigovori žalbe činjeničnog karaktera zasnovani na tvrdnji da je nepravilnom ocjenom dokaza drugostepeni sud pogrešno utvrdio činjenično stanje kada je optužene oslobodio optužbe, apostrofirajući da je na osnovu dokaza provedenih na glavnom pretresu van razumne sumnje dokazano da su optuženi počinili krivično djelo samovlašće iz člana 397. stav 1. KZ RS. Ovo iz razloga što donošenje oslobađajuće presude po tom osnovu (član 298. tačka a) ZKP RS) obavezuje sud da u obrazloženju presude navede razloge za takav zaključak, preciziranjem na jasan i nedvosmislen način koji elementi bića krivičnog djela nisu sadržani u činjeničnom opisu dispozitiva optužnice. Pri tome se sud neće baviti ocjenom dokaza s aspekta činjenica od odlučnog značaja koje struktuišu elemente bića krivičnog djela koje je predmet optužbe, jer bi takva struktura obrazloženja oslobađajuće presude bila nužna da je ta presuda donesena po osnovu iz tačke v) istog zakonskog propisa, koji se ogleda u nedostatku dokaza da je optuženi počinio krivično djelo za koje je optužen.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 87 0 K 021958 19 Kžž od 07.05.2019. godine)

OBRAZLOŽENJE OSLOBAĐAJUĆE PRESUDE

Član 311. stav 1. tačka k), u vezi sa članom 298. tačka a) Zakona o krivičnom postupku RS („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12 i 91/17)

Kada je sud u obrazloženju oslobađajuće presude, donesene po osnovu koji se manifestuje u tome da djelo koje je predmet optužbe nije zakonom propisano kao krivično djelo, dao razloge za takav zaključak, navodeći na jasan i nedvosmislen način one elemente bića krivičnog djela koji nisu sadržani u činjeničnom opisu djela u optužnici, onda obrazloženje te presude sa takvom strukturom nije zahvaćeno nedostacima koji bi

odražavali bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka k) ZKP RS, u obliku nedostatka razloga o odlučnim činjenicama.

Iz obrazloženja:

Naime, imajući u vidu da je zakonski osnov po kome je donesena pobijana presuda, sadržan u odredbama člana 298. tačka a) ZKP RS i manifestuje se u tome da djelo koje je predmet optužbe nije krivično djelo (prema činjeničnom opisu djela u dispozitivu optužnice), irelevantni su argumenti žalbe po kojima se navedeni oblik bitne povrede odredaba krivičnog postupka gradi na tezi da je obrazloženje pobijane presude paušalno jer se ne bavi konkretnom analizom iskaza saslušanih svjedoka i provedenih materijalnih dokaza, a prvenstveno analizom obavljenog vještačenja po vještaku ekonomske struke. Ovo iz razloga što donošenje oslobađajuće presude po tom osnovu obavezuje sud da u obrazloženju presude navede razloge za takav zaključak, preciziranjem na jasan i nedvosmislen način onih bitnih elementa bića krivičnog djela koji nisu sadržani u činjeničnom opisu optužnice. Pri tome se u obrazloženju presude sud neće baviti ocjenom dokaza s aspekta činjenica od odlučnog značaja koje struktuišu elemente bića krivičnog djela koje je predmet optužbe i činjenica koje identifikuju optuženog kao izvršioca tog djela, kako se to žalbom sugerije, jer takva struktura obrazloženja oslobađajuće presude bi bila nužna da je ta presuda donesena po osnovu iz tačke v) istog zakonskog propisa, koji se ogleda u tome da nije dokazano da je optuženi počinio krivično djelo za koje je optužen.

Pobijana presuda je zaključak da djelo koje je predmet optužbe ne manifestuje sve zakonske elemente bića krivičnog djela oštećenje ili povlašćivanje povjerilaca iz člana 262. stav 3. u vezi sa stavom 2. KZ RS obrazložila navodeći da u činjeničnom opisu djela u izreci pobijane presude nije sadržana objektivna činjenica da je optuženi radnju izvršenja djela (uplata dijela novčanih sredstava od prodaje nekretnina i opreme u iznosu od 82.900,00 KM na vlastiti račun umjesto na žiro račun preduzeća) preduzeo u situaciji kada je preduzeće (u kome je imao svojstvo odgovornog lica) postalo nesposobno za plaćanje, a niti subjektivna strana krivičnog djela u pogledu ove okolnosti, koja se ogleda u tome da je optuženi znao i bio svjestan da je preduzeće postalo nesposobno za plaćanje. Na ovaj način je pobijana presuda dala razloge za odlučnu činjenicu na kojoj se zasniva zaključak te presude da djelo koje je predmet optužbe zakonom nije propisano kao krivično djelo, a te razloge kao mjerodavno obrazloženje prihvata u cjelosti i ovaj sud. Slijedom toga neosnovana je tvrdnja žalbe da je obrazloženje pobijane presude zahvaćeno bitnom povredom odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka k) ZKP RS u obliku nedostatka razloga o odlučnim činjenicama.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 80 0 K 072890 17 Kžž od 16.03.2018. godine)

OBRAZLOŽENJE DRUGOSTEPENE PRESUDE S ASPEKTA PRAVA NA ODBRANU

Član 311. stav 1. tačka g) Zakon o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12; 91/17 i 66/18)

Kada se radi o odluci suda više instance donesene u postupku po žalbi na prvostepenu presudu, od suštinskog značaja, posmatrano s aspekta prava na odbranu i prava na djelotvoran pravni lijek, je to da je drugostepeni sud prije donošenja odluke po žalbi razmotrio sve relevantne žalbene prigovore na prvostepenu presudu i naveo razloge u obrazloženju presude za njihovo neprihvatanje, pa kada u konkretnom slučaju drugostepeni sud, prema razlozima u obrazloženju drugostepene presude, nije razmotrio sve relevantne žalbene prigovore, onda je na taj način u žalbenom

postupku počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS.

Iz obrazloženja:

Kada je u pitanju navedeni oblik bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS koji se ogleda u povredi prava na odbranu, Zahtjev u obrazloženju ističe da je ova bitna povreda učinjena u žalbenom postupku na način što drugostepeni sud nije obrazložio žalbene navode branioca u pogledu protivrječnih iskaza oštećene iz istrage i sa glavnog pretresa, u odnosu odlučne činjenice od značaja za pravnu kvalifikaciju radnji optuženog, posebno zamjerajući sudu da nije dao dovoljno razloga zbog čega je prihvaćen iskaz oštećene dat u istrazi a ne na glavnom pretresu. Pri tome se apostrofiraju segmenti onog dijela iskaza oštećene datog na glavnom pretresu kojim je oštećena izjavila da je direktor nije uslovljavao otkazom, zatim dio iskaza kojim objašnjava razloge zbog čega je pristala da ide sa direktorom u prostorije u koje je pozvao da pođe s njim (ocjenjujući obrazloženje oštećene za takvu odluku kao kontradiktorno i u suprotnosti sa zdravom logikom). U konačnom zahtjev ukazuje na apsurdnost zaključka u obrazloženju pobijane presude izveden prilikom analize iskaza oštećene, po kojem je ona pristala da ide sa direktorom iz prostorije u prostoriju zbog toga što je bila u strahu da će dobiti otkaz i da neće moći dobiti svoje stvari koje su bile zaključane u biblioteci, ističući da je takav zaključak u suprotnosti sa onim dijelom iskaza oštećene u kojem navodi da joj optuženi nikad nije prijetio otkazom.

Osnovan je prigovor Zahtjeva zasnovan na tvrdnji da je u postupku donošenja pobijane drugostepene presude povrijeđeno pravo na odbranu optuženog na način što drugostepeni sud nije dao razloge na žalbene prigovore od odlučnog značaja.

Naime, pravo na obrazloženje presude ima suštinski značaj za ostvarivanje prava na žalbu i ovo pravo bez sumnje ulazi u spektar prava koja odražavaju pravičnost postupka i obezbjeđuju ravnopravnost stranaka u postupku. Međutim, prema praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: Evropski sud) i Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ustavni sud), obaveza sudova da obrazlože svoje presude ne može biti shvaćena kao obaveza da se u presudi iznesu svi detalji i daju odgovori na sve argumente, a mjera u kojoj ta obaveza postoji zavisi od prirode odluke (Evropski sud, Ruiz Torija protiv Španije, presuda od 9. decembar 1994. godine; Ustavni sud, U 62/01 od 5. aprila 2002. godine, AP 352/04 od 23. marta 2005. godine i AP 2137/14 od 15.04.2015. godine).

Kada su u pitanju odluke suda više instance (s obzirom na prirodu odluke), prema praksi Evropskog suda i Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, dovoljno je da obrazloženje odluke sadrži slaganje sa utvrđenjem nižestepenog suda, tako što će viši sud u obrazloženje svoje odluke inkorporirati ili uputiti na razloge iz obrazloženja nižestepenog suda, ili na drugi način ukazati da se slaže s njima (vidi Evropski sud, Garcia Ruiz protiv Španije, 1999-I; Ustavni sud, AP 2137/14 od 15.04.2015. godine). Suštinski zahtjev, kada se radi o odluci višeg suda, je da viši sud ukaže na to da je razmotrio pitanja istaknuta u žalbi koja su bila od suštinskog značaja (Evropski sud, Helle protiv Finske, 1997-VIII, 26 EHRR 159) i da žalbu nije odbio prije nego što ju je prethodno razmotrio (Evropski sud, Lindner I Hammermayer protiv Rumunije,

HUDOC [2002]).

Dakle, kada se radi o odluci suda više instance donesene u postupku po žalbi na prvostepenu presudu, od suštinskog značaja s aspekta prava na odbranu i prava da djelotvoran pravni lijek, je to da je drugostepeni sud prije donošenja odluke po žalbi

razmotrio sve relevantne žalbene prigovore na prvostepenu presudu i naveo razloge u obrazloženju presude za njihovo neprihvatanje.

Iz obrazloženja pobijane presude proizlazi da se u konkretnom slučaju drugostepeni sud nije uopšte očitovao na žalbene prigovore odbrane kojima je osporena pravilnost činjenične osnove na kojoj je zasnovana prvostepena osuđujuća presuda, a kojima je prvenstveno ukazano na kontradiktornost i neuvjerljivost iskaza oštećene. Pri tome je žalba posebno apostrofirala razlike u pogledu konkretno označenih odlučnih činjenica u iskazima oštećene iz istrage i sa glavnog pretresa, te naglasila objektivnu nemogućnost izvršenja djela na način kako je oštećena opisala (određenim prostorijama, koje su navedene kao mjesto izvršenja djela, nije bio moguć pristup jer su bile zaključane, dok su neke prostorije kuhinja i trpezarija pokrivene video nadzorom, koji je pregledan i analiziran od strane odgovarajućeg vještaka).

Pa kako drugostepeni sud nije razmotrio sve relevantne žalbene prigovore, to je osnovana tvrdnja Zahtjeva da je na taj način u žalbenom postupku počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 85 0 K 060435 18 Kvlz od 07.05.2019. godine)

PRAVO NA ODBRANU

Član 311. stav 1. tačka g) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske broj 53/12, 91/17 i 60/18)

Kako je iskaz svjedoka pročitao na glavnom pretresu, u smislu člana 288. stav 2. ZKP RS, jer je njegov dolazak pred sud nemoguć, te kako taj iskaz nije jedini dokaz na kome je zasnovana presuda, nije počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačke g) ZKP RS u vidu povrede prava na odbranu, zbog nemogućnosti neposrednog ispitivanja vjedoka na glavnom pretresu.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 12 0 K 004563 19 Kž od 06.06.2019. godine)

PRAVO NA ODBRANU U KONTEKSTU ČLANA 202. STAV 1.

Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske

Član 311. stav 1. tačka g) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske broj 53/12 i 91/17)

Nisu osnovani argumenti iz žalbe branioca optuženog, kojima se ukazuje na povredu prava na odbranu i time bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS, tvrdnjom da je, pobijanim rješenjem, pritvor produžen bez saslušanja optuženog i njegovog branioca, čime je uskraćeno pravo iznošenja novih činjenica koje opravdavaju ukidanje pritvora, jer u ovoj fazi postupka, u smislu odredbe člana 202. stav 1. ZKP RS, sud po službenoj dužnosti vrši kontrolu opravdanosti pritvora, a žalba ne ukazuje da je odbrani na bilo koji način uskraćeno pravo iznošenja novih činjenica, u kom slučaju je propisana obaveza suda za održavanje ročišta, u smislu odredbe člana 196. stav 6. ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 13 0 K 005092 19 Kž 5 od 27.6.2019. godine)

PRAVO NA ODBRANU S ASPEKTA PRAVA NA DJELOTVORAN PRAVNI LIJEK

Član 311. stav 1. tačka g) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12 i 91/17)

Od suštinske važnosti s aspekta prava na djelotvoran pravni lijek u okviru prava na odbranu u žalbenom postupku, je da drugostepeni sud pri donošenju odluke po žalbama razmotri relevantne žalbene prigovore na prvostepenu presudu i navede razloge u obrazloženju presude za njihovo neprihvatanje, pa kada je drugostepeni sud razmotrio sve relevantne žalbene prigovore odbrane prilikom donošenja odluke po žalbama na prvostepenu presudu i obrazložio iz kojih razloga ih nije prihvatio kao osnovane, to se ne može prihvatiti tvrdnja zahtjeva branioca osuđenog o povredi prava na odbranu počinjenu u žalbenom postupku, temeljem same činjenice da istaknuti žalbeni prigovori nisu rezultirali željenim ishodom.

Iz obrazloženja:

Povreda prava na odbranu je jedini oblik bitne povrede odredaba krivičnog postupka, propisan odredbama člana 311. stav 1. ZKP RS, koji predstavlja osnov za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti, kao vanrednog pravnog lijeka, međutim, pod ovu povredu odredaba krivičnog postupka se ne mogu podvesti one povrede postupka koje su izdvojene u posebne, druge oblike bitnih povreda odredaba krivičnog postupka predviđene u citiranoj zakonskoj odredbi, koje su zakonom predviđene kao žalbeni osnov, ali nisu predviđene kao osnov za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti, uključujući i onaj oblik bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz tačke k) stava 1. ZKP RS, koji se manifestuju u izostanku razloga o odlučnim činjenicama, a na koji se Zahtjevom ukazuje. Navedena forma bitne povrede odredaba krivičnog postupka je isticana i kao žalbeni osnov žalbe branioca optuženog na prvostepenu presudu, te je drugostepeni sud, ocjenivši ih neosnovanim, u obrazloženju svoje presude dao razloge za takvu ocjenu, koja ocjena ne podliježe zakonskoj mogućnosti preispitivanja po ovom vanrednom pravnom sredstvu.

Tako, nasuprot tvrdnji Zahtjeva, iz obrazloženja pobijane drugostepene presude proizlazi da je drugostepeni sud u postupku po žalbi na prvostepenu presudu sa potrebnom pažnjom razmotrio sve žalbene prigovore uključujući i prigovore odbrane da je prvostepena presuda zahvaćena bitnom povredom odredaba krivičnog postupka iz tačke k) stava 1. ZKP RS u obliku nedostatka razloga o odlučnim činjenicama, kao i žalbeni prigovor zasnovan na tvrdnji da je činjenično stanje pogrešno utvrđeno zbog subjektivnog pristupa suda u ocjeni protivrječnih nalaza i mišljenja saobraćajnih vještaka optužbe i odbrane o uzroku predmetne saobraćajne nezgode, te dao vrlo detaljne razloge u obrazloženju svoje presude (strana 3. i 4.) za zaključke do kojih je došao ocjenom osnovanosti tih žalbenih prigovora.

Dakle, drugostepeni sud je razmotrio sve relevantne žalbene prigovore odbrane prilikom donošenja odluke po žalbama na prvostepenu presudu, pa s obzirom na to ne može se prihvatiti tvrdnja Zahtjeva branioca osuđenog o povredi prava na odbranu počinjenu u žalbenom postupku, temeljem same činjenice da istaknuti žalbeni prigovori nisu rezultirali željenim ishodom. Od suštinske važnosti s aspekta prava na odbranu i prava da djelotvoran pravni lijek u žalbenom postupku, je da drugostepeni sud pri donošenju odluke po žalbama razmotri relevantne žalbene prigovore na prvostepenu presudu i navede razloge za njihovo neprihvatanje u obrazloženju presude.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 75 0 K 034305 17 Kvlz od 14.02.2018. godine)

POVREDA PRAVA NA ODBRANU S ASPEKTA PRAVA NA DJELOTVORAN PRAVNI LIJEK

Član 311. stav 1. tačka g) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12 i 91/17) u vezi sa

Članom 13. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda

Sadržaj obrazloženja sudske odluke je uslovljen prirodom odluke i karakterom prigovora, a s obzirom na prirodu drugostepene presude, obaveza suda da obrazloži svoju odluku ne podrazumjeva potrebu da se u presudi obrazlože svi prigovori i da se odgovori na sve navode stranaka, nego se ograničava na zahtjev da se u obrazloženju navedu razlozi za činjenice od odlučnog značaja na jasan i razumljiv način, pa kada je drugostepena presuda na jasan i razumljiv način dala razloge o svim odlučnim činjenicama, to su bez osnova prigovori zahtjeva za zaštitu zakonitosti branioca osuđenog o povredi prava na odbranu, s aspekta prava na djelotvorni pravni lijek.

Iz obrazloženja:

I pored tačnosti navoda iz zahtjeva branioca osuđenog Š. kojima se ističe da drugostepena presuda nije uopšte analizirala žalbeni prigovor u vezi sa dijelom iskaza pojedinih svjedoka, posebno A.J. u dijelu u kojem je iskazala da joj Š. nije poznat, kao i da G.S. i M.P. poznaje i da su išli sa njom u školu, te da njih trojicu i pored najbolje volje ne može povezati sa onim što se njoj dogodilo te večeri, po ocjeni ovog vijeća, nije povrijeđeno pravo na odbranu niti ovom, niti ostalim osuđenim licima, kao ni pravo na djelotvorni pravni lijek iz člana 13. EKLJP. Naime, pravo na djelotvorni pravni lijek ima suštinski značaj za ostvarivanje prava na žalbu i ovo pravo bez sumnje ulazi u spektar prava koja odražavaju pravičnost postupka i obezbjeđuju ravnopravnost stranaka u postupku. Međutim sadržaj obrazloženja je uslovljen prirodom odluke i karakterom prigovora. S obzirom na prirodu drugostepene presude, obaveza suda da obrazloži svoju odluku ne podrazumjeva potrebu da se u presudi obrazlože svi prigovori i da se odgovori na sve navode stranaka, nego se ograničava na zahtjev da se u obrazloženju navedu razlozi za činjenice od odlučnog značaja na jasan i razumljiv način. Kako se u konkretnom slučaju, osuđeni Š., a ni S. i P. ne terete, niti su osuđeni za radnju silovanja izvršenu prema oštećenoj A.J., već samo osuđeni K., ovaj žalbeni prigovor nije od odlučnog značaja, pa kako je drugostepena presuda na jasan i razumljiv način dala razloge o svim odlučnim činjenicama, to su bez osnova prigovori iz ovog zahtjeva o povredi prava na pravično suđenje i prava na djelotvorni pravni lijek.

(Vrovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 017578 17 Kviz od 02.03.2018. godine)

POVREDA PRAVA NA ODBRANU U KONTEKSTU OBRAZLOŽENJA DRUGOSTEPENE PRESUDE

Član 311. stav 1. tačka g) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Kada je drugostepeni sud razmotrio sve relevantne žalbene prigovore branioca optuženog na prvostepenu presudu, pa razloge za odlučne činjenice iz obrazloženja prvostepene presude inkorporirao u obrazloženje svoje presude ili uputio na te razloge prvostepenog suda, onda to prema pravnom standardu izraženom u odlukama Evropskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, predstavlja prihvatljiv metodološki pristup obrazlaganja odluka drugostepenih sudova, pa slijedom toga na osnovu tako koncipiranog obrazloženja se ne može izvoditi teza o

povredi prava na odbranu u žalbenom postupku u vidu izostanka obrazloženja za odbijene žalbene prigovore.

Iz obrazloženja:

Apostrofirajući da je povreda prava na odbranu učinjena u žalbenom postupku i da se manifestuje u obliku nedostatka obrazloženja drugostepene presude za istaknute žalbene

prigovore, Zahtjev tvrdi da se razlozi pobijane presude u pogledu žalbenih prigovora odbrane na prvostepenu presudu, svode na formalno obrazloženje koje je bez ikakve unutrašnje vrijednosti. Pri tome se precizira da se za žalbeni prigovor odbrane zasnovan na tvrdnji da se vještak T.D. ne nalazi na listi sudskih vještaka objavljenoj u „Službenom glasniku RS“ broj 61/16, obrazloženje svodi na doslovni prepis obrazloženja prvostepene presude, a da je na žalbeni prigovor odbrane o nezakonitosti provedene istrage, obrazloženje svedeno na parafraziranje onih zakonskih odredbi čija se povreda Zahtjevom sugerije, te konačno na prigovor žalbe kojim tvrdi da nema prijedloga oštećenog za krivično gonjenje (jer majka oštećene nije navela da prijedlog podnosi kao zakonska zastupnica) dato je paušalno i neodrživo obrazloženje.

Na navedenim prigovorima Zahtjeva, po ocjeni ovog suda, ne može se temeljiti tvrdnja o povredi prava na odbranu, kao bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1.tačka g) ZKP RS.

Naime, pravo na obrazloženje presude ima suštinski značaj za ostvarivanje prava na žalbu i ovo pravo bez sumnje ulazi u spektar prava koja odražavaju pravičnost postupka i obezbjeđuju ravnopravnost stranaka u postupku. Međutim, prema praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: Evropski sud) i Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ustavni sud), obaveza sudova da obrazlože svoje presude ne može biti shvaćena kao obaveza da se u presudi iznesu svi detalji i daju odgovori na sve argumente, a mjera u kojoj ta obaveza postoji zavisi od prirode odluke (Evropski sud, Ruiz Torija protiv Španije, presuda od 9. decembar 1994. godine; Ustavni sud, U 62/01 od 5. aprila 2002. godine, AP 352/04 od 23. marta 2005. godine i AP 2137/14 od 15.04.2015. godine).

Kada su u pitanju odluke višeg suda, prema praksi Evropskog suda i Ustavnog suda, dovoljno je da obrazloženje odluke sadrži slaganje sa utvrđenjem nižestepenog suda, tako što će viši sud u obrazloženje svoje odluke inkorporirati ili uputiti na razloge iz obrazloženja nižestepenog suda, ili na drugi način ukazati da se slaže s njima (Evropski sud, Garcia Ruiz protiv Španije, 1999-I; Ustavni sud, AP 2137/14 od 15.04.2015. godine). Kada se radi o odluci višeg suda, suštinski zahtjev je da viši sud ukaže na to da je razmotrio pitanja istaknuta u žalbi koja su bila od suštinskog značaja, da je u slučaju neslaganja s odlukom nižestepenog suda, neslaganja zasnovao na njenoj procjeni i da žalbu nije odbio prije nego što ju je prethodno razmotrio (Evropski sud, Helle protiv Finske, 1997-VIII; Ustavni sud, AP 2137/14 od 15.04.2015. godine).

U konkretnom slučaju, svi žalbeni prigovori branioca osuđenog, uključujući i one prigovore koje Zahtjev apostrofira, su prethodno interpretirani u obrazloženju pobijane drugostepene presude a potom ocjenjeni, pa prihvativši kao pravilnu činjeničnu osnovu presude i kao valjane date razloge za utvrđene činjenice drugostepeni sud ih je inkorporirao u obrazloženje svoje presude. Pa kako to predstavlja prihvatljiv metodološki pristup obrazlaganja odluka drugostepenih sudova u smislu pravnih standarda izraženih u citiranim odlukama Evropskog suda i Ustavnog suda, te kako iz takvog obrazloženja nesumljivo proizlazi da je drugostepeni sud prije donošenja odluke o žalbi razmotrio sve relevantne prigovore žalbe, onda nema mjesta tvrdnji Zahtjeva o

učinjenoj povredi prava na odbranu u žalbenom postupku. Pri tome, se povreda prava na odbranu u navedenom obliku ne može zasnivati na tome što se Zahtjevom dovodi u pitanje validnost datih razloga u obrazloženju presude za odbijanje navedenih žalbenih prigovora kao neosnovanih.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 85 0 K 066478 18 Kvlz od 20.02.2019. godine)

POVREDA PRAVA NA ODBRANU U ŽALBENOM POSTUPKU

Član 311. stav 1. tačka g) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12 i 91/17)

Kada je drugostepeni sud razmotrio sve relevantne žalbene prigovore prilikom donošenja odluke po žalbama na prvostepenu presudu, te dao razloge u obrazloženju svoje presude za zaključke u pogledu tih žalbenih prigovora, onda se tvrdnja zahtjeva za zaštitu zakonitosti branioca osuđenog o povredi prava na odbranu, kao bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS, počinjenoj u žalbenom postupku, ne može zasnivati na samoj činjenici da istaknuti žalbeni prigovor nije rezultirao željenim ishodom.

Iz obrazloženja:

Povreda prava na odbranu je jedini oblik bitne povrede odredaba krivičnog postupka, propisan odredbama člana 311. stav 1. ZKP RS, koji predstavlja osnov za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti, kao vanrednog pravnog lijeka, a pod ovu povredu se ne mogu podvesti one povrede postupka koje su izdvojene u posebne, druge oblike bitnih povreda odredaba krivičnog postupka predviđene u citiranoj zakonskoj odredbi, koje su zakonom predviđene kao žalbeni osnov, ali nisu predviđene kao osnov za podnošenje Zahtjeva za zaštitu zakonitosti, uključujući i one oblike bitne povrede odredaba krivičnog postupka na koje se Zahtjevima branilaca osuđenih ukazuje, koje se manifestuju u protivrječnosti izreke presude razlozima /iz tačke k) citirane zakonske odredbe/, te u zasnivanju presude na dokazu na kome se po odredbama ZKP RS ne može zasnivati presuda /iz tačke z) člana 311. stav 1. ZKP RS/. Navedeni oblici bitne povrede odredaba krivičnog postupka su isticali i kao žalbeni osnov na prvostepenu presudu, koje je drugostepeni sud razmotrio i ocjenio kao neosnovane, a u obrazloženju svoje presude dao detaljne, jasne i uvjerljive razloge za takvu ocjenu, koja ocjena ne podliježe zakonskoj mogućnosti preispitivanja po ovom vanrednom pravnom sredstvu.

Kada je drugostepeni sud razmotrio relevantne žalbene prigovore prilikom donošenja odluke po žalbama na prvostepenu presudu, te dao razloge u obrazloženju svoje presude za zaključke u pogledu tih žalbenih prigovora, onda se tvrdnja Zahtjeva branioca osuđenog V. o povredi prava na odbranu počinjenu u žalbenom postupku, ne može zasnivati na samoj činjenici da istaknuti žalbeni prigovor nije rezultirao željenim ishodom.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 13 0 K 002673 18 Kvlz od 09.02.2018. godine)

POVREDA PRAVA NA ODBRANU – ODBIJEN PRIJEDLOG DA SE KAO DOKAZ, NA PETRESU PRED DRUGOSTEPENIM SUDOM, PRIHVATI ISKAZ SVJEDOKA- BRANIOCA OPTUŽENOG, BEZ OBZIRA NA SAGLASNOST OPTUŽENOG

Član 311. stav 1. tačke g.) i član 147.stav 1. tačke b.) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 51/12 i 91/17)

Nije povrijeđeno pravo na odbranu optuženog kada je na pretresu pred drugostepenim sudom odbijen prijedlog da se kao dokaz prihvati iskaz svjedoka-branioca (koja je pred prvostepenim sudom saslušana u svojstvu svjedoka), iako je ranije u predmetu bila branilac optuženog, što proizlazi pravilnim tumačenjem odredbe člana 147. stav 1. tačke b.) ZKP RS, kojom je propisano da se ne može saslušati kao svjedok branilac osumnjičenog/optuženog u pogledu činjenica koje su mu poznate u svojstvu branioca. S tim u vezi zakon ne pravi razliku da li se radi o braniocu koji tu funkciju vrši ili mu je ona prestala, tako da se zabrana odnosi na svako lice koje je u određenom predmetu, u bilo kojoj fazi, postupalo kao branilac i na taj način, u tom svojstvu, saznalo za određene činjenice, bez obzira što je predložena od strane optuženog, uz njegovu saglasnost, koja mogućnost je kao izuzetak bila predviđena ranijim

odredbama zakona o krivičnom postupku, a na koje se žalba neosnovano poziva.

Iz obrazloženja:

Žalbom optuženog se postavlja teza da je u postupku donošenja drugostepene presude povrijeđeno prava na odbranu optuženog na način da je sud odbio da prihvati iskaz svjedoka M.V., (koja je pred prvostepenim sudom saslušana u svojstvu svjedoka), iako je ranije u predmetu bila branilac optuženog. Suprotno takvom stavu, ovaj sud nalazi da nema osnova za tvrdnju, iznesenu u žalbi optuženog o počinjenoj bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka koja se manifestuje u obliku povrede prava na odbranu, zbog odbijanja da se iskaz M.V. uvrsti u dokaznu građu odbrane, o čemu je sud dao valjane razloge, a koji se odnose na pravilno tumačenje odredbe člana 147. stav 1. tačke b.) ZKP RS, kojom je propisano da se ne može saslušati kao svjedok branilac osumnjičenog/optuženog u pogledu činjenica koje su mu poznate u svojstvu branioca. S tim u vezi zakon ne pravi razliku da li se radi o braniocu koji tu funkciju vrši ili mu je ona prestala, tako da se zabrana odnosi na svako lice koje je u određenom predmetu, u bilo kojoj fazi, postupalo kao branilac i na taj način, u tom svojstvu, saznalo za određene činjenice, bez obzira što je predložena od strane optuženog, uz njegovu saglasnost, koja mogućnost je kao izuzetak bila predviđena ranijim odredbama Zakona o krivičnom postupku, a na koje se žalba neosnovano poziva

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 71 0 K 189075 18 Kžž od 08.06.2018. godine)

POVREDA PRAVA NA ODBRANU – IZMJENA OPTUŽNICE NA PRETRESU PRED DRUGOSTEPENIM SUDOM

Član 311. stav 1. tačke g.) i član 332. stav 5. u vezi sa članom 290. i članom 332. stav 6.

Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 51/12 i 91/17)

Nije povrijeđeno pravo na odbranu optuženog kada je u smislu odredbi člana 290. ZKP RS, koje se prema odredbi člana 332. stav 6. ZKP RS shodno primjenjuju i na pretres pred drugostepenim sudom, tužilac izmijenio optužnicu preciziranjem postojećeg opisa kršenja blanketne norme (obaveza vozača da se pridržava ograničenja brzine,) dodavanjem riječi „nedozvoljena“ i „saobraćajnim znakom“, kao i izmjenom blanketne

norme, tako da je umjesto kršenja blanketnih normi iz člana 43. i 46. ZOOPS-a optužnicom pravilno označio povredu blanketne norme iz člana 44. ZOOPS-a, što je u saglasnosti sa opisnim sadržajem kršenja blanketne norme i u ranijoj, kao i u izmijenjenoj optužnici. Navedene izmjene su u okviru istog događaja, istog opisnog sadržaja kršenja blanketne norme i ne izlaze iz okvira predviđenog članom 332. stav

5. ZKP RS (da izmjene može izvršiti samo u korist optuženog).

Iz obrazloženja:

Nije povrijeđeno pravo na odbranu optuženog kada je u smislu odredbi člana 290. ZKP RS, koje se prema odredbi člana 332. stav 6. ZKP RS shodno primjenjuju i na pretres pred drugostepenim sudom, po kojima je tužilac ovlašten da do okončanja pretresa izmijeni optužnicu, uz ograničenja predviđena stavom 5. istog člana, da izmjene može staviti samo u korist optuženog. To je dakle, diskreciono pravo tužioca koji optužnicu može promijeniti prema svojoj subjektivnoj procjeni, posebno imajući u vidu da je presuda ukinuta povodom žalbe okružnog javnog tužilaštva.

Dakle, izmijenjenom optužnicom je preciziran postojeći opis kršenja blanketne norme (obaveza vozača da se pridržava ograničenja brzine,) dodavanjem riječi „nedozvoljena“ i „saobraćajnim znakom“, kao i izmjenom blanketne norme, tako da je umjesto kršenja blanketnih normi iz člana 43. i 46. Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima,

izmjenjenom optužnicom pravilno označena povreda blanketne norme iz člana 44. Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima, što je u saglasnosti opisnom sadržaju kršenja blanketne norme i u ranijoj, kao i u izmjenjenoj optužnici. Navedene izmjene su u okviru istog događaja, istog opisnog sadržaja kršenja blanketne norme i ne izlaze iz okvira predviđenog članom 332. stav 5. ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 71 0 K 189075 18 Kžž od 08.06.2018. godine)

POVREDA PRAVA NA ODBRANU

Član 311.stav 1.tačka g) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12 i 91/17)

Kako je prvostepeni sud pružio mogućnost odbrani da angažuje vještaka saobraćajne struke po svom izboru, koji je nakon dostavljenog pismenog nalaza i mišljenja saslušan na glavnom pretresu, a potom je na ponovljenom suđenju taj nalaz i mišljenje prihvaćen kao dokazni materijal u smislu odredbe člana 331. stav 4. ZKP RS, to nema mjesta prigovoru odbrane zasnovanom na tvrdnji o povredi prava na odbranu kao bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS, u obliku procesne nejednakosti optuženog s aspekta izvođenja dokaza, zbog činjenice da je prvostepeni sud odbio prijedlog odbrane za ponovno saslušanje tog vještaka na ponovljenom suđenju, a kao dokaz suda proveo dopunsko saobraćajno vještačenje po komisiji saobraćajnog fakulteta.

Iz obrazloženja:

U konkretnom slučaju, žalbama branilaca optuženog se postavlja teza da je u postupku donošenja pravosnažne presude povređeno pravo na odbranu optuženog na način što je odbijen prijedlog odbrane za ponovnim saslušanjem saobraćajnog vještaka odbrane, a da je pritom, prvostepeni sud izdao naredbu za dopunsko vještačenje Komisiji vještaka

Saobraćajnog fakulteta D., te zatim prihvatio Dopunu ove komisije i saslušao prof. dr. T.Đ. – predstavnika te komisije.

Suprotno takvom stavu, ovaj sud nalazi da nema osnova za tvrdnju, iznesenu u žalbama branilaca o počinjenoj bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka koja se manifestuje u obliku povrede prava na odbranu, zbog odbijanja prijedloga odbrane za ponovnim saslušanjem saobraćajnog vještaka odbrane, nakon što je Komisija vještaka Saobraćajnog fakulteta Doboj, po naredbi prvostepenog suda, izvršila Dopunu svog prvobitnog nalaza, kao i nakon saslušanja prof. dr. T. Đ. – predstavnika te komisije.

Naime, sa jedne strane, diskreciono pravo suda, sadržano u odredbi člana 278. stav 2. ZKP RS, je da odbije dokazne prijedloge stranaka, ako zaključi da predloženi dokaz nema značaja za predmet ili je nepotreban, s tim što je ova diskrecija ograničena obavezom suda da navede razloge iz kojih nije uvažio predložene dokaze, pa bi odsustvo tih razloga predstavljalo povredu prava na odbranu, međutim, u konkretnom slučaju, prvostepeni sud je dao razloge zbog čega smatra da predloženi dokaz odbrane nema značaja za ovaj predmet. Sa druge strane, prvostepeni sud je dao odbrani mogućnost da angažuje vještaka saobraćajne struke po vlastitom izboru i to prof. dr. M.V., koji je sačinio pismeni nalaz i mišljenje, te je isti saslušan na glavnom pretresu tokom prvog suđenja, pa je taj njegov pismeni nalaz i mišljenje na ponovljenom suđenju prihvaćen kao dokazni materijal, shodno odredbi člana

331. stav 4. ZKP RS. Osim toga, saobraćajno vještačenje Komisije vještaka Saobraćajnog fakulteta D., zajedno sa dopunom tog vještačenja, je dokaz čije je izvođenje naložio prvostepeni sud, a ne optužba. S obzirom na to, nema mjesta prigovoru žalbi, zasnovanom na tvrdnji o počinjenoj povredi odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP

RS, koja odražava povredu prava na odbranu u obliku narušene ravnopravnosti stranaka zbog nejednakog procesnog položaja optuženog, posmatrano s aspekta izvođenja dokaza pred sudom jer odbrana tokom prvostepenog postupka, nije dovedena u neravnopravni položaj u odnosu na optužbu, niti je došlo do povrede principa jednakosti oružja.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 018149 17 Kž 2 od 08.05.2018. godine)

POVREDA PRAVA NA ODBRANU

Član 311. stav 1. tačka g) Zakon o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12; 91/17 i 66/18)

Prigovor odbrane zasnovan na tvrdnji da drugostepeni sud nije odlučio o svim žalbama se ne može podvesti pod bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana

311. stav 1. tačka ž) ZKP RS, koja se ogleda u tome da sud presudom nije potpuno riješio predmet optužbe, ali je od značaja posmatrano s aspekta povrede prava na odbranu kao bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS.

Iz obrazloženja:

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS, koja se manifestuje u povredi prava na odbranu, je jedini oblik bitne povrede odredaba krivičnog postupka koji, prema odredbama člana 350. stav 1. ZKP RS predstavlja razlog za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti, a pod povredu prava na odbranu ne mogu se podvesti one povrede postupka koje su izdvojene u posebne, druge oblike bitnih povreda predviđenih u odredbi člana 311. stav 1. ZKP RS uključujući i bitnu povredu iz tačke k), koja se manifestuje u manjkavostima izreke i obrazloženja pobijane presude, i tačke ž) citirane

zakonske odredbe, koja se ogleda u tome da sud nije riješio predmet optužbe, kao ni bitna povreda odredaba krivičnog postupka predviđena u stavu 2. citirane zakonske odredbe, na koje Zahtjev ukazuje. Pri tome se bitna povreda iz tačke ž) člana 311. stav 1. ZKP RS vezuje za povredu člana 319. (koja reguliše pitanje odlučivanja po žalbi na prvostepenu presudu u sjednici vijeća ili na pretresu) i povredu odredbe člana 324. ZKP RS (koja propisuje vrste odluka drugostepenog suda po žalbi), sugerišući da drugostepeni sud nije odlučio o žalbama izjavljenim na raniju prvostepenu presudu.

Prigovor odbrane zasnovan na tvrdnji da drugostepeni sud nije odlučio o svim žalbama se ne može podvesti pod bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka ž) ZKP RS, koja se ogleda u tome da sud presudom nije potpuno riješio predmet optužbe, ali je od značaja posmatrano s aspekta povrede prava na odbranu kao bitne povrede odredaba krivičnog postupka. Međutim u konkretnom predmetu nema osnova za takvu tvrdnju s obzirom da je drugostepeni sud rješenjem od 31.8.2017. godine uvažavanjem žalbe branioca optuženog (izjavljene zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, te pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja) ukinuo prvostepenu presudu i odredio održavanje pretresa pred drugostepenim sudom, pa je time žalba javnog tužioca koja je izjavljena zbog odluke odluke o krivičnoj sankciji postala bezpredmetna.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 76 0 K 020638 19 Kvlz od 27.06.2019. godine)

POVREDA PRAVA NA ODBRANU

Član 318. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 53/12, 99/17 i 66/18)

Kako su u međuvremenu od izjavljivanja žalbe i održavanja sjednice uslijedile izmjene Zakona o krivičnom postupku, to je optuženom i braniocu uskraćena mogućnost da u žalbi zatraže da budu obaviješteni o sjednici vijeća, bez svoje krivice, radi čega je sud bio dužan da stranke i branioca obavijesti o održavanju sjednice vijeća. S obzirom da nije tako postupio počinio je bitnu povredu prava odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačke g) ZKP RS, koja se manifestuje u povredi prava na odbranu.

Iz obrazloženja:

Tačno je da je drugostepeni sud sjednicu vijeća na kojoj je odlučivao o žalbi održao dana 29.11.2017. godine, a da o njenom održavanju nije obavijestio stranke i branioca. Shodno odredbama člana 6. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj 91/17), koji je stupio na snagu 12.10.2017. godine, kojim su izmijenjene odredbe člana 318. stav 1. ZKP RS o sjednici vijeća se moraju obavijestiti, između ostalih, tužilac, optuženi i njegov branilac, koji su u žalbi ili odgovoru na žalbu tražili da budu obaviješteni o sjednici vijeća. Osim toga predsjednik vijeća ili vijeće može odlučiti da o održavanju sjednice vijeća budu obaviještene stranke i kada to nisu zahtijevale, ako bi njihovo prisustvo bilo korisno za razjašnjenje stvari. Ovaj zakon je bio na snazi kada je održana sjednica drugostepenog vijeća i po pravilu primjene važećeg procesnog zakona sud ne bi bio dužan da obavijesti stranke i branioca o održavanju sjednice ako to nisu tražili u žalbi i odgovoru na žalbu.

Međutim, u ovoj krivičnoj stvari prvostepena presuda donesena je dana 23.6.2017. godine, a branilac optuženog je protiv te presude izjavio žalbu dana 31.8.2017. godine, dakle prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama ZKP RS. U vrijeme donošenja presude i

izjavljivanja žalbe sud je, u smislu tada važeće odredbe člana 318. stav 1. ZKP RS, bio dužan da po službenoj dužnosti o sjednici vijeća na kojoj će se odlučivati o žalbi obavijesti tužioca, optuženog i njegovog branioca, bez obaveze stranaka i branioca da to traže u žalbi ili odgovoru na žalbu. Radi toga branilac u žalbi i nije bio dužan da traži da se on i njegov branjenik obavijeste o sjednici vijeća jer je osnovano mogao da očekuje da će to sud sam učiniti po pravilnoj primjeni zakona. Pošto su u međuvremenu od izjavljivanja žalbe i održavanja sjednice uslijedile navedene izmjene zakona njima je bila uskraćena i mogućnost da taj zahtjev istaknu u žalbi, a samim tim i da prisustvuju sjednici vijeća radi izlaganja žalbe, kao jednog od segmenata prava na odbranu u krivičnom postupku. Kod ovakve procesne situacije, koja je stvorena navedenom izmjenom zakona koji u prelaznim odredbama nije drugačije uredio ovu situaciju, a bez krivice podnosioca zahtjeva, sud je bio dužan da otkloni mogućnost povrede prava na odbranu u žalbenom postupku obavještavanjem stranaka i branioca o održavanju sjednice vijeća cijeneći da bi njihovo prisustvo bilo korisno za razrješenje stvari. S obzirom da nije tako postupio onemogućio im je da prisustvuju sjednici vijeća i izlože žalbu na prvostepenu presudu, a da se oni nisu mogli izjasniti da li toj sjednici žele da prisustvuju.

Radi toga kada sud ne obavijesti stranke i branioca o sjednici vijeća, koje to nisu zahtijevale u žalbi ili odgovoru na žalbu, shodno odgovarajućim izmjenama odredaba ZKP RS, a presuda je donesena i žalba protiv te presude je izjavljena prije stupanja na snagu izmjena zakona koji to ranije nije propisivao, zbog čega nisu ni mogle postupiti po odredbama koje su primijenjene na održavanje sjednice vijeća, on time optuženom povređuje pravo na odbranu čineći bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS. Na ovo se osnovano ukazuje zahtjevom za zaštitu zakonitosti branioca osuđenog.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 84 0 K 051874 18 Kvlz od 14.08.2018. godine)

BITNA POVREDA ODREDAVA KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 311. stav 1. tačka g) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske broj 53/12 i 91/17)

Ne radi se o bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS kada su u zapisniku o pretresu prevoznog sredstva koje su kritične prilike koristili optuženi i potvrdi o privremnom oduzimanju predmeta detaljno navedeni i opisani svi predmeti koji su privremeno oduzeti od optuženog jer nije postojala obaveza tužioca da, u smislu odredbe člana 135. stav 1. ZKP RS, održi ročište za otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta s obzirom da takvu obavezu propisuje samo odredba člana 132. stav 2. ZKP RS, dakle, ako popis predmeta nije moguć (predmeti i dokumentacija će se staviti u omot i zapečatiti).

Iz obrazloženja:

Nisu osnovani ni prigovori ovih žalbe, kojima se ukazuje na propuste u ročištu za otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta od optuženog V.V., koji se, prema tvrdnjama iz žalbi, manifestuju u odbijanju prijedloga odbrane da se izvrši otvaranje i bijele papirne koverta „broj 6“, sa oznakom UL1339/17, 10.8.2017. godine, u kojoj se nalazilo 6 plastičnih epruveta sa spornim biloškim tragovima i time tvrdnji o bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS. Naime, u konkretnom slučaju, u zapisnik o pretresu prevoznog sredstva, koje su, kritične prilike, koristili optuženi, a kojim je upravljao V.V., MUP RS, Uprava za organizovani i teški

kriminalitet, broj ... od 10.8.2017. godine i potvrdi o privremnom oduzimanju predmeta, MUP RS, Uprava za organizovani i teški kriminalitet, broj ... od 10.8.2017. godine, detaljno su navedeni i opisani svi predmeti, koji su privremeno oduzeti od optuženog V.V. (po vrsti, karakteristikama, odgovarajućem serijskom broju, načinu pakovanja i bruto masi), koje zapisnike je, bez primjedbi svojeručno potpisao optuženi, kao i svjedoci koji su prisustvovali tom pretresu, radi čega nije ni postojala obaveza tužioca da, u smislu odredbe člana 135. stav 1. ZKP RS, održi ročište za otvaranje i pregled privremeno oduzetih predmeta, obzirom da takvu obavezu propisuje samo odredba člana 132. stav 2. ZKP RS, dakle, ako popis predmeta nije moguć (predmeti i dokumentacija će se staviti u omot i zapečatiti).

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 021103 18 Kž 2 od 06.12.2018. godine)

NEPRAVO PONAVLJANJE KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 58. stav 1. i 2. u vezi sa članom 56. KZ RS („Službeni glasnik RS“ broj 64/2017 i 104/2018)

Član 341. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12, 91/17 i 66/18)

Pravilno je nižestepeni sud odbio zahtjev branioca osuđenog za nepravu ponavljanje krivičnog postupka završenog pravosnažnom presudom tog suda, u situaciji kada je osuđeni novo krivično djelo za koje mu je suđeno počinio nakon što je izdržao kaznu zatvora po ranijoj presudi.

Iz obrazloženja:

Apstraktnim pozivanjem na sudsku praksu žalba rješenju prigovara da je pogrešno odbilo zahtjev osuđenog, umjesto da ga uvaži i primijeni odredbe o sticaju. Pažljivom analizom pobijanog rješenja ovaj sud zaključuje da su sve odlučne činjenice pravilno i potpuno utvrđene i na njih je pravilno primijenjen Krivični zakon. Sud može i bez ponavljanja krivičnog

postupka preinačiti pravnosnažnu presudu samo ako je u dvjema ili više pravnosnažnih presuda protiv istog osuđenog izrečeno više kazni, a nisu primijenjene odredbe o odmjeraivanju jedinstvene kazne za djela u sticaju. Uslov za to je da su ispunjeni uslovi koje propisuje odredba člana 58. stav 1. i 2. u vezi sa članom 56. KZ RS, a procesna norma to omogućava da se uradi i u postupcima koji su pravnosnažno okončani. U konkretnom slučaju osuđeni je novo krivično djelo za koje mu je suđeno pred Osnovnim sudom u Kotor Varošu počinio nakon što je izdržao kaznu zatvora po presudi Okružnog suda u Banjoj Luci, tako da nisu postojali uslovi za izricanje jedinstvene kazne primjenom odredbi o sticaju prilikom donošenja te presude. Sve to pobijano rješenje pravilno utvrđuje, cijeni i zahtjev osuđenog pravilno odbije kao neosnovan.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 015652 20 Kž 3 od 08.07.2020. godine)

DOPUŠTENOST IZVRŠENJA KOD ZASTARJELOST IZVRŠENJA KRIVIČNE SANKCIJE

Član 93. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Kada se pitanje zastarjelosti izvršenja, kako krivične, tako i prekršajne sankcije, pojavi kao sumnja o dopuštenosti izvršenja sudske odluke kojom je sankcija izrečena, onda o tom pitanju odlučuje sudija suda koji je donio odluku u prvom stepenu.

Iz obrazloženja:

Naime, prema odredbi člana 93. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 53/12, 91/17, 66/18, u daljem tekstu: ZKP RS), o sumnji o dozvoljenosti izvršenja sudske odluke, odlučuje posebnim rješenjem, sudija, odnosno, predsjednik vijeća, suda koji je sudio u prvom stepenu. Kako je pitanje zastarjelosti izvršenja, kako krivične, tako i prekršajne sankcije, jedna od pretpostavki dozvoljenosti izvršenja sudske odluke kojom je sankcija izrečena, onda o tom pitanju odlučuje sudija tog suda koji je donio tu odluku u prvom stepenu, shodno članu 93. ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 73 0 Pr 031787 20 R od 22.09.2020. godine)

TROŠKOVI KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 97. stav 2. i 99. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Osnovano se žalbom punomoćnika oštećenog prigovara odluci o troškovima, kad je sud svojom odlukom o troškovima odlučio da će donijeti posebno rješenje o troškovima, pri čemu uopšte ne navodi na koje troškove se odnosi posebno rješenje (nužni izdaci oštećenog i njegovog branioca).

Iz obrazloženja:

Osnovani su žalbeni prigovori punomoćnika oštećenog, kojima se osporava odluka o troškovima krivičnog postupka. Naime, pobijanom presudom optuženi je obavezan na plaćanje troškova krivičnog postupka, a koji se odnose na troškove sudskog paušala u iznosu od 300,00 KM, dok je o preostalim troškovima, prvostepeni sud donio odluku da će donijeti posebno rješenje. Odredbom člana 99. stav 1. ZKP RS propisano je da kada sud optuženog proglasi krivim, izreći će u presudi da je dužan da nadoknadi troškove krivičnog postupka, dok je odredbom člana 97. stav 2. ZKP RS propisano da ako nedostaju podaci o visini troškova, sud će donijeti posebno rješenje o visini troškova. Prema tome, kako u konkretnom slučaju, prvostepeni sud nije uopšte odlučio o troškovima koji se odnose na nužne izdatke oštećenog i njegovog punomoćnika, to je ovaj sud, djelimičnim uvažavanjem žalbe

punomoćnika oštećenog, preinačio pobijanu presudu, tako što je optuženog obavezao da nadoknadi i navedene troškove, o čijoj visini, u skladu sa odredbom člana 97. stav 2. ZKP RS, prvpstepeni sud će donijeti posebno rješenje.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 16 0 K 000482 19 Kž od 30.06.2020. godine)

IMOVINSKOPRAVNI ZAHTEJEV

Član 108. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Kada su se oštećeni na glavnom pretresu izjasnili da postavljaju imovinskopravni zahtjev, pojašnjavajući da će taj zahtjev naknadno precizirati u dogovoru sa advokatom, pa to nisu učinili do okončanja glavnog pretresa, pravilno je prvostepeni sud oštećene sa imovinskopravnim zahtjevom uputio na parnicu, kod činjenice da podaci krivičnog postupka ne pružaju pouzdan osnov ni za potpunu ni za djelimičnu odluku o tom zahtjevu, u smislu odredbe člana 108. stav 3. ZKP RS.

Iz obrazloženja:

Odluka o imovinskopravnom zahtjevu, kojom su oštećeni R.R. i Ž.R., upućeni na parnicu, donesena je u skladu sa odredbom člana 108. stav 3. ZKP RS, jer podaci krivičnog postupka, kako to proizilazi iz spisa predmeta, ne pružaju pouzdan osnov ni za potpunu ni za djelimičnu odluku o tom zahtjevu. Naime, na glavnom pretresu, dana 15.4.2019. godine, oštećeni su se izjasnili da postavljaju imovinskopravni zahtjev, pojašnjavajući da će, zahtjev za naknadu štete, naknadno precizirati uz dogovor sa advokatom, kao stručnim licem. Takav zahtjev nisu precizirali do okončanja glavnog pretresa, već sada u žalbi, pa je slijedom navedenog i na osnovu odredbe člana 108. stav 3. ZKP RS, pravilno prvostepeni sud oštećene, sa imovinskopravnim zahtjevom, uputio na parnicu.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 16 0 K 000578 19 Kž od 27.01.2020. godine)

ODLUČIVANJE O IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTEJEVU

Član 108. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Ne može se prihvatiti prigovor branioca da imovinskopravni zahtjev nije bio predmet raspravljanja od strane odbrane, kada se ima u vidu da je na glavnom pretresu odbrana osporila postavljeni zahtjev, što znači da je sud omogućio optuženom i odbrani potpuno i svestrano raspravljanje o imovinskopravnom zahtjevu.

Iz obrazloženja:

Žalba tvrdi da imovinskopravni zahtjev nije bio predmet raspravljanja od strane odbrane nego je jednostavno taj zahtjev usvojen i da nije adekvatna njegova visina, a da o tome nema valjanih razloga. Kada se ima u vidu da je na glavnom pretresu odbrana osporila postavljeni zahtjev ostaje nejasno šta žalba smatra pod tim da on nije bio predmat raspravljanja i koji su to propusti suda da optuženom omogući potpuno i svestrano raspravljanje o

imovinskopravnom zahtjevu, na koje ima pravo. Zato se ovaj prigovor svodi samo na prostu, ničim objašnjenu tvrdnju i kao takav se ne može prihvatiti. To se odnosi i na visinu odštete za pretrpljeni strah s obzirom da je dosuđen minimalni iznos, a o svemu su dati razlozi pa se suprotna tvrdnja žalbe ukazuje neosnovanom.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 020196 19 Kž od 10.09.2020. godine)

ZAKONITOST DOKAZA

Član 130. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Nije nezakonit dokaz CD video materijal, na kojem je zabilježen sam tok izvršenja krivičnog djela, kada se radi o snimku koji pokriva dešavanja na javnom mjestu i koji je dobrovoljno predan ovlaštenom službenom licu, u skladu sa odredbom člana 130. ZKP RS, o čemu je sačinjena potvrda o privremenom oduzimanju predmeta.

Iz obrazloženja:

U pobijanoj presudi su dati razlozi za prigovore odbrane branilaca optuženih V.M., G.P. i O.B. (strana 58. pasus 1. i 2.) o nezakonitosti dva CD video materijala, sa kamera vozila „S.S.“ d.o.o. B.L., na kojima je zabilježen sam tok izvršenja krivičnog djela razbojništva, dana 22.9.2015. godine, kako u samom vozilu blinde, tako i dijelu auto puta na kojem je djelo izvršeno. Prema pravilnom zaključku pobijane presude, radi se o video snimku koji pokriva dešavanja na javnom mjestu i predmetu koji je poslužio kao dokaz u krivičnom predmetu, koji je dobrovoljno predao B.J., direktor Agencije „S.S.“ d.o.o. B.L. ovlaštenom službenom licu D.V., da je sačinjena potvrda o privremenom oduzimanju predmeta od 23.9.2015. godine i time postupljeno u skladu sa odredbom člana 130. ZKP RS, radi čega su neosnovani prigovori ove žalbe i tvrdnja da se radi o nezakonitom dokazu i da je, zasnivanjem pobijane presude na takvom dokazu, počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka z) ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 017324 19 Kž 12 od 31.3.2020. godine)

ZAKONITOST DOKAZA

Član 311. stav 1. tačka z) u vezi sa članom 148. stav 4. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12 i 91/17 i 64/18)

Učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka z). ZKP RS, ukoliko se svjedok koji je oslobođen dužnosti svjedočenja prilikom saslušanja u istrazi nije odrekao tog prava i to odricanje nije uneseno u zapisnik, a takav zapisnik je korišćen prilikom njegovog saslušanja na glavnom pretresu.

Iz obrazloženja:

Pobijana presuda je zasnovana na iskazu supruga optužene svjedoka M.B., čiji je iskaz iz istrage od 07.11.2012. godine tužilac koristio prilikom njegovog saslušanja na pretresu pred drugostepenim sudom. Ovaj privilegovani svjedok prilikom saslušanja u istrazi nije se izričito odrekao blagodeti da ne svjedoči, a što bi moralo biti uneseno u zapisnik, čime je postupljeno suprotno odredbi člana 148. stav 4. ZKP RS, tako da se radi o nezakonito pribavljenom

dokazu. Zato se ovaj iskaz svjedoka iz istrage nije mogao koristiti ni prilikom saslušanja na pretresu jer je na taj način postao sastavni dio njegovog iskaza i podloga za zasnivanje prvostepene presude, zbog čega se na tom iskazu nije mogla zasnovati prvostepena presuda.

Učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka z) ZKP RS, ukoliko se svjedok koji je oslobođen dužnosti svjedočenja prilikom saslušanja u istrazi nije odrekao tog prava i to odricanje nije uneseno u zapisnik, a takav zapisnik je korišćen prilikom njegovog saslušanja na glavnom pretresu, bez obzira što je ovaj svedok

na glavnom pretresu upozoren da je oslobođen dužnosti svjedočenja i to upozorenje unijeto u zapisnik prilikom njegovog saslušanja pred sudom.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 71 0 K 193641 18 Kžž od 28.5.2019. godine)

NEZAKONITOST DOKAZA

KAO BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 311. stav 1. tačke z) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12 i 91/17)

Presuda nije zasnovana na nezakonitim dokazima kada nije izvršeno otvaranje privremeno oduzetih predmeta u smislu odredbe člana 135. ZKP RS i time nije počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka z) ZKP RS jer su ti predmeti pojedinačno navedeni po vrsti, broju i kalibru municije, tako da otvaranje individualno određenih predmeta, ne propisuje odredba člana 135. ZKP RS.

Iz obrazloženja:

Nisu osnovani argumenti iz žalbe branioca optuženog, u prilog tvrdnji da je pobijana presuda zasnovana na nezakonitim dokazima, jer nije izvršeno otvaranje privremeno oduzetih predmeta u smislu odredbe člana 135. ZKP RS, te da je time počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka z) ZKP RS. Naime, predmeti oduzeti prema potvrdi o privremenom oduzimanju, PS Prnjavor broj 13-4/01-230- 71/16 od 21.9.2016. godine, koje je dobrovoljno predao otac optuženog, su pojedinačno navedeni po vrsti vatrenog oružja (automatska puška sa preklopnim kundakom, navedenog fabričkog broja), te broju spremnika i kalibru municije (po komadu), tako da, suprotno argumentima iz žalbe, otvaranje tako individualno određenih predmeta, ne propisuje odredba člana 135. ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 019456 18 Kž od 18.04.2018. godine)

OBRAZLOŽENJE RJEŠENJA O PRODUŽENJU PRITVORA

Član 181. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Kada sud ocijeni da je određivanje pritvora ili njegovo produženje prema optuženom jedina mjera kojom se može postići svrha obezbjeđenja prisustva i nesmetanog vođenja krivičnog postupka i o tome da razloge u svojoj odluci, on nije dužan da posebno obrazlaže zašto nije primjenio neku od blažih mjera.

Iz obrazloženja:

Kada prvostepeni sud utvrdi da je određivanje pritvora ili njegovo produženje prema optuženom jedina mjera kojom se može postići svrha obezbjeđenja prisustva i nesmetanog vođenja krivičnog postupka i o tome da razloge, on nije dužan posebno obrazlagati zašto nije primijenio neku od blažih mjera. Ovo iz razloga jer je obaveza suda da cijeni sve dokaze i okolnosti kod izbora odgovarajuće mjere i kada se opredijeli za tu mjeru da o izboru i neophodnosti te mjere i njenoj efikasnosti ili nužnosti i da razloge u svojoj

odluci. Očigledno da Ustavni sud previđa kako je u tom smislu ovaj sud dao odgovor na žalbu koja takav prigovor upućuje prvostepenom rješenju.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 019581 20 Kž 12 od 05.02.2020. godine)

ODREĐIVANJE PRITVORA ZBOG NEDOLASKA OPTUŽENOG NA GLAVNI PRETRES

Član 261. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Ispunjeni su uslovi za određivanje pritvora zbog nedolaska optuženog na glavni pretres u situaciji kada optuženi, iako uredno pozvan, te upozoren na obavezu dolaska i posljedice tog propuštanja, ne dođe na glavni pretres, a za izostanak ne navede opravdane razloge zbog kojih je bio spriječen da dođe na glavni pretres.

Iz obrazloženja:

Naime, prema pravilnom utvrđenju pobijanog rješenja, optuženi Đ.Ć., iako uredno obavješen, nije došao na glavni pretres, dana 25.9.2019. godine, nakon čega je sud naredio prinudno dovođenje optuženog za dan 03.10.2019. godine, kada je određen nastavak glavnog pretresa. Prinudno dovođenje optuženog nije uspjelo, kako to proizilazi iz službene zabilješke Sudske policije Republike Srpske broj SU/SP-1-2101/19-d od 03.10.2019. godine, kojim putem su obavijestili sud da optuženog nisu zatekli na adresi prebivališta, u stanu vlasništvo njegove supruge, a od njene sestre, S.D., saznali da se optuženi nalazi u inostranstvu, na njoj, nepoznatoj adresi. Zbog toga je i poziv optuženom za glavni pretres 25.9.2019. godine, uručen odraslom članu domaćinstva, S.D, koja je sestra supruge optuženog, u skladu sa odredbom člana 80. i 81. stav 1. ZKP RS.

Imajući u vidu navedeno, pravilno prvostepeni sud izvodi zaključak i daje valjane razloge u pobijanom rješenju da optuženi, koji je uredno pozvan na glavni pretres nije opravdao svoj izostanak, da je prethodno upozoren na obavezu dolaska na glavni pretres i posljedice tog propuštanja. Kako i pored upozorenja optuženi nije pristupio na glavni pretres, a odbrana nije pružila dokaze o opravdanoj spriječenosti dolaska, osim tvrdnji branioca da je u Republici Češkoj, gdje je zadržan od strane policijskih organa, za koje nisu pruženi bilo kakvi dokazi, očigledno je da optuženi izbjegava da dođe na glavni pretres, a prinudno dovođenje nije uspjelo.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 016901 19 Kž 4 od 09.10.2019. godine)

ODREĐIVANJE PRITVORA PREMA OSUMNJIČENOM ZA VRIJEME DOK SE NALAZI U BJEKSTVU

Član 311. stav 1. tačke g) u vezi sa čl. 196. stav 2.

Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Nije počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačke g) ZKP RS (koja se ogleda u povredi prava na odbranu), kada je sudija za prethodni postupak osumnjičenom odredio pritvor bez njegovog prethodnog saslušanja, u vrijeme dok se osumnjičeni nalazio u bjekstvu, jer u ovom slučaju prethodno saslušanje osumnjičenog nije

uslov za određivanje pritvora.

Iz obrazloženja:

Žalba tvrdi da je osumnjičeni sam pristupio u tužilaštvo, odnosno u sud, gdje mu je uručeno ranije rješenje o određivanju pritvora, a da prethodno nije saslušan, već mu je stručna saradnica samo uručila ranije donijeto rješenje. Žalba navodi i da prilikom odlučivanja o prijedlogu za produženje pritvora ni vijeće nije ispitalo osumnjičenog, što po žalbi i ne bi moglo da umani prethodni propust počinjen kod stavljanja u pritvor. U svemu tome vidi bitnu povredu odredaba krivičnog postupka koja je povrijedila i pravo osumnjičenog na odbranu.

Ovi žalbeni prigovori nisu osnovani jer je sudija za prethodni postupak osumnjičenom pritvor odredio dok se on nalazio u bjekstvu, a za čije određivanje shodno odredbi člana 196. stav 2. ZKP RS nije uslov prethodno saslušanje osumnjičenog. S druge strane, netačno žalba iznosi da ni vanraspravno vijeće prilikom produženja pritvora nije osumnjičenog saslušalo, jer se on sasvim jasno i određeno na zapisnik izjasnio da je pročitao prijedlog za produženje pritvora i da ništa nema dodati izlaganju svog branioca koje prihvata.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 023231 19 Kž 7 od 18.12.2019. godine)

POVREDA PRAVA NA ODBRANU U ŽALBENOM POSTUPKU

Član 311. stav 1. tačka g) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS (koja se manifestuje u povredi prava na odbranu) kada sud više instance, prije donošenja odluke po žalbi ne razmotri sve relevantne žalbene prigovore i ne navede razloge u obrazloženju za njihovo neprihvatanje.

Iz obrazloženja:

Osnovan je prigovor Zahtjeva zasnovan na tvrdnji da je u postupku donošenja pobijane drugostepene presude povrijeđeno pravo na odbranu optuženog na način što drugostepeni sud nije razmotrio prigovor žalbe branioca optuženog kojim je ukazano na povredu prava na odbranu u prvostepenom postupku o obliku neprihvatanja navedenog dokaznog prijedloga odbrane.

Naime, kada se radi o odluci suda više instance donesene u postupku po žalbi na prvostepenu presudu, od suštinskog značaja s aspekta prava na odbranu i prava da djelotvoran pravni lijek, je to da je drugostepeni sud prije donošenja odluke po žalbi razmotrio sve relevantne žalbene prigovore na prvostepenu presudu i naveo razloge u obrazloženju presude za njihovo neprihvatanje. Ovakvo pravno shvatanje proizilazi između ostalih i iz odluka Evropskog suda u predmetu Helle protiv Finske, 1997-VIII, te Ustavnog suda BiH u predmetu AP 2137/14 od 15.04.2015. godine.

U konkretnom slučaju, iz razloga pobijane drugostepene presude (na strani 2. pasus 4.) proizilazi da drugostepeni sud nije prihvatio žalbeni prigovor branioca optuženog zasnovan na tvrdnji da je ožalbenom prvostepenom presudom povrijeđeno pravo na odbranu, obrazlažući da žalba nije navela u čemu se ogleda bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS (povreda prava na odbranu). Pri tome je drugostepeni sud previdio, na što Zahtjev opravdano ukazuje, da je ova žalba (na strani 2.)

nedvosmisleno precizirala da se žalbeni prigovor o povredi prava na odbranu ogleda u odbijanju prijedloga odbrane da se fotografije mjesta nezgode, koje su sačinila treća lica, uvrste u dokazni materijal kao dokaz odbrane.

Dakle, iz tako koncipiranog sadržaja obrazloženja pobijane drugostepene presude proizlazi da prilikom donošenja te presude drugostepeni sud nije razmotrio sve relevantne prigovore žalbe branioca optuženog, pa je na taj način u žalbenom postupku počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS (koja se manifestuje u povredi prava na odbranu), kako se to podnesenim Zahtjevom branioca osuđenog pravilno tvrdi.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 73 0 K 023621 19 Kvlz od 07.05.2020. godine)

POVREDA PRAVA NA ODBRANU U ŽALBENOM POSTUPKU

Član 311. stav 1. tačka g) u vezi sa članom 318. stav 1.

Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12, 91/17 i 66/18)

Ako optuženi u odgovoru na žalbu javnog tužioca nije zahtjevao da bude obavješten o sjednici vijeća na kojoj će se odlučivati o toj žalbi, drugostepeni sud nije povrijedio njegovo pravo na odbranu kada je održao sjednicu vijeća povodom žalbe javnog tužioca, a da o održavanju sjednice nije obavijestio optuženog.

Iz obrazloženja:

U konkretnom slučaju optuženi u datom odgovoru na žalbu okružnog javnog tužioca, izjavljenu protiv prvostepene presude zbog odluke o krivičnoj sankciji, nije zahtjevao da bude obaviješten o sjednici drugostepenog suda na kojoj se odlučivalo o toj žalbi. Kako optuženi nije koristio pravo zahtjevanja da bude obavješten o sjednici drugostepenog suda, to je neosnovana tvrdnja Zahtjeva osuđenog da je u žalbenom postupku povrijeđeno njegovo pravo na odbranu i time počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS, na način što nije obaviješten o sjednici drugostepenog suda.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 80 0 K 093830 20 Kvlz od 30.10.2020. godine)

POVREDA PRAVA NA ODBRANU-PRAVO NA OBRAZLOŽENU PRESUDU

Član 311. stav 1. tačka g) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Kada je drugostepeni sud razmotrio sve relevantne žalbene prigovore branioca optuženog na prvostepenu presudu, pa u obrazloženju svoje presude inkorporirao razloge iz obrazloženja nižestepenog suda ili uputio žalioaca na te razloge, onda to prema praksi Evropskog suda za ljudska prava, koju slijedi i Ustavni sud Bosne i Hercegovine, predstavlja prihvatljiv način obrazlaganja odluka drugostepenih sudova, pa se u takvoj situaciji ne može izvoditi teza o povredi prava na odbranu u žalbenom postupku u vidu izostanka obrazloženja za odbijene žalbene prigovore.

Iz obrazloženja:

U konkretnom slučaju, Zahtjevom su kao osnov pobijanja pravosnažne presude označena oba zakonska razloga predviđena odredbom član 350. stav 1. tačke a) i b) ZKP RS. Povreda Krivičnog zakona je u istom obliku bila iznesena i u žalbi branioca na prvostepenu presudu, dok povreda prava na odbranu, kao bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS nije isticana kao žalbeni osnov, međutim argumentima u obrazloženju Zahtjeva se tvrdi da je ova povreda učinjena u žalbenom postupku.

Obrazlažući tvrdnju o učinjenoj povredi prava na odbranu u žalbenom postupku Zahtjev ističe da drugostepeni sud nije dao razloge za žalbene prigovore od odlučnog značaja kojima je osporena pravilnost činjenične osnove na kojoj je zasnovana osuđujuća presuda, a

prvenstveno prigovore kojima je ukazano na kontradiktornost izvedenih dokaza (nalaza i mišljenja oba vještaka saobraćajne struke, te nalaza saobraćajnih vještaka sa nalazom i mišljenjem vještaka dr C. ali i sa ostalim provedenim dokazima). Pri tome se u obrazloženju Zahtjeva ne precizira na koje činjenice od odlučnog značaja se odnose protivrječnosti u nalazima vještaka, niti se konkretizuju ostali provedeni dokazi za koje se tvrdi da su u protivrječnosti sa nalazima saobraćajnih vještaka.

Neosnovan je navedeni prigovor Zahtjeva zasnovan na tvrdnji da je u postupku donošenja pobijane drugostepene presude povrijeđeno pravo na odbranu optuženog na način što drugostepeni sud nije dao razloge na žalbene prigovore od odlučnog značaja.

Naime, kada su u pitanju odluke suda više instance (s obzirom na prirodu odluke), prema praksi Evropskog suda koju slijedi i Ustavni sud Bosne i Hercegovine u svojim odlukama, dovoljno je da obrazloženje odluke sadrži slaganje sa utvrđenjem nižestepenog suda, tako što će viši sud u obrazloženje svoje odluke inkorporirati ili uputiti na razloge iz obrazloženja nižestepenog suda, ili na drugi način ukazati da se slaže s njima (vidi Evropski sud, Garcia Ruiz protiv Španije, 1999-I; Ustavni sud, AP 2137/14 od 15.04.2015. godine). Suštinski zahtjev, kada se radi o odluci višeg suda, je da viši sud ukaže na to da je razmotrio pitanja istaknuta u žalbi koja su bila od suštinskog značaja (Evropski sud, Helle protiv Finske, 1997-VIII, 26 EHRR 159) i da žalbu nije odbio prije nego što ju je prethodno razmotrio (Evropski sud, Lindner i Hammermayer protiv Rumunije, HUDOC [2002]).

U konkretnom slučaju, suprotno tvrdnji Zahtjeva, svi žalbeni prigovori branioca osuđenog, uključujući i one prigovore koje Zahtjev apostrofira (kojima se ukazuje na međusobnu kontradiktornost nalaza i mišljenja saobraćajnih vještaka S.S. i C.L., te kontradiktornost njihovih nalaza sa nalazom i mišljenjem vještaka dr Lj. C.), su razmotreni i ocjenjeni u obrazloženju pobijane drugostepene presude na strani 3. i strani

4. pasus 1. Prihvativši da je prvostepeni sud pravilnom ocjenom dokaza, na način propisan odredbom člana 295. ZKP RS (ocjenom svakog dokaza pojedinačno i u međusobnoj povezanosti), pravilno utvrdio činjenice od odlučnog značaja na kojima je zasnovan zaključak da je predmetnu saobraćajnu nezgodu prouzrokovao optuženi kršenjem saobraćajnih propisa navedenih u izreci presude, drugostepeni sud obrazlaže da su za takav zaključak dati valjani razlozi u obrazloženju presude prvostepenog suda. Pri tome se posebno apostrofira da je dat kritički osvrt o obrazloženju prvostepene presude nalaza vještaka saobraćajne struke S.S. i C.L. i navedeni argumenti izneseni u ocjeni onog dijela nalaza u kojima postoje nesaglasnosti vještaka.

Iz navedenog nedvosmisleno proizlazi da je drugostepeni sud ispitao prvostepenu presudu u vezi sa žalbenim prigovorima, pa ocjenio da je pravilno utvrđena činjenična osnova te presude i da je pravilno primjenjen Krivični zakon na tu činjeničnu osnovu kada su radnje optuženog kritičnog događaja pravno kvalifikovane kao krivično djelo ugrožavanje javnog saobraćaja iz člana 410. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ RS, te je uputio na razloge iz obrazloženja prvostepenog suda za takve zaključke, ocjenivši ih kao valjane i detaljno obrazložene. Pa kako ovo predstavlja prihvatljiv metodološki pristup obrazlaganja odluka drugostepenih sudova u smislu pravnih standarda izraženih u citiranim odlukama Evropskog suda i Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, onda nema mjesta tvrdnji Zahtjeva o učinjenoj povredi prava na odbranu u žalbenom postupku u formi izostanka razloga za relevantne žalbene prigovore.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 13 0 K 004673 19 Kvz od 06.08.2020. godine)

POVREDA PRAVA NA ODBRANU U ŽALBENOM POSTUPKU
Član 311. stav 1. tačka g) u vezi sa članom 318. stav 1.

Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12, 91/17 i 66/18)

Kada je drugostepeni sud održao sjednicu vijeća prilikom odlučivanja po žalbi branioca optuženog na prvostepenu presudu, a da o sjednici nije obavijestio optuženog i njegovog branioca i ako su u žalbi branioca optuženog tražili da ih sud obavijesti o sjednici, onda je na taj način počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS u obliku povrede prava na odbranu.

Iz obrazloženja:

Odredba člana 318. stav 1. ZKP RS obavezuje drugostepeni sud da o sjednici vijeća obavijesti tužioca, optuženog i njegovog branioca, oštećenog, lice od kojeg je oduzet predmet i lice od kojeg je oduzeta imovinska korist pribavljena krivičnim djelom, koji su u žalbi ili u odgovoru na žalbu tražili da budu obaviješteni o sjednici vijeća.

Iz razloga pobijane drugostepene presude (strana 1. posljednji pasus) proizlazi da je u konkretnom slučaju sjednica žalbenog vijeća održana bez prisustva stranaka i branioca s obrazloženjem da stranke u žalbi ili odgovoru na žalbu nisu tražile da budu obaviještene o sjednici vijeća. Međutim suprotno takvom zaključku pobijane presude u žalbi branioca optuženog, advokata D.R. iz D., izjavljenoj na prvostepenu presudu sasvim određeno je postavljen zahtjev da optuženi i njegov branilac budu obaviješteni o sjednici vijeća drugostepenog suda.

Kako je drugostepeni sud očigledno previdio da je u žalbi branica optuženog postavljen zahtjev da se o sjednici vijeća obavijeste optuženi i njegov branilac, pa sjednicu vijeća na kojoj je donesena pobijana drugostepena presuda, održao bez obavještenja stranaka i branioca o sjednici, to je na taj način počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS koja se manifestuje u povredi prava na odbranu optuženog, na što Zahtjev osnovano ukazuje.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 85 0 K 065175 19 Kviz od 08.10.2020. godine)

POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA U KONTEKSTU POSTOJANJA ODOBRENJA NADLEŽNOG ORGANA

Član 311. stav 1. tačka đ) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Nije učinjena bitna povreda iz člana 311. stav 1. tačke đ) ZKP RS tvrdnjom da je tužilaštvo moralo pribaviti odobrenje za gonjenje od nadležnog organa za optuženog, koja tvrdnja je bez osnova, jer optuženi kao pripadnik MUP RS koji se nalazio u mirovnoj misiji UN na Kipru ne uživa pravo imuniteta, a to pravo – pravo iminiteta ukoliko mu je i pripadalo morao se pozvati na imunitet na pretresu pred prvostepenim sudom.

Iz obrazloženja:

Neosnovani su i žalbeni prigovori branioca kojima se ističe da je pobijana presuda zasnovana na bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka đ) ZKP RS, tvrdnjom da tužilaštvo nije pribavilo odobrenje za gonjenje od nadležnog organa, obzirom da žalba smatra da optuženi ima pravo na imunitet, jer se kao pripadnik MUP-a RS nalazi u okviru Mirovne misije Ujedinjenih nacija na Kipru. Naime, sa jedne strane, iz dopisa Ministarstva pravde RS, proizilazi da je to Ministarstvo dostavilo upit MUP-u RS, obzirom da je optuženi kao policijski službenik rješenjem MUP-a RS upućen u Mirovnu misiju, dok iz dopisa MUP-a RS od 10.01.2019. godine, proizilazi da pravo na imunitet nije propisano članom 23.

Pravilnika o postupku upućivanja pripadnika policijskih službi u BiH u operacije podrške miru i druge aktivnosti u inostranstvu, izboru i obuci, pravima i obavezama i odgovornostima, postupanju pripadnika policijskih službi tokom trajanja operacije podrške miru i po povratku iz operacije podrške miru o pravima, obavezama i odgovornostima komandanta kontingenata („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 93/06 i 24/08). Sa druge strane, čak i kada bi optuženi imao pravo na imunitet, onda se on na pretresu pred prvostepenim sudom morao pozvati na taj imunitet, što je propustio da učini. S toga su bez osnova žalbeni prigovori da je pobijana presuda zasnovana na bitnim povredama odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka d) ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 023271 19 Kž od 20.05.2020. godine)

NEZAKONITOST DOKAZA

Član 311. stav 1. tačka z), u vezi sa članom 3. stav 2.

Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12, 91/17 i 66/18)

Sumnju da li su sporni predmeti pribavljeni provođenjem uviđaja na licu mjesta, kao zakonitom radnjom dokazivanja, ili pretresanjem prostorija, kao nezakonitom radnjom proizašlom iz nezakonite usmene naredbe o pretresanju prostorija, sud će razrješiti primjenom principa in dubio pro reo, sadržanom u odredbi člana 3. stav 2. ZKP RS.

Iz obrazloženja:

U okviru prigovora pravilnosti činjenične osnove pobijane presude žalba javnog tužioca osporava pravilnost zaključka te presude po kojem su nezakoniti dokazi koji su pronađeni prilikom uviđaja izvršenog u vikendici u ulici ... u B.L., iz razloga što isti nisu

izuzeti kao dokazi prikupljeni i izuzeti prilikom uviđaja, nego su oni privremeno oduzeti od optuženih prilikom nezakonitog pretresa na osnovu nezakonite usmene naredbe, o čemu je sačinjena i potvrda o privremenom oduzimanju predmeta, koja je predata optuženima (tada osumnjičenima) pa ih sud iz tog razloga smatra nezakonitim. Za takav zaključak je pobijana presuda dala, i po ocjeni ovog suda validno obrazloženje na strani 57. pasus 2 presude.

U tom kontekstu pobijana presuda obrazlaže da Zapisnik o uviđaju, PU SKP Banjaluka, Odjeljenje za organizovani kriminalitet i droge, Odsjek za droge, broj ... od 09.11.2018. godine smatra zakonitim dokazom, jer su ovlaštena službena lica PU B.L. izvršila uviđaj na licu mjesta, kao kriminalističku radnju, u vikendici (koja se nalazi u ulici ...) zbog postojanja osnovane sumnje da je u njoj izvršeno krivično djelo, a u cilju pronalaženja predmeta i tragova koji bi se mogli dovesti u vezu sa krivičnim djelom, sa čim je nadležni tužilac bio upoznat, jer je u zapisniku navodeno da je tužilac naložio da se izvrši pretres vikendice i uviđaj. Iz zapisnika o uviđaju proizlazi da su ovlaštena službena lica prilikom vršenja uviđaja pronašli i označili pojedine dokaze, uzeli uzorke, iste zapakovali, izvagali, opisali mjesto nalaza dokaza i fotografisali ih. Međutim, kako je istovremeno sa uviđajem u predmetnom prostoru izvršen i pretres na osnovu naprijed citirane nezakonite usmene naredbe, to su svi prikupljeni dokazi koji su pronađeni prilikom uviđaja i pretresa u Zapisniku o pretresu stana- kuće, ostalih prostorija, dvorišta i pokretnih stvari PU B.L., SKP, Odjeljenje za organizovani kriminalitet i droge, Odsjek za droge broj: ... od 09.11.2018. godine navedeni kao predmeti pronađeni prilikom pretresa, a potom je, prema potvrdi o privremenom oduzimanju predmeta, navedeno da su to predmeti koji su od optuženih privremeno oduzeti prilikom pretresa, a kao takvi su i predati sudiji za prethodni postupak Osnovnog suda u Banjoj Luci, te su kao privremeno oduzeti predmeti deponovani radi čuvanja u depozit Osnovnog suda u Banjoj Luci na osnovu odredaba člana 134. ZKP RS.

Iz navedenog proizlazi da su predmeti pronađeni na licu mjesta kritičnog događaja u navedenom objektu, istovremeno označeni i popisani u Zapisniku o uviđaju (koji predstavlja zakoniti dokaz) kao tragovi nađeni na licu mjesta pri vršenju uviđaja, te da su isti predmeti popisani kao privremeno oduzeti predmeti od optuženih S. i T. (uz potvrdu o privremenom oduzimanju), te kao takvi popisani i u zapisniku o pretresu objekta (koji pretres je izvršen na osnovu na osnovu usmene i nezakonite naredbe).

Konfuzija nastala u pogledu načina pribavljanja predmeta nađenih prilikom provođenja navedenih radnji dokazivanja i to uviđaja na licu mjesta (kao zakonite radnje) i pretresanja prostorija (kao nezakonite radnje proizašle iz nezakonite naredbe o pretresanju) je sasvim izvjesno stvorila sumnju u pogledu činjenice da li nađeni predmeti na licu mjesta predstavljaju zakonite dokaze. Takvu sumnju u pogledu ove odlučne činjenice je, po ocjeni ovog suda pravilno razriješila pobijana presuda kada je utvrdila da su navedeni predmeti nezakoniti dokazi jer su proizašli iz nezakonite naredbe o pretresanju. Neosnovan je žalbeni prigovor zasnovan na tvrdnji da je u konkurenciji navedenih, s aspekta zakonitosti suprostavljenih materijalnih dokaza, sud trebao prihvatiti zapisnik o uviđaju kao konkurentniji i objektivniji dokaz u odnosu na zapisnik o pretresanju prostorija, jer po principu in dubio pro reo, sadržanom u odredbi člana 3. stav 2. ZKP RS, sud je u obavezi da sumnju nastalu u pogledu zakonitosti pribavljanja navedenih predmeta riješi na način povoljniji za optužene.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 023668 20 KŽ 11 od 20.10.2020. godine)

BITNE POVREDE ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 311. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Nisu učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka k) ZKP RS, kada je sud odbio dokazni prijedlog odbrane, u skladu sa diskrecionim ovlaštenjima koje ima shodno odredbi člana 278. stav 2. ZKP RS, pri čemu su u obrazloženju pobijane presude dati razlozi za svaki odbijeni dokazni prijedlog odbrane, sa poimenično navedenim svjedocima, sa aspekta njihovog značaja o činjenicama u vezi sa djelom.

Iz obrazloženja:

Nadalje, u pobijanoj presudi su dati razlozi, u smislu odredbe člana 304. stav 7. ZKP RS, kojima se sud rukovodio za odbijanje dokaznih prijedloga odbrane, u skladu sa diskrecionim ovlaštenjem iz odredbe člana 278. stav 2. ZKP RS, radi čega su bez osnova argumenti iz žalbe branilaca optuženih V.M., G.P. i O.B., kojima se ukazuje na bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka k) ZKP RS. Naime, za svaki od odbijenih dokaznih prijedloga odbrane, sa poimenično navedenim svjedocima, sa aspekta njihovog značaja o činjenicama u vezi sa djelom, dato je obrazloženje. Tako je odbijen dokazni prijedlog odbrane za saslušanje svjedoka D.S. (rukovodilac u trezoru), D.K. (šef sigurnosti), G.D. (stariji trezorski referent) i Š.M. (viši trezorski referent), svi zaposleni u U., B.L., koji su predloženi na okolnosti pakovanja novca u trezoru, o kojem se novcu radi, zašto je novac stavljen u sedam kofera, a ne i u osmi, te na okolnosti bankarskog poslovanja sa novcem, kako su osigurani koferi, sa obrazloženjem da su, na ove okolnosti, već saslušani po prijedlogu odbrane svjedoci M.S., M.K. Dato je obrazloženje za odbijanje i dokaznog prijedloga odbrane da se sasluša okružni javni tužilac R. J., koji je obavio uviđaj na licu mjesta izvršenja razbojništva, sa razlozima da je, kao postupajući tužilac, prisustvovao uviđaju i preduzimanju svih službenih potrebnih radnji, a o čemu je sačinjen zapisnik o uviđaju sa pratećom dokumentacijom, a takođe je sačinjen i zapisnik o brojanju novca sa video zapisom, tako da je saslušanje postupajućeg tužioca na navedene okolnosti, pravilno ocijenjeno, kao nepotrebno. Odbijen je i prijedlog za saslušanje svjedoka D.V. i V.P., koji su potpisali potvrdu

o predaji ličnih stvari optuženih koje su bile u kantini Specijalne jedinice policije, te je odbijen prijedlog za saslušanje članova porodice optuženih, svjedoka Z.P., majke optuženog G.P., T.M. supruge V. M., na okolnosti prijema i vraćanja ličnih stvari optuženih iz kantine Specijalne policije, kao nepotrebno. Odbijen je i prijedlog za saslušanje O.M., na okolnosti pribavljanja fotografija koje su objavljene na portalu i sačinjavanju teksta „Suđenje za pljačku....“ , te svjedoka A.A., na okolnosti sačinjavanja fotografija - oružja, pušaka, koje fotografije su objavljene na istom portalu, kao nepotrebno. Nadalje, dato je obrazloženje u pobijanoj presudi i za odbijanje dokaznog prijedloga da se od U., B.L., dostavi originalna Knjiga amanetnih pošiljki- kompletna knjiga, obzirom da je, u smislu odredbe člana 289. stav 3. ZKP RS, prihvaćen i korišten kao dokaz ovjerena kopija originala te knjige amanetnih pošiljki, u dijelu koji se odnosi na predmetnu transakciju novca između pravnih subjekata U., B.L., kao prodavca gotovog novca i Z.b. Z., kao kupca novca. U vezi sa navedenim, tvrdnje žalbe da „bez korice te knjige i kontinuiteta ranijih i kasnijih pošiljki“, se taj dokaz ne može koristiti su bez osnova, a pravilnost datih razloga za odbijanje navedenih dokaznih prijedloga odbrane, ovaj sud je ispitao u okviru žalbenog osnova pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, obzirom da se tim prigovorima osporava pravilnost činjenične osnove pobijane presude.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 017324 19 Kž 12 od 31.3.2020. godine)

PROTIVRJEČNOST IZREKE RAZLOZIMA RJEŠENJA

Član 311. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Kada u izreci rješenja stoji da pritvor može trajati najduže devet mjeseci od dana izricanja presude, dok je u obrazloženju navedeno da je prvostepeni sud odredio produženje pritvora optuženom poslije izricanja presude u trajanju od najduže devet mjeseci nakon lišavanja slobode, onda je na taj način počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačke k) ZKP RS.

Iz obrazloženja:

Obe žalbe u segmentu pobijanja rješenja zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka ističu da je izreka pobijanog rješenja nerazumljiva, jer je u istoj navedeno da pritvor može trajati najduže devet mjeseci od dana pravosnažnosti presude, umjesto od dana izricanja presude. Međutim, kako je u tom dijelu, prvostepeni sud izvršio ispravku, to su neosnovani žalbeni prigovori kojima se ukazuje na nerazumljivost izreke pobijanog rješenja.

Nasuprot tome, osnovani su žalbeni prigovori tužioca kojima se ukazuje na protivrječnost izreke pobijanog rješenja sa njegovim razlozima.

Naime, u izreci rješenja (nakon ispravke) sada stoji da pritvor može trajati najduže devet mjeseci od dana izricanja presude, dok je na strani 3. zadnjeg pasusa navedeno da je prvostepeni sud odredio produženje pritvora optuženom poslije izricanja presude u trajanju od najduže devet mjeseci nakon lišavanja slobode.

Iz navedenog proizilazi da su osnovani žalbeni prigovori tužioca zasnovani na tvrdnji da je pobijano rješenje zahvaćeno bitnim povredama odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka k) ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 023668 20 Kž 9 od 03.02.2020. godine)

BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 311. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik

Republike Srpske“ broj 51/12, 91/17 i 66/18)

Kada iz činjeničnog opisa djela u izreci presude proizlazi svijest izvršilaca da neovlašteno preduzimaju radnju stavljanja u promet preparata koji su proglašeni za opojne droge, onda tako koncipirana izreka presude nije nerazumljiva, posmatrano s aspekta oblika njihove vinosti u izvršenju krivičnog djela neovlaštene proizvodnje i prometa opojnih droga, niti je izreka u protivrječnosti sa razlozima presude kojim obrazlaže da je djelo počinjeno sa direktnim umišljajem.

Iz obrazloženja:

Subjektivnu stranu krivičnog djela neovlaštene proizvodnje i prometa opojnih droga iz člana 207. stav 3. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakonika čini umišljaj (direktni ili eventualni) koji se ogleda u svijesti izvršioca da je riječ o preparatima i supstancama koji su proglašeni za droge i da se neovlašteno bavi njihovom proizvodnjom ili

stavljanjem u promet na neki od, u dispoziciji djela alternativno proisanih načina radnje izvršenja djela.

Kada se u izreci pobijane presude pod tačkom 1. u činjeničnom opisu djela navodi da je optuženi V.S. kritičnog događaja posredovao u kupovini i prodaji opojne droge marihuana tako što je za potrebe B.R. od njemu poznatog lica nabavio 20 grama marihuane za iznos od 100,00 KM, a pod tačkom 2. činjeničnog opisa djela navodi da se optuženi L.T. u kritičnom periodu neovlašteno bavio kupovinom radi prodaje opojne droge marihuana, konkretizujući da je istu od njemu poznatih lica nabavio radi prodaje i držao skrivenu u stanu u ulici ... u B.L., gdje je od njega oduzeto 25,551 grama neto mase opojne droge marihuana, koja se nalazila u prozirnoj staklenoj tegli sa bijelim poklopcem na kojoj je zalijepljena krep traka sa natpisom „18-10 6-76“, onda tako koncipirani činjenični opis djela nesumljivo manifestuje direktni umišljaj kao oblik vinosti u izvršenju djela. Time nema mjesta žalbenom prigovoru kojim tvrdi da ovaj subjektivni element djela nije sadržan u izreci presude što bi izreku činilo nerazumljivom. Kada je u obrazloženju pobijane presude (strana 62. poslednji pasus) navedeno da su optuženi predmetno djelo počinili sa direktnim umišljajem, onda je neutemeljena tvrdnja žalbe javnog tužioca da u pogledu vinosti kao činjenice od odlučnog značaja postoji protivrječnost između izreke i razloga presude.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 023668 20 Kž 11 od 20.10.2020. godine)

POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA

Član 312. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12, 91/17 i 66/18)

Zakonom nije propisana mogućnost pobijanja pravosnažne presude zahtjevom za zaštitu zakonitosti, kao vanrednim pravnim lijekom, po osnovu pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pa se slijedom toga ni povreda krivičnog zakona, kao zakonski razlog za ovaj pravni lijek, ne može zasnivati na prigovorima o manjkavoj činjeničnoj osnovi presude.

Iz obrazloženja:

Naime, bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka k) ZKP RS, na koju se Zahtjev poziva u obrazloženju, predstavlja žalbeni osnov za pobijanje nepravosnažne (prvostepene ili drugostepene presude) međutim, prema citiranim odredbama člana 350. stav 1. ZKP RS, ne predstavlja poseban osnov za podnošenje Zahtjeva kao vanrednog pravnog lijeka protiv pravosnažne presude, niti se na temelju ove povrede postupka može zasnivati tvrdnja o povredi Krivičnog zakona, kao jednom od zakonom propisanih razloga za podnošenje ovog vanrednog pravnog lijeka.

Nadalje, povreda Krivičnog zakona kao osnov za podnošenje ovog vanrednog pravnog lijeka protiv pravosnažne presude, u smislu citiranih odredbi člana 350. ZKP RS, podrazumjeva da su u toj presudi potpuno i pravilno utvrđene odlučne činjenice, a da je pravilnom primjenom zakona na takvu činjeničnu osnovu, trebalo donijeti drugačiju presudu. Zakon ne predviđa mogućnost pobijanja pravosnažne presude ovim vanrednim pravnim lijekom zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, a slijedom toga povreda Krivičnog zakona, kao zakonski razlog za ovaj pravni lijek, se ne može graditi na tezi o manjkavoj činjeničnoj osnovi presude.

Dakle, pozivanje na povredu Krivičnog zakona, kada je ovaj vanredni pravni lijek u pitanju, je moguće samo uz puno poštovanje činjeničnih utvrđenja pobijane presude na kojima su zasnovani zaključci u pogledu pravnih pitanja, posmatrano s aspekta postojanja krivičnog djela i krivične odgovornosti optuženog. Pa kako se argumentima Zahtjeva tvrdnja o povredi Krivičnog zakona izvodi iz prigovora o manjkavosti činjenične osnove pobijane presude u segmentu činjenica od značaja za pravnu ocjenu djela, to se na takvim argumentima ne može zasnivati tvrdnja Zahtjeva da je pobijanom presudom na štetu osuđenog povrijeđen Krivični zakon.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 72 0 K 065452 20 Kvlz od 08.10.2020. godine)

POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA U ODLUCI O KAZNI

Član 312. tačka d) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12, 91/17 i 66/18)

Pod povredu Krivičnog zakona predviđenu članom 312. tačka d) ZKP RS, koja se manifestuje u prekoračenju zakonskih ovlaštenja suda pri donošenju odluke o kazni, ne mogu se podvesti prigovori odbrane zasnovani na tvrdnji o neadekvatnom vrednovanju olakšavajućih okolnosti na strani optuženog.

Iz obrazloženja:

Kada je u pitanju odluka o krivičnim sankcijama, povreda Krivičnog zakona prema odredbama člana 312. tačka d) ZKP RS postoji samo ako je u izricanju sankcije prekoračeno ovlaštenje koje sud ima po zakonu. Kako je u konkretnom slučaju osuđenom, primjenom odredbi o ublažavanju kazne iz člana 53. stav 3. i 54. stav 1. tačka 6. Krivičnog zakonika, izrečena kazna zatvora u trajanju od 3 (tri) mjeseca, koja predstavlja donju granicu mogućeg ublažavanja kazne za krivično djelo ugrožavanje javnog saobraćaja iz člana 402. stav 2. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakonika, a kazna zabrane upravljanja motornim vozilom „B“, „B1“ i „BE“ kategorije u trajanju od 2 (dvije) godine, što je u granicama propisanim odredbama člana 51. stav 2. Krivičnog zakonika, to se prigovori podnosioca Zahtjeva o neadekvatnom vrednovanju olakšavajućih okolnosti na strani osuđenog (koje Zahtjev apostrofira), ne mogu podvesti pod povredu Krivičnog zakona u smislu citiranog zakonskog propisa, koja bi se manifestovala u prekoračenju zakonskih ovlaštenja suda pri donošenju odluke o kazni.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 80 0 K 093830 20 Kvlz od 30.10.2020. godine)

OBAVJEŠTENJE O SJEDNICI VIJEĆA

Član 318. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12, 91/17 i 66/18)

Kada podnosioci žalbe i odgovora na žalbu nisu zahtjevali da ih drugostepeni sud obavijesti o sjednici vijeća na kojoj će odlučivati o žalbi, predsjednik vijeća ili vijeće tada imaju diskreciono ovlaštenje da na sjednicu vijeća pozovu stranke (javnog tužioca i optuženog) samo ako ocjeni da bi njihovo prisustvo bilo korisno za razjašnjenje stvari.

Iz obrazloženja:

Naime, odredbom člana 6. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 91/17) koji je stupio na snagu 12.10.2017. godine, izmjenjena je odredba člana 318. stav 1. ZKP RS tako što ove izmjene propisuju da je drugostepeni sud obavezan da o sjednici vijeća obavijesti tužioca, optuženog i njegovog branioca, oštećenog, lice od kojeg je oduzet predmet i lice od kojeg je oduzeta imovinska korist pribavljena krivičnim djelom, koji su u žalbi ili u odgovoru na žalbu tražili da budu obaviješteni o sjednici vijeća. Predsjednik vijeća ili vijeće može odlučiti da o sjednici vijeća obavijesti stranke i kad to nisu zahtjevale ako bi njihovo prisustvo bilo korisno za razjašnjenje stvari.

Dakle, o sjednici vijeća drugostepeni sud je dužan obavijestiti navedene subjekte krivičnog postupka samo ako su to zahtjevali u žalbi ili u odgovoru na žalbu, a izvan toga, po diskrecionoj ocjeni, predsjednik vijeća ili vijeće može pozvati stranke (javnog tužioca i optuženog) kada bi njihovo prisustvo bilo korisno za razjašnjenje stvari.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 80 0 K 093830 20 Kvlz od 30.10.2020. godine)

OBAVJEŠTENJE O SJEDNICI VIJEĆA

Član 318. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12, 91/17 i 66/18)

Na sve procesne radnje suda, stranaka i drugih učesnika u krivičnom postupku primjenjuje Zakon o krivičnom postupku koji je na snazi u vrijeme preduzimanja tih radnji, pa kada prema važećem ZKP RS drugostepeni sud nije u obavezi da obavijesti optuženog o sjednici vijeća ako on to nije tražio u odgovoru na žalbu tužioca, onda je bez značaja činjenica da prema ZKP RS koji je bio na snazi u vrijeme izvršenja djela, ta obaveza suda nije uslovljena zahtjevom podnosioca žalbe ili odgovora na žalbu.

Iz obrazloženja:

Ukazujući na činjenicu da je krivično djelo počinjeno 06.08.2017. godine (prije citiranih zakonskih izmjena koje se odnose na sjednicu vijeća drugostepenog suda) Zahtjev sugerše da je drugostepeni sud trebao primjeniti ZKP RS koji je bio na snazi u vrijeme izvršenja djela, pa o sjednici vijeća obavijestiti optuženog. Nemaju zakonskog uporišta takve tvrdnje. Zahtjeva iz razloga što se na sve procesne radnje suda, stranaka i drugih učesnika u postupku primjenjuje Zakon o krivičnom postupku koji je na snazi u vrijeme preduzimanja tih radnji, pa kako su u vrijeme podnošenja odgovora optuženog na žalbu javnog tužioca, bile na snazi izmjenjene odredbe člana 318. stav 1. i 2. ZKP RS, to drugostepeni sud nije bio u obavezi da obavijesti optuženog o sjednici vijeća jer on to nije tražio u odgovoru na žalbu.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 80 0 K 093830 20 Kvlz od 30.10.2020. godine)

NEPRAVO PONAVLJANJE KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 341. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Član 58. stav 4. u vezi sa članom 56. Krivičnog zakonika Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 64/2017 i 104/2018)

Nema zakonskih uslova za nepravo ponavljanje krivičnog postupka u situaciji kada je osuđeni izdržao izrečenu kaznu zatvora po ranijoj presudi, prije nego što je započelo suđenje za novo krivično djelo.

Iz obrazloženja:

Prema odredbi člana 341. stav 1. ZKP RS, pravosnažna presuda može se preinačiti i bez ponavljanja krivičnog postupka ako je u dvjema presudama ili u više presuda protiv istog osuđenog pravosnažno izrečeno više kazni, a nisu primjenjene odredbe o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u sticaju.

Nadalje, odredbom člana 58. stav 4. KZ RS, propisano je da, u slučaju ako je osuđeno lice izdržalo kaznu zatvora po ranijoj presudi, a prije nego što je počelo novo suđenje za krivično djelo, neće se primjeniti odredbe člana 56. tog zakona (sticaj krivičnih djela).

U konkretnom predmetu, prvostepeni sud je pravilno utvrdio i dao valjane razloge, da je osuđeni izdržao izrečenu kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina po ranijoj presudi Osnovnog suda u Prijedoru broj K-144/01 od 17.07.2001. godine (pušten na uslovni otpust sa redovnim istekom kazne 10.5.2006. godine), prije nego što je počelo suđenje za krivično djelo, u predmetu Okružnog suda u Banjoj Luci broj 11 0 K 014315 15 K od 19.10.2015. godine, a donesena presuda dana od 19.10.2015. godine, kojom je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina.

Ono što je od odlučnog značaja, sa aspekta pravilnosti i zakonitosti pobijanog rješenja, i time pravilne primjene odredbe člana 58. stav 4. KZ RS, u konkretnom predmetu je činjenica da je osuđeni izdržao kaznu zatvora po ranijoj presudi, koje činjenice se žalbom ne osporavaju, prije nego što je počelo novo suđenje u krivičnom predmetu Okružnog suda u Banjoj Luci broj 11 0 K 014315 15 K, za krivično djelo izvršeno u vremenu od početka 2014. do 23.9.2014. godine.

Radi toga, ovaj sud nalazi, a suprotno argumentima iz žalbe, da nije bilo zakonskih uslova za primjenu odredbe člana 56. stav 1. KZ RS i izricanje jedinstvene kazne zatvora za krivična djela izvršena u sticaju, pa time ni zakonskih uslova za nepravo ponavljanje krivičnog postupka, u smislu odredbe člana 341. stav 1. ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 014315 20 Kž 15 od 13.5.2020. godine)

NEPRAVO PONAVLJANJE KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 341. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Član 58. stav 4. Krivičnog zakonika Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 64/2017 i 104/2018)

Kada je osuđeni kaznu zatvora izrečenu po ranijoj pravosnažnoj presudi izdržao, a novo krivično djelo počinio nakon izdržane kazne, nema zakonskih uslova za nepravo ponavljanje postupka.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 341. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18, u daljem tekstu: ZKP RS) propisano je da se pravosnažna presuda može preinačiti i bez ponavljanja krivičnog postupka ako je u dvjema presudama ili u više presuda protiv istog osuđenog, pravosnažno izrečeno više kazni, a nisu primjenjene odredbe o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u sticaju.

Odredbom člana 58. stav 1. Krivičnog zakonika Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 64/2017), koji je stupio na pravnu snagu 18.7.2017. godine, propisano je da ako se osuđenom licu sudi za krivično djelo učinjeno prije nego što je započelo izdržavanje kazne po ranijoj osudi, ili za krivično djelo učinjeno za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, sud će izreći jedinstvenu kaznu za sva krivična djela primjenom odredbe člana 56. ovog zakonika, uzimajući ranije izrečenu kaznu kao već utvrđenu. Odredbom člana 58. stav 4. KZ RS, propisano je da u slučaju ako je osuđeno lice izdržalo kaznu zatvora po ranijoj presudi, a prije nego što je počelo novo suđenje za krivično djelo, neće se primijeniti odredbe člana 56. ovog zakona (sticaj krivičnih djela).

U konkretnom slučaju, kako je osuđeni kaznu zatvora izrečenu pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj K-202/03 od 17.04.2003. godine u trajanju od 2 (dvije) godine i 6 (šest) mjeseci, izdržao u periodu od 24.11.2003. do 11.11.2005. godine, te kako je krivično djelo iz presude Okružnog suda u Banjoj Luci broj 11 0 K 022985 18 K od 17.12.2018. godine, počinio dana 06.07.2018. godine, dakle nakon izdržane kazne zatvora po ranijoj presudi, to je prvostepeni sud pravilno postupio kada je zahtjev osuđenog za nepravu ponavljanje krivičnog postupka odbio kao neosnovan.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 022985 19 Kž 5 od 05.05.2020. godine)

PREKORAČENJE OPTUŽBE KAO BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 311. stav 1. tačka i) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12 i 91/17)

Činjenične izmjene koje se odnose na opis mjesta na kojem je optuženi, u kritičnom vremenu, neovlašćeno držao vatreno oružje i municiju čije držanje građanima nije dozvoljeno su izmjene u okviru istog kritičnog događaja i istog genusnog djela i takvim izmjenama nije povrijeđen identitet između optužbe i presude sadržan u odredbi člana 294. stav 1. ZKP RS, jer nije izmjenjena neka odlučna činjenica, koja bi mijenjala suštinu inkriminacije.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 019456 18 Kž od 18.04.2018. godine)

NERAZUMLJIVOST IZREKE PRESUDE KAO BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 311. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12 i 91/17)

Izreka pobijane presude je nerazumljiva ako je samo naveden član Zakona, a da pri tome, nije precizirano o kojem stavu i tački tog člana se radi, što predstavlja bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka k) ZKP RS.

Iz obrazloženja:

Naime, osnovani su žalbeni prigovori branioca optuženog da je izreka pobijane presude nerazumljiva, obzirom da je u tački 2. činjeničnog opisa, samo naveden član 7. Zakona o oružju i municiji ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 26/2016), a da pritom, nije precizirano o kojem stavu i tački ovog člana se radi, zatim da u izreci pobijane presude nije navedeno na osnovu koje zakonske odredbe se optuženom u izrečenu kaznu zatvora uračunava vrijeme provedeno u pritvoru, kao i da nije navedeno po kom stavu člana 62. KZ RS, je prvostepeni sud optuženom izrekao mjeru bezbjednosti oduzimanje predmeta.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 12 0 K 005785 17 Kž 8 od 13.03.2018. godine)

BITNE POVREDE ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 311. stav 1. tačka k) i stav 2. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12 i 91/17)

Kad pobijana presuda drugostepenog suda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama onda je na taj način počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka k) ZKP RS, a kada u obrazloženju te presude nije ocjenjen svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima, niti je data ocjena vjerodostojnosti protivriječnih dokaza, onda je na taj način počinjena i bitna povreda iz stava 2. citiranog člana, a u vezi sa članom 295. stav 2. i 304. stav 7. ZKP RS.

Iz obrazloženja:

Osnovani su žalbeni prigovori optuženog N. i branioca optuženog T. kojima se ukazuje da obrazloženje pobijane presude ne sadrži ocjenu pojedinih dokaza odbrane i to prije svega, ljekarska uvjerenja Doma zdravlja T. od 23.06.2012. godine na ime optuženih. U navedenim ljekarskim uvjerenjima konstatovane su povrede kod optuženih, a drugostepeni sud niti analizira niti ocjenjuje ove dokaze, pa s tim u vezi, uopšte se ne bavi pitanjem da li su optuženi prilikom kritičnog događaja zadobili tjelesne povrede i ako jesu, na koji način su te povrede nastale, a radi se o odlučnim činjenicama, o kojima pobijana presuda nije dala razloge.

Iz navedenih razloga proizilazi da su osnovani prigovori iz žalbi optuženog N. i branioca optuženog T., zasnovani na tvrdnji da je pobijana presuda zahvaćena bitnim povredama odredaba krivičnog postupka. Naime, postupajući na naprijed navedeni način, drugostepeni sud je počinio bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav

1. tačka k) ZKP RS, jer pobijana presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, ali i bitnu povredu iz stava 2. citiranog člana, a u vezi sa članom 295. stav 2. i 304. stav 7. ZKP RS, jer u istoj nije ocjenjen svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima, niti je

data ocjena vjerodostojnosti protivriječnih dokaza. Usljed navedenih bitnih povreda postupka i pravilnost činjenične osnove pobijane presude, dovedena je u pitanje.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 95 0 K 032312 18 Kžž od 14.05.2018. godine)

BITNE POVREDE ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 311. stav 2. u vezi sa članom 295. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 53/12 i 91/17)

Sud zasniva presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnom pretresu, pa ako se pobijana presuda zasniva na dokazu koji nije u cijelosti izveden na glavnom pretresu, to je moglo biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude, što predstavlja bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 2. ZKP RS.

Iz obrazloženja:

Osnovano se žalbom branioca optuženog prigovara da se pobijana presuda zasniva na dokazu – dio video snimka nadzornih kamera na kući optuženog, koji nije izveden na glavnom pretresu. Kako je odredbom člana 295. stav 1. ZKP RS propisano da sud zasniva presudu samo na činjenicama i dokazima koji su izneseni na glavnom pretresu, pa kako se pobijana presuda zasniva na navedenom dokazu, koji nije u cijelosti izveden na glavnom pretresu, to je po ocjeni ovog suda, moglo bi biti od uticaja na zakonito i pravilno donošenje presude, što

predstavlja bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 2. ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 12 0 K 005785 17 Kž 8 od 13.03.2018. godine)

POVREDA KZ U POGLEDU ODLUKE O KAZNI

Član 312. tačka d) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Kako je osuđenom, u skladu sa opštim pravilima o odmjeravanju kazne, izrečena kazna zatvora u granicama propisane kazne za krivično djelo na koje se osuda po pravosnažnoj presudi odnosi, to se prigovori zahtjeva za zaštitu zakonitosti zasnovani na tvrdnji o pogrešno utvrđenim i neadekvatno vrijednovanim otežavajućim i olakšavajućim okolnostima na strani osuđenog, ne mogu podvesti pod povredu krivičnog zakona koja se manifestuje u prekoračenju zakonskih ovlaštenja suda pri donošenju odluke o kazni.

Iz obrazloženja:

Povreda Krivičnog zakona, kada je u pitanju odluka o krivičnim sankcijama, prema odredbama člana 312. tačka d) ZKP RS postoji ako je u izricanju sankcije prekoračeno ovlaštenje koje sud ima po zakonu.

U konkretnom slučaju, za krivično djelo teška tjelesna povreda iz člana 156. stav 1. KZ RS, za koje je osuđeni oglašen krivim, propisana je kazna zatvora od 6 (šest) mjeseci do 5 (pet) godina, a osuđenom je pobijanom drugostepenom presudom izrečena kazna zatvora od 1 (jedne) godine, koja ne izlazi iz okvira zakonom propisane kazne za ovo djelo. Kako je osuđenom, u

skladu sa opštim pravilima o odmjeravanju kazne, propisanim odredbom člana 37. KZ RS, izrečena kazna zatvora u granicama propisane kazne za krivično djelo na koje se osuda po pravosnažnoj presudi odnosi, to se prigovori podnosioca Zahtjeva zasnovani na tvrdnji o pogrešno utvrđenim i neadekvatno vrednovanim otežavajućim i olakšavajućim okolnostima na strani osuđenog, ne mogu podvesti pod povredu Krivičnog zakona u smislu citiranog zakonskog propisa, koja bi se manifestovala u prekoračenju zakonskih ovlaštenja suda pri donošenju odluke o kazni. Navedeni prigovori Zahtjeva ulaze u žalbeni osnov pobijanja nepravosnažne presude zbog odluke o krivičnoj sankciji u smislu odredbi člana

314. stav 1. ZKP RS, koji osnov zakonom nije predviđen i za podnošenje ovog vanrednog pravnog lijeka protiv pravosnažnih presuda. Za preinačenje prvostepene presude u odluci o kazni na opisani način, drugostepeni sud je dao razloge u obrazloženju svoje presude (strana 2. pasus 2. i 3. te strana 3. pasus 1.) kojim se rukovodio da optuženom izrekne kaznu zatvora u trajanju od jedne godine, umjesto novčane kazne iznosu koji je utvrđen u prvostepenoj presudi, smatrajući da je izrečena kazna potrebna i dovoljna mjera kazne da se postignu ciljevi generalne i specijalne prevencije.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 71 0 K 262595 18 Kvlz od 04.03.2019. godine)

POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA U ODLUCI O KRIVIČNOJ SANKCIJI

Član 312. tačka d) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12; 91/17 i 66/18)

Kada oba zakona koja konkurišu za primjenu na konkretan slučaj isključuju mogućnost izricanja uslovne osude za osnovni oblik krivičnog djela neovlaštena proizvodnja i promet opojnih droga (KZ RS po osnovu propisanog posebnog minimuma kazne za to djelo od 3 godine zatvora, a Krivični zakonik RS po osnovu propisanog posebnog maksimuma kazne od

10 godina zatvora), onda je sud počinio povredu krivičnog zakona člana 312. tačka d) ZKP RS u obliku prekoračenja ovlaštenja koje ima po zakonu kod izbora vrste sankcije, kada je pobijanom presudom optuženom za navedeno djelo izrekao uslovnu osudu.

Iz obrazloženja:

Kako za primjenu na konkretan slučaj konkurišu dva zakona i to KZ RS koji je bio na snazi u vrijeme izvršenja djela i Krivični zakonik RS koji je stupio na snagu poslije izvršenja krivičnog djela, to je ovaj sud, shodnom primjenom citiranih odredbi člana 320. ZKP RS, po službenoj dužnosti pobijanu presudu ispitao s aspekta primjene blažeg zakona, rukovodeći se opšte prihvaćenim pravilima u sudskoj praksi i pravnoj nauci pri utvrđivanju koji zakon je blaži za učinioca djela. U konkretnom slučaju oba ova zakona radnje činjenično opisane u dispozitivu optužnice i izreci pobijane presude određuju kao krivično djelo neovlaštena proizvodnja i promet opojnih droga u osnovnom obliku. Nadalje, prema kaznenom okviru za ovo krivično djelo, oba zakona propisuju isti maksimum kazne (10 godina zatvora), dok je posebni minimum kazne za to djelo propisan u odredbi člana 207. stav 1. Krivičnog zakonika RS zatvor od jedne godine, a posebni minimum kazne za to djelo propisan u odredbi člana 224. stav 1. KZ RS je zatvor od tri godine.

Dakle, Krivični zakonik RS propisuje manji posebni minimum kazne za to djelo, a osim toga pruža šire mogućnosti za ublažavanje kazne, te je time ovaj zakon blaži zakon u konkretnom slučaju jer predviđa povoljnije uslove za optuženog u vezi sa izricanjem kazne. Slijedom toga drugostepeni sud je pravilno primjenio Krivični zakon kada je pobijanom presudom radnje optuženog činjenično opisane u izreci te presude pravno kvalifikovao

kao krivično djelo neovlaštena proizvodnja i promet opojnih droga člana 207. stav 1. Krivičnog zakonika RS.

Međutim, osnovano žalba javnog tužioca tvrdi da je drugostepeni sud pobijanom presudom prilikom donošenja odluke o krivičnoj sankciji počinio povredu Krivičnog zakona u odredbi člana 312. tačka d) ZKP RS prekoračivši ovlaštenje koje ima po zakonu kod izbora vrste sankcije, kada je optuženom za navedeno djelo izrekao uslovnu osudu.

Naime odredba člana 63. stav 2. Krivičnog zakonika RS isključuje mogućnost izricanja uslovne osude za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvor u trajanju od 10 godina ili teža kazna, pa kako je posebni maksimum kazne za ovo krivično djelo u smislu odredbi člana 207. stav 1. Krivičnog zakonika RS zatvor od 10 godina, to je izricanjem uslovne osude optuženom za to djelo drugostepeni sud pobijanom presudom prekoračio zakonsko ovlaštenje kojim su definisani uslovi za izricanje ove sankcije.

S tim u vezi, posmatrano s aspekta primjene blažeg zakona u vezi izricanja krivične sankcije za predmetno krivično djelo ovaj sud nalazi da bi i primjenom KZ RS na konkretan slučaj bila isključena mogućnost izricanja uslovne osude s obzirom na ograničenje sadržano u odredbi člana 47. stav 2. KZ RS, kojim je propisano da se uslovna osuda ne može izreći za krivična djela za koja je predviđena kazna zatvora najmanje tri godine, koliko iznosi posebni minimum zatvorske kazne za ovo djelo prema odredbi člana 224. stav 1. KZ RS. Radi toga se ne može prihvatiti kao osnovana tvrdnja branioca optuženog u odgovoru na žalbu javnog tužioca, kojom sugerišući primjenu KZ RS prilikom izricanja uslovne osude u konkretnom slučaju, ističe da taj zakon ne propisuje nikakva ograničenja za izricanje ove sankcije, kako to čini Krivični zakonik RS u odredbi člana 63. stav 2.

Kako je izricanjem uslovne osude optuženom za navedeno krivično djelo pobijanom presudom učinjena povreda Krivičnog zakona u obliku prekoračenja ovlaštenja koje sud ima po zakonu pri izboru vrste krivične sankcije, to je ovaj sud uvažavanjem žalbe javnog tužioca u dijelu kojim ukazuje na navedenu povredu Krivičnog zakona, preinačio pobijanu presudu u

odluci o krivičnoj sankciji tako što je optuženom izrekao kaznu zatvora u granicama zakonskog okvira kazne propisane za to djelo. Pri tome je u smislu odredbi člana

52. Krivičnog zakonika imao u vidu svrhu kažnjavanja, te uzimajući u obzir sve olakšavajuće okolnosti kao i otežavajuću okolnost koje je drugostepeni sud našao na strani optuženog i na koje se poziva u obrazloženju svoje presude (strana 7. pasus 4.) optuženom izrekao kaznu zatvora u trajanju od jedne godine (koja predstavlja propisani posebni minimum kazne za ovo djelo). Mjera izrečene kazne zatvora je, po ocjeni ovog suda, adekvatna težini počinjenog krivičnog djela i stepenu krivične odgovornosti optuženog i podobna za ostvarenje svrhe kažnjavanja iz člana 43. KZ RS u svim njenim segmentima.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 71 0 K 172029 18 Kžž od 26.12.2018. godine)

POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA-

PREKORAČENJE ZAKONSKIH OVLAŠĆENJA PRI DONOŠENJU ODLUKE O KAZNI

Član 312. takča d) Zakon o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni Glasnik RS“ br. 53/12 i 91/17)

Povreda Krivičnog zakona, kada je u pitanju odluka o krivičnim sankcijama, u smislu odredbe člana 312. tačka d) ZKP RS, postoji ako je u izricanju sankcije prekoračeno ovlaštenje koje sud ima po zakonu. Kako je, u konkretnom slučaju, novčana kazna u iznosu od 700,00 KM, za krivično djelo ugrožavanje javnog saobraćaja iz člana 410. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ RS, izrečena prvostepenom presudom u granicama propisane kazne za to djelo (novčana kazna ili kazna zatvora do 3 godine), i u skladu sa odredbom člana 35. stav 3. KZ RS, te opštim pravilima o odmjerkavanju kazne, propisanim odredbom člana 37. istog zakonskog propisa, to se prigovori podnosioca zahtjeva, ne mogu podvesti pod povredu krivičnog zakona, u smislu citiranog zakonskog propisa, koja bi se manifestovala u vidu prekoračenja zakonskih ovlaštenja pri donošenju odluke o kazni.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 95 0 K 047436 18 Kvlz od 01.03.2018. godine)

POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA

Članovi 350. stav 1. tačka a) u vezi sa članom 312. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 53/12 i 91/17)

Povreda Krivičnog zakona, kao osnov za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti protiv pravosnažne presude, podrazumijeva da su u toj presudi potpuno i pravilno utvrđene odlučne činjenice, a da se pravilnom primjenom zakona na takvu činjeničnu osnovu, imala donijeti drugačija odluka. pa kako ovim vanrednim pravnim lijekom nije propisana mogućnost pobijanja pravosnažne presude zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, to se ni povreda Krivičnog zakona ne može graditi na tvrdnji da nema dokaza da je osuđeni počinio predmetno krivično djelo u produženom obliku, jer je i po ocjeni ovoga suda u opisanoj realnoj djelatnosti osuđenog u činjeničnom opisu izreke prvostepene presude sadržana sva obilježja produženog krivičnog djela zloupotrebe službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 347. stav 4. u vezi sa stavom 3. KZ RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 83 0 K 011488 17 Kvlz od 02.03.2018. godine)

POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA

Član 350. stav 1. tačka a) u vezi sa članom 312. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12 i 91/17)

Povreda Krivičnog zakona, kao osnov za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti protiv pravosnažne presude, u smislu odredbi člana 350. ZKP RS podrazumjeva da su u toj presudi potpuno i pravilno utvrđene sve odlučne činjenice, a da je pravilnom primjenom zakona na takvu činjeničnu osnovu trebalo donijeti drugačiju odluku, pa kako ovim vanrednim pravnim lijekom nije propisana mogućnost pobijanja pravosnažne presude zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, to se ni povreda Krivičnog zakona, kao zakonski osnov za ovaj pravni lijek, ne može graditi na tezi o manjkavoj činjeničnoj osnovi presude.

Iz obrazloženja:

Povreda Krivičnog zakona, kao osnov za podnošenje ovog vanrednog pravnog lijeka protiv pravosnažne presude, u smislu citiranih odredbi iz člana 350. ZKP RS, podrazumjeva da su u toj presudi potpuno i pravilno utvrđene odlučne činjenice, a da je pravilnom primjenom zakona na takvu činjeničnu osnovu, trebalo donijeti drugačiju odluku. Ovim vanrednim pravnim lijekom nije propisana mogućnost pobijanja pravosnažne presude zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, niti se povreda Krivičnog zakona kao zakonski osnov za ovaj pravni lijek, može graditi na tezi o manjkavoj činjeničnoj osnovi presude.

Podnesenim zahtjevom je označen kao osnov pobijanja pravosnažne presude i pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, a osim toga iz razloga u obrazloženju iznesenim u prilog tvrdnje o povredi Krivičnog zakona, kojima se dovodi u pitanje pravilnost ocjene protivrječnih nalaza i mišljenja saobraćajnih vještaka optužbe i odbrane i pravilnost utvrđenja činjenica od odlučnog značaja do kojih je sud takvom ocjenom došao, proizlazi da takvi prigovori po svom karakteru prvenstveno odražavaju prigovor pravilnosti utvrđenog činjeničnog stanja. Ovim prigovorima se nastoji revidirati utvrđeno činjenično stanje u pobijanoj pravosnažnoj presudi, na način koji bi doveo do drugačije pravne ocjene revidirane činjenične osnove, a koja bi rezultirala donošenjem presude kojom se osuđeni oslobađa optužbe da je počinio krivično djelo koje mu se optužnicom stavljaju na teret i za koja je osuđen pobijanom pravosnažnom presudom.

Na prigovorima takvog karaktera ne može se zasnivati tvrdnja o povredi Krivičnog zakona jer, kako je već naglašeno, nužnu pretpostavku za pozivanje na ovaj osnov pobijanja pravosnažne presude, predstavlja potpuno respektovanje pravilnosti činjenične osnove te presude, pa kako navedeni prigovori Zahtjeva prvenstveno odražavaju prigovor pravilnosti činjenične osnove na kojoj se zasniva pobijana presuda, pa na tim činjeničnim nedostacima uspostavlja tvrdnja o povredi Krivičnog zakona, to se ne može prihvatiti kao osnovan prigovor Zahtjeva da je pobijana pravosnažna presuda donesena uz povredu Krivičnog zakona.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 75 0 K 034305 17 Kvlz od 14.02.2018. godine)

POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA S ASPEKTA ODLUKE O KRIVIČNOJ SANKCIJI

Član 350. stav 1. tačka a) u vezi sa članom 312.tačka d) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12 i 91/17)

Povreda Krivičnog zakona s aspekta odluke o krivičnoj sankciji u smislu odredbi člana 312. tačka d) ZKP RS postoji ako je sud u izricanju sankcije prekoračio ovlaštenje koje ima po zakonu, pa kada izrečena kazna zatvora pobijanom pravosnažnom presudom predstavlja posebni minimum propisane kazne za krivično djelo na koje se odnosi osuda po toj presudi, to se prigovori podnosioca zahtjeva za zaštitu zakonitosti zasnovani na tvrdnji o prestrogosti izrečene kazne i odsustvu jasnih argumenata za tu kaznu, ne mogu podvesti pod povredu Krivičnog zakona u smislu citiranog zakonskog propisa, koja bi se manifestovala u prekoračenju zakonskih ovlaštenja suda pri donošenju odluke o kazni.

Iz obrazloženja:

Kada je u pitanju odluka o krivičnim sankcijama, povreda Krivičnog zakona prema odredbama člana 312. tačka d) ZKP RS postoji ako je u izricanju sankcije prekoračeno ovlaštenje koje sud ima po zakonu.

U konkretnom slučaju pobijanom presudom drugostepenog suda preinačena je prvostepena presuda u odluci o krivičnoj sankciji, tako što je optuženi za krivično djelo ugrožavanje javnog saobraćaja iz člana 410. stav 3. u vezi sa stavom 2. KZ RS, umjesto uslovne osude, koja mu je izrečena prvostepenom osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine. Izrečena kazna zatvora predstavlja posebni minimum propisane kazne za ovo krivično djelo, a drugostepeni sud je u razlozima svoje presude dao vrlo detaljno i uvjerljivo obrazloženje svih okolnosti kojima se rukovodio kod odluke o vrsti sankcije i mjeri izrečene kazne zatvora. S obzirom na to prigovori podnosioca Zahtjeva zasnovani na tvrdnji o prestrogosti izrečene kazne i odsustvu jasnih argumenata za tu kaznu, se ne mogu podvesti pod povredu Krivičnog zakona u smislu citiranog zakonskog propisa, koja bi se manifestovala u prekoračenju zakonskih ovlaštenja suda pri donošenju odluke o kazni.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 75 0 K 034305 17 KvIz od 14.02.2018. godine)

POVREDA KRIVIČNOG ZAKONA U KONTEKSTU ODLUKE USTAVNOG SUDA

Član 312. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18, u daljem tekstu: ZKP RS)

Kada je osuđeni kritičnog događaja preduzeo radnje koje se manifestuju u upotrebi sile s ciljem da spriječi službeno lice (sudskog izvršitelja koji je uz asistenciju Sudske policije postupao po zaključku suda) u vršenju službene radnje u okviru njegovih ovlaštenja, onda za postojanje bića krivičnog djela sprečavanje službenog lica u vršenju službene radnje iz člana 387. stav 1. u vezi sa članom 20. KZ RS u takvim radnjama osuđenog, nije od uticaja činjenica što je Ustavni sud Republike Srpske kasnije utvrdio da propis lokalne zajednice na kojem se temelji odluka o prikupljanju, odvoženju i deponovanju komunalnog otpada nije u saglasnosti sa Ustavom Republike Srpske i Zakonom o komunalim djelatnostima, jer se pravno dejstvo te odluke Ustavnog suda u konkretnom slučaju ograničava na konačan ishod postupka izvršenja odluke suda u vezi sa naplatom komunalne takse.

Iz obrazloženja:

Suština prigovora Zahtjeva se svodi na tvrdnju da mu je K. preduzeće Grada B. nezakonito naplaćivalo komunalnu taksu za odvoz smeća, pa da je kritičnog događaja kada se desio navodni napad na službeno lice trčao prema izvršnom organu (sudskom izvršitelju Osnovnog suda u Bijeljini koji je uz asistenciju sudske policije postupao po zaključku istog suda o predaji i isporuci pokretnih stvari optuženog M.V. tražiocu izvršenja K. a.d. B.) kako bi ga upoznao sa činjenicom o nezakonitosti komunalne odluke, ali mu to nisu dozvolili policajci koji su bili prisutni na licu mjesta. U prilog tvrdnje o nezakonitoj naplati komunalne takse poziva se na odluku Ustavnog suda Republike Srpske broj U-27/17 od 28.03.2018. godine kojom je utvrđeno da član 5. stav 3. Odluke o prikupljanju, odvoženju i deponovanju komunalnog otpada („Službeni glasnik Grada Bijeljina“ broj 5/13) nije u saglasnosti sa Ustavom Republike Srpske i Zakonom o komunalim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske „broj 124/11 i 100/17). Apostrofirajući činjenicu da je pobijana presuda drugostepenog suda donesena dana 18.05.2018. godine (dakle nakon

citirane odluke Ustavnog suda), Zahtjev razvija tezu da je drugostepeni sud tom presudom povrijedio Krivični zakon na štetu osuđenog kada prilikom donošenja presude nije imao u vidu Odluku Ustavnog suda Republike Srpske, jer je u smislu te odluke i rješenje Osnovnog suda u Bijeljini u izvršnom postupku zasnovano na neustavnoj i nezakonitoj komunalnoj odluci.

Na navedenim argumentima Zahtjeva se ne može zasnivati tvrdnja o povredi Krivičnog zakona, jer činjenice koje Zahtjev apostrofira su irelevantne posmatrano s aspekta postojanja krivičnog djela u radnjama osuđenog i njegove krivične odgovornosti kada na način, činjenično opisan u izreci presude, preduzima radnje koje se manifestuju u upotrebi sile s ciljem da spriječi službeno lice u institucijama Republike Srpske u vršenju službene radnje u okviru svojih ovlaštenja. Slijedom toga, pravilno je postupio drugostepeni sud kada je pobijanom presudom ovakve radnje osuđenog pravno kvalifikovao kao krivično djelo sprečavanje službenog lica u vršenju službene radnje iz člana 387. stav 1. u vezi sa članom 20. KZ RS.

Pravno dejstvo citirane odluke Ustavnog suda Republike Srpske po svom sadržaju i pravnom pitanju koje je tretira se iscrpljuje u segmentu komunalnih usluga koje su predmet neustavne i nezakonite citirane Odluke Grada B., a u konkretnom slučaju se ograničava na konačan ishod postupka izvršenja odluke Osnovnog suda u vezi sa naplatom komunalne takse. Njeno dejstvo se ne može proširiti i na predmetnu krivičnu stvar, kako se to sugeriše u obrazloženju Zahtjeva branioca osuđenog, jer radnjama osuđenog koje je preduzeo kritičnog događaja i koje manifestuju krivično djelo sprečavanje službenog lica u vršenju službene radnje iz člana 387. stav 1. u vezi sa članom 20. KZ RS, ne oduzima protivpravnost niti isključuje njegovu krivičnu odgovornost za izvršeno krivično djelo.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 80 0 K 077937 18 Kviz od 03.01.2019. godine)

ZABRANA REFORMATIO IN PEIUS (PREINAČENJA NA GORE)

Član 321. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12 i 91/17)

Kada je prvobitni činjenični opis radnje izvršenja djela iz optužnice izmjenjen u prvostepenoj presudi, a tužilac to nije pobijao žalbom na presudu, pa dođe do ukidanja te presude po žalbi izjavljenoj u korist optuženog, onda se u nastavku postupka na ponovljenom glavnom pretresu ne može uzeti optužnica za osnovicu presude donesene u novom postupku, jer se tužilac neulaganjem žalbe protiv ukinute presude saglasio sa činjeničnim identitetom krivičnog djela u toj presudi.

Iz obrazloženja:

Suština žalbenih prigovora se, prema obrazloženju žalbe, svodi na tvrdnju o pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju i razvija na tezi da je pogrešan zaključak pobijane presude o nedostatku dokaza da je optuženi počinio predmetno krivično djelo. U prilog takve teze, pozivajući se na iskaze svjedoka H.H., E.S. i S.P., žalba tvrdi da je u prisustvu ovog optuženog osuđeni A.H. u motelu B. u Š. naredio oštećenom H. da svojim vozilom s njima krene u pravcu S. prijeteci da će ga ubiti ako ne vrati pare, zatim da je u njegovom prisustvu A.H. uputio prijetnju ubistvom oštećenog H., koju je saopštio H. supruzi ispred njihovog stana u B., te da je prihvatio da ide u koloni vozila, u kojoj je i vozilo oštećenog i u kojem je sjedio i osuđeni A., u pravcu S., te da je prihvatio kad su bili iznad

Z. da oštećeni H. pređe u njegovo vozilo, u kom vozilu je nastavljeno prevoženje oštećenog u pravcu S.

Navedene činjenice, žalba zaključuje, nesumljivo potvrđuju da je optuženi zajedno sa osuđenim A.H. i M.B., kao saizvršilac učestvovao u izvršenju navedenog oblika krivičnog djela otmice. Slijedom toga, žalba tvrdi da nije ni bitno da li je vozilom upravljao optuženi I.B. ili svjedok E.S., pa iz tih razloga izmjenom činjeničnog opisa u izreci prvostepene presude (koja je preinačena pobijanom drugostepenom presudom) u segmentu ove nebitne okolnosti, nije ništa dodato na štetu optuženog.

Navedenim argumentima žalbe nije dovedena u pitanje pravilnost zaključka pobijane presude da činjenice koje proizlaze iz dokaza provedenih u postupku donošenja pobijane presude, ne pružaju osnova da se van razumne sumnje može zaključiti da je optuženi počinio krivično djelo otmica iz člana 165. stav 1. u vezi sa članom 23. KZ RS.

Ovo iz razloga što žalba previđa da činjenice na koje se poziva (kojim ukazuje na prisustvo optuženog I.B. situacijama u kojima je osuđeni A.H. naredio oštećenom H. da svojim vozilom s njima krene u pravcu S. prijeteci mu da će ga ubiti ako ne vrati pare, kao i upućenoj prijateljici ispred stana oštećenog H. u B.), nisu sadržane u činjeničnom opisu djela osuđujuće presude Osnovnog suda u Zvorniku broj 83 0 K 017639 13 K od 10.07.2015. godine kao radnja izvršenja djela ovog optuženog, pa s obzirom da se na tu presudu okružni javni tužilac nije žalio, to se u nastavku postupka činjenični identitet krivičnog djela ne izvodi iz optužnice nego iz te presude koja žalbom tužioca nije osporena.

Dakle, kada je prvobitni činjenični opis radnje izvršenja djela iz optužnice izmjenjen u prvostepenoj presudi, a tužilac to nije pobijao žalbom na presudu, pa dođe do ukidanja te presude po žalbi izjavljenoj u korist optuženog, onda se u nastavku postupka na ponovljenom glavnom pretresu ne može uzeti optužnica za osnovicu presude donesene u novom postupku, jer se tužilac neulaganjem žalbe protiv ukinute presude saglasio sa činjeničnim identitetom krivičnog djela u toj presudi.

U konkretnom slučaju prvostepeni sud je u izreci presude broj 83 0 K 017639 13 K 2 od 18.04.2017. godine, koja je donesena u ponovnom postupku, protivno principu zabrane reformatio in peius (preinačenja na gore) sadržanom u odredbi člana 320. ZKP RS izmjenio činjenični opis radnje izvršenja djela optuženog, koji je sadržan u ukinutoj presudi po žalbi njegovog branioca. Na taj način je prvostepeni sud povrijedio objektivni identitet optužbe, izlazeći iz okvira činjeničnog opisa radnje izvršenja djela koji je sadržan u izreci ukinute presude (s kojom se javni tužilac saglasio neulaganjem žalbe) stavljajući na teret optuženom suštinski drugačije činjenice u opisu radnje izvršenja.

Kako je navedenim izmjenama prvostepeni sud je, kako to pravilno zaključuje i pobijana presuda, povrijedio činjenični identitet optužbe kada je optuženom stavio na teret i one činjenice koje tužilac nije obuhvatio u činjeničnom opisu djela u optužnici (u konkretnom slučaju, činjeničnom opisu u izreci ukinute prvostepene presude sa kojim se tužilac saglasio, i koji kao takav egzistira u daljem toku postupka kao osnova za donošenje nove presude), to je drugostepeni sud pravilno postupio kada je u postupku donošenja pobijane presude na pretresu pred tim sudom održanom 17.11.2017. godine za osnovu uzeo činjenični opis radnje izvršenja djela u izreci prvostepene presude broj 83 0 K 017639 13 K od 10.07.2015. godine.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 83 0 K 017639 18 Kžž od 30.01.2018. godine)

NEPRAVO PONAVLJANJE KRIVIČNOG POSTUPKA I ODMJERAVANJE KAZNE OSUĐENOM LICU

Član 341. Zakona o krivičnom postupku RS („Službeni glasnik RS“ broj 53/12 i 91/17) i član 58. stav 4. Krivičnog zakonika RS

(„Službeni glasnik RS“ br. 64/17)

Kako je osuđeni izdržao kaznu zatvora izrečenu pravosnažnom presudom prvostepenog suda od 04.04.2011. godine prije nego što je počelo suđenje pred višim sudom u Šapcu i prije donošenja presude prvostepenog suda kojom je preuzeto izvršenje te inostrane presude, to je prvostepeni sud pravilno postupio kada je zahtjev osuđenog za nepravo ponavljanje krivičnog postupka odbio kao neosnovan, jer nije ispunjen uslov za odmjeravanje jedinstvene kazne za djela u sticaju, kako je to propisano odredbom člana

58. KZ RS, pa s tim u vezi, nije ispunjen ni uslov za primjenu odredbe člana 341. stav 1. ZKP RS.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 341. stav 1. ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 53/12 u daljem tekstu: ZKP RS) propisano je da se pravosnažna presuda može preinačiti i bez ponavljanja krivičnog postupka ako je u dvjema presudama ili u više presuda protiv istog osuđenog, pravosnažno izrečeno više kazni, a nisu primjenjene odredbe o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u sticaju.

Odredbom člana 58. stav 4. Krivičnog zakonika Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 64/2017), koji je stupio na pravnu snagu 18.7.2017. godine, propisano je da, u slučaju ako je osuđeno lice izdržalo kaznu zatvora po ranijoj presudi, a prije nego što je počelo novo suđenje za krivično djelo, neće se primijeniti odredbe člana 56. ovog zakona (sticaj krivičnih djela).

U konkretnom slučaju, osuđeni je dana 2.3.2014. godine izdržao kaznu zatvora u trajanju od dvije godine i šest mjeseci koja mu je izrečena pravosnažnom presudom Okružnog suda u Bijeljini broj 12 0 K 002122 11 K od 4.4.2011. godine, što znači da je ovu kaznu izdržao prije nego što mu je počelo novo suđenje pred Višim sudom u Šapcu u predmetu broj 5K 44/14 u kome je dana 25.12.2015. godine donesena presuda, kojom je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od četiri godine i šest mjeseci, čije je izvršenje preuzeto presudom Okružnog suda u Bijeljini broj 12 0 K 006419 17 Kv od 10.10.2017. godine.

Dakle, kako je osuđeni izdržao kaznu zatvora izrečenu pravosnažnom presudom prvostepenog suda od 4.4.2011. godine prije nego što je počelo suđenje pred Višim sudom u Šapcu i prije donošenja presude prvostepenog suda kojom je preuzeto izvršenje te inostrane presude, to je prvostepeni sud pravilno postupio kada je zahtjev osuđenog za nepravo ponavljanje krivičnog postupka odbio kao neosnovan, jer nije ispunjen uslov za odmjeravanje jedinstvene kazne za djela u sticaju, kako je to propisano odredbom člana 58. KZ RS, pa s tim u vezi, nije ispunjen ni uslov za primjenu odredbe člana 341 stav 1. ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 12 0 K 006677 18 Kž od 21.03.2018. godine)

NEPRAVO PONAVLJANJE KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 341. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12; 91/17 i 66/18) Član 58. stav 1. i 4. Krivičnog zakonika Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 64/17)

Kada je ranijim presudama istom osuđenom pravosnažno izrečeno dvije kazne zatvora, a nisu primjenjene odredbe o odmjeravanju jedinstvene kazne za sticaj krivičnih djela, ispunjeni su uslovi za nepravo ponavljanje krivičnog postupka primjenom odredbi Krivičnog zakonika Republike Srpske koje se odnose na odmjeravanje kazne osuđenom licu ukoliko osuđeni nije izdržao ni jednu od kazni zatvora izrečenih tim presudama.

Iz obrazloženja:

Za razliku od tog dijela zahtjeva, pravilno je prvostepeni sud utvrdio i dao valjane razloge, da je Zahtjev osnovan u dijelu kojim se traži da se, u postupku nepravog ponavljanja krivičnog postupka, preinače u odluci o kazni pravosnažne presude Okružnog suda u Banjoj Luci - Posebno odjeljenje za suzbijanje korupcije, organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala, broj 11 0 K 0021181 17 K od 08.9.2017. godine i Osnovnog suda u Banjoj Luci broj 71 0 K 262254 18 Kv od 27.7.2018. godine, jer su za to ispunjeni zakonski uslovi iz člana 341. stav 1. ZKP RS.

Navedenim presudama je pravosnažno izrečeno više kazni a nisu primjenjene odredbe o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u sticaju. Ispunjeni su i uslovi iz člana 58. stav 4. Krivičnog zakonika Republike Srpske, jer osuđeni nije izdržao ni jednu od kazni zatvora, izrečenih tim presudama. Slijedom navedenog, pravilno je prvostepeni sud, primjenom odredbi člana 58. stav 1. u vezi sa članom 56. Krivičnog zakonika Republike Srpske, uzeo ranije izrečene kazne kao utvrđene, te izrekao jedinstvenu kaznu u trajanju od 6 godina i 4 mjeseca, u koju je, u skladu sa odredbom člana 59. Krivičnog zakonika Republike Srpske, uračunato vrijeme provedeno u pritvoru, kao i ukupno umanjeње kazni zatvora kako je to određeno pravosnažnim rješenjima o amnestiji, kojim mu je kazna zatvora od 5 godina i 6 mjeseci, umanjena za 1 godinu 4 mjeseca i 15 dana (tako da je po amnestiji ostao neizdržani dio te kazne od 4 godine 1 mjesec i 15 dana), te kazna zatvora od 1 godine, umanjena za 3 mjeseca (tako da je po amnestiji ostao neizdržani dio te kazne od 9 mjeseci).

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 021181 18 Kž 2 od 11.12.2018. godine)

NEPRAVO PONAVLJANJE KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 341. ZKP RS („Službeni Glasnik RS“ br. 53/12 i 91/17) Član 58. stav 4. Krivičnog zakonika Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ br. 64/17)

Kada je osuđeni izdržao izrečenu kaznu zavora po ranijoj presudi prije nego što je počelo novo suđenje za krivično djelo, onda prema odredbama člana 58. stav 4. Krivičnog zakonika RS nema zakonskih uslova za primjenu odredbi o izricanju jedinstvene kazne zatvora za krivična djela izvršena u sticaju, po zahtjevu za nepravo ponavljanje krivičnog postupka u smislu odredbi člana 341. stav 1. ZKP RS.

Iz obrazloženja:

Naime, prema odredbi člana 341. stav 1. ZKP RS, pravosnažna presuda može se preinačiti i bez ponavljanja krivičnog postupka ako je u dvjema presudama ili u više presuda protiv istog osuđenog pravosnažno izrečeno više kazni, a nisu primjenjene odredbe o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u sticaju.

Nadalje, odredbom člana 58. stav 4. Krivičnog zakonika Republike Srpske, koji je stupio na pravnu snagu prije nego što je osuđeni podnio zahtjev za nepravo ponavljanje krivičnog postupka, kao vanredni pravni lijek, propisano je da, u slučaju ako je osuđeno lice izdržalo kaznu zatvora po ranijoj presudi, a prije nego što je počelo novo suđenje za krivično djelo, neće se primjeniti odredbe člana 56. tog Zakona (sticaj krivičnih djela).

U konkretnom predmetu, prvostepeni sud je utvrdio (a žalbom se pravilnost takvog utvrđenja ne osporava), da je osuđeni izdržao izrečenu kaznu zavora u trajanju od 2 (dvije) godine po ranijoj presudi Okružnog suda u Banjoj Luci broj 11 0 K 007201 11 K od 17.10.2011. godine (stupio na izdržavanje kazne zatvora 27.02.2012. godine, i prema rješenju Komisije za uslovni otpust Ministarstva pravde Republike Srpske broj 08.0330/246-176/13 od 06.9.2013 godine, pušten na uslovni otpust dana 11.9.2013. godine, a redovan istek kazne 27.01.2014. godine), prije nego što je počelo novo suđenje u krivičnom predmetu Okružnog suda u Banjoj Luci, Posebno odjeljenje za suzbijanje korupcije, organizovanog i najtežih oblika privrednog

kriminala broj 11 0 K 021181 17 K-p, i donesena presuda dana 08.9.2017. godine, kojom je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina i 6 (šest) mjeseci.

Radi toga, ovaj sud nalazi, a suprotno argumentima iz žalbe, da nije bilo zakonskih uslova za primjenu odredbe člana 56. stav 1. Krivičnog zakonika Republike Srpske i izricanje jedinstvene kazne zatvora za krivična djela izvršena u sticaju, pa time ni zakonskih uslova za nepravu ponavljanje krivičnog postupka, u smislu odredbe člana 341. stav 1. ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 021181 18 KŽ od 13.03.2018. godine)

ZAHTEJEV ZA PONAVLJANJE KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 345. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Krug lica koja su ovlaštena da podnesu zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka određen je odredbom člana 345. stav 1. ZKP RS, kojom je propisano da ovaj zahtjev mogu podnijeti stranke i branilac, tako da otac osuđenog nije lice koje može podnijeti zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka, niti postoji mogućnost da osuđeni svoje pravo na podnošenje zahtjeva prenese na oca davanjem punomoći, dok poslije smrti osuđenog, zahtjev u njegovu korist mogu podnijeti tužilac i lica navedena u članu 307. stav 2. ZKP RS (zakonski zastupnik, bračni, odnosno vanbračni drug, roditelj, dijete, brat i sestra, usvojlac, odnosno usvojenik).

Iz obrazloženja:

Članom 345. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 53/12, 91/17 i 66/18, u daljem tekstu: ZKP RS) određen je krug lica koja su ovlaštena da podnesu zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka. Ovom zakonskom odredbom je propisano da zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka mogu podnijeti stranke i branilac, a poslije smrti osuđenog, zahtjev u njegovu korist mogu podnijeti tužilac i

lica navedena u članu 307. stav 2. ovog zakona (zakonski zastupnik, bračni, odnosno vanbračni drug, roditelj ili dijete i usvojlac, odnosno usvojenik). Dakle, otac osuđenog nije lice koje može podnijeti zahtjev za ponavljanje krivičnog postupka u korist osuđenog, a citiranom zakonskom odredbom nije ostavljena ni mogućnost da osuđeni svoje pravo na podnošenje zahtjeva prenese na druga lica davanjem punomoći. Svakako, ovim se ne dovodi u pitanje pravo osuđenog da svoje pravo na podnošenje zahtjeva za ponavljanje krivičnog postupka ostvaruje putem branioca koji, shodno članu 47. stav 2. ZKP mora biti advokat.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 12 0 K 001713 19 KŽ 13 od 31.10.2019. godine)

PONAVLJANJE KRIVIČNOG POSTUPKA AKO SE DOKAŽE DA JE DO PRESUDE DOŠLO USLJED KRIVIČNOG DJELA SUDIJE, TUŽIOCA ILI LICA KOJE JE VRŠILO ISTRAŽNE RADNJE PONAVLJANJE POSTUPKA U KORIST OSUĐENOG

Član 343. stav 1. tačka b) i stav 2. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12)

Zahtjev osuđenog ne ispunjava uslove za ponavljanje krivičnog postupka završen pravosnažnom presudom, propisane odredbom člana 343. stav 1. tačka b) ZKP RS, jer se zahtjevom, ne nudi presuda kojom su sudija, tužilac ili lice koje je vršilo istražne radnje

pravosnažno osuđeni zbog krivičnog djela, usljed koga je došlo do osuđujuće presude.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 12 0 K 001713 18 KŽ 12 od 26.02.2018. godine)

PONAVLJANJE POSTUPKA

Član 343. stav e) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 51/12 i 91/17)

Član 30. stav 2. Zakona o suzbijanju organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 37/06, 69/06 i 99/07) Član 28. stav 2. Zakona o suzbijanju organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 311/07)

Kako je odlukom Ustavnog suda Republike Srpske broj U-47/09 od 19.03.2014. godine (koju podnosilac zahtjeva označava kao osnov za ponavljanje krivičnog postupka u smislu odredbe člana 343. stav e) ZKP RS), prestao da važi samo onaj dio odredbe člana 30. stav 2., odnosno člana 28. stav 2. Zakona o organizovanom kriminalu, na osnovu koje se stvarna nadležnost Posebnog odjeljenja Okružnog suda u Banjoj Luci uspostavljala već na osnovu same činjenice da je od glavnog specijalnog tužioca donijeta odluka o preuzimanju predmeta, to navedenom odlukom Ustavnog suda Republike Srpske, nije dovedena u pitanje stvarna nadležnost Specijalnog tužilaštva i Posebnog odjeljenja Okružnog suda u Banjoj Luci, kao posebnih organizacionih jedinica tužilaštva i suda u slučajevima koje propisuje odredba člana 3. Zakona o organizovanom kriminalu.

Iz obrazloženja:

Nisu osnovani argumenti iz žalbe kojima se, pozivanjem na Odluku Ustavnog suda Republike Srpske broj U-47/09 od 19.3.2014. godine, osporava stvarna nadležnost Posebnog odjeljenja za organizovani i najteže oblike privrednog kriminala Okružnog suda u Banjoj

Luci (u daljem tekstu: Posebnog odjeljenja Okružnog suda u Banjoj Luci), i na tim argumentima gradi tvrdnju o postojanju osnova za ponavljanje krivičnog postupka iz člana 343. stav 1. tačka e) ZKP RS. Naime, navedenom Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske, proglašen je neustavnim onaj dio odredbe člana 30. stav 2. Zakona o suzbijanju organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 37/06, 69/06 i 99/07), odnosno člana 28. stav 2. Zakona o suzbijanju organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 311/07, u daljem tekstu: Zakon o organizovanom kriminalu), koji je propisivao da je Posebno odjeljenje Okružnog suda u Banjoj Luci nadležno za postupanje „u svim slučajevima kada je od glavnog specijalnog tužioca donijeta odluka o preuzimanju predmeta“, uz obrazloženje da je tom odredbom dovedeno u pitanje ustavno načelo samostalnosti i nezavisnosti sudova, s obzirom da je nadležnost suda uslovljena odlukom o preuzimanju predmeta donesenom od strane glavnog specijalnog tužioca kao rukovodioca

državnog organa koji goni počiniocima krivičnih djela propisanih u članu 3. tog Zakona. Navedenom odlukom Ustavnog suda Republike Srpske, kao osnovom na koji se poziva podnosilac Zahtjeva, u smislu odredbe člana 343. stav e) ZKP RS, prestao je da važi samo onaj dio odredbe člana 30. stav 2., odnosno člana 28. stav 2. Zakona o organizovanom kriminalu, na osnovu koje se stvarna nadležnost Posebnog odjeljenja Okružnog suda u Banjoj Luci, uspostavljala već na osnovu same činjenice da je krivično gonjenje preuzelo Specijalno tužilaštvo na osnovu odluke glavnog specijalnog tužioca. Dakle, navedenom Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske, nije dovedena u pitanje stvarna nadležnost Specijalnog tužilaštva i Posebnog odjeljenja Okružnog suda u Banjoj Luci, kao posebnih organizacionih jedinica tužilaštva i suda u slučajevima koje propisuje odredba člana 3. Zakona o organizovanom kriminalu.

ODLUČIVANJE O ZAHTJEVU ZA PONAVLJANJE KRIVIČNOG POSTUPKA

Član 311. stav 2. u vezi sa članom 343. stav 1. tačka a), članom 347. stav 1. i članom 348.

Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12, 91/17 i 66/18)

Bez sprovođenja izviđaja, prvostepeni sud može zahtjev za ponavljanje postupka, rješenjem odbaciti ako činjenice i dokazi na kojima se zahtjev zasniva, očigledno nisu podobni da se na osnovu njih dozvoli ponavljanje krivičnog postupka. Međutim, ukoliko se prvostepeni sud upusti u analizu predloženih dokaza i utvrdi da predloženi dokazi (zajedno sa ostalima), „ne predstavljaju dokaz na osnovu kojeg bi se moglo dozvoliti ponavljanje krivičnog postupka“, što nije mogao učiniti bez sprovođenja izviđaja, počinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 2. u vezi sa članom 343. stav 1. tačka a), 347. stav 1. i 348. ZKP RS.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 343. stav 1. tačka v) ZKP RS, propisano je da se krivični postupak završen pravosnažnom presudom može ponoviti u korist osuđenog ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uslovi: da se iznesu nove činjenice ili se podnesu novi dokazi koji i pored dužne pažnje i opreza nisu mogli biti izneseni na glavnom pretresu, te da su te nove činjenice ili novi dokazi sami za sebe ili u vezi sa ranijim dokazima, podobni da utiču na oslobađanje lica koje je bilo osuđeno ili na njegovu osudu po blažem Krivičnom zakonu.

Nadalje, odredbom člana 347. stav 1. ZKP RS, između ostalog, propisano je da će sud rješenjem odbaciti zahtjev ako činjenice i dokazi na kojima se zahtjev zasniva, očigledno nisu podobni da se na osnovu istih dozvoli ponavljanje postupka. U stavu 2. citirane zakonske odredbe, propisano je da ukoliko sud ne odbaci zahtjev, dostaviće se prepis zahtjeva suprotnoj strani, pa kada sudu stigne odgovor na zahtjev ili istekne rok za davanje odgovora, predsjednik vijeća će odrediti da se izvide činjenice i pribave dokazi na koje se podnosilac poziva u svom zahtjevu i u odgovoru na zahtjev, dok je u stavu 3. iste zakonske odredbe, propisano da poslije sprovedenih izviđaja sud će rješenjem odlučiti o zahtjevu na način propisan u članu 348. stav 1. ZKP RS, u kojem je propisano da će sud ako ne odredi da se izviđaj dopuni, na osnovu rezultata izviđaja, zahtjev uvažiti i dozvoliti ponavljanje krivičnog postupka ili će zahtjev odbiti, ako novi dokazi nisu podobni da dovedu do ponavljanja krivičnog postupka.

U konkretnom slučaju, prvostepeni sud je pogrešno utvrdio da sadržaji dokaza koji su dostavljeni uz zahtjev, ukazuju „da se u konkretnom slučaju radi samo po osnovu iz tačke a) citiranog člana“, jer je zahtjev podnesen i po osnovu iz tačke v) člana 343. stava 1. ZKP RS i u obrazloženju istog, navodi se novi dokaz – notarski ovjerena izjava svjedoka B.L., koja je uz zahtjev i priložena. Osim toga, prvostepeni sud se upustio u analizu notarski ovjerene izjave svjedoka B.L., a da nije sproveo izviđaje, u smislu saslušanja ovog svjedoka od strane suda, već je utvrdio da ta izjava ne predstavlja dokaz na osnovu kojeg bi se moglo dozvoliti ponavljanje krivičnog postupka.

Naime, bez sprovođenja izviđaja, prvostepeni sud je mogao zahtjev za ponavljanje postupka, rješenjem odbaciti ako, između ostalog, činjenice i dokazi na kojima se zahtjev zasniva, očigledno nisu podobni da se na osnovu njih dozvoli ponavljanje krivičnog postupka, u smislu odredbe člana 347. stav 1. ZKP RS. Međutim, prvostepeni sud niti je utvrdio da se radi o novim činjenica i novim dokazima na kojima se zahtjev zasniva, niti je utvrdio da je taj novi dokaz očigledno nepodoban (u kojem slučaju bi se zahtjev mogao odbaciti), već je utvrdio da

taj dokaz (zajedno sa ostalim), „ne predstavljaju dokaz na osnovu kojeg bi se moglo dozvoliti ponavljanje krivičnog postupka“, što nije mogao učiniti bez sprovođenja izviđaja, u smislu saslušanja od strane suda, svjedoka B.L., kako to s pravom žalba ističe.

Postupajući na ovaj način, prvostepeni sud je počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 2. u vezi sa članom 343. stav 1. tačka a), 347. stav 1. i 348. ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 16 0 K 000033 19 Kž 2 od 05.03.2019. godine)

ZAHTJEV ZA ZAŠTITU ZAKONITOSTI

Član 350. stav 2. tačka b) u vezi stava 1. i član 353. stav 1. u vezi sa članom 352. stav 2. tačka a) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske

(„Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 53/12 i 91/17)

Kad iz sadržaja zahtjeva proizlazi da povreda Krivičnog zakona nije bila iznesena u žalbi na prvostepenu presudu, niti se ukazuje da je ona počinjena u žalbenom postupku, zbog čega se shodno odred člana 350. stav 2. tačka b) Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske protiv ove pravosnažne presude ne može uložiti zahtjev za zaštitu zakonitosti, tako da podneseni zahtjev branioca osuđenog nije dozvoljen.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 77 0 K 081911 18 Kvlz od 18.06.2018. godine)

NEDOPUŠTENOST ZAHTJEVA ZA ZAŠTITU ZAKONITOSTI

Član 352. stav 2. tačka a) u vezi sa članom 350. stav 2.

Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 53/12 i 91/17)

Kada je kao osnov pobijanja pravosnažne drugostepene presude zahtjevom za zaštitu zakonitosti označena povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS (koja se manifestuje u povredi prava na odbranu), a ta povreda nije bila iznesena u žalbama optuženog i njegovog branioca na prvostepenu presudu, niti se vezuje za povredu učinjenu u žalbenom postupku, onda je takav zahtjev nedopušten u smislu odredbi člana 352. stav 2. tačka a) u vezi sa članom 350. stav 2. ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 80 0 K 082685 18 Kvlz od 28.06.2018. godine)

IZVRŠENJE KRIVIČNE PRESUDE INOSTRANOG SUDA

Član 404. stav 2. Zakona o krivičnom postupku RS („Službeni Glasnik RS“ br. 53/12 i 91/17) i član 62. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima („Službeni glasnik BiH“ br. 53/09)

Iz presude inostranog suda, jasno proizilazi da je osuđeni, u svojstvu optuženog učestvovao u postupku pred prvostepenim i drugostepenim sudom, tako da presuda inostranog suda, nije donesena u odsustvu osuđenog. S obzirom na to pobijana presuda kojom je preuzeto izvršenje te presude u odnosu na sankciju koju je izrekao inostrani sud, donesena je u skladu sa članom 62. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima i odredbom člana 404. stav 2. ZKP RS.

Iz obrazloženja:

Nisu osnovani argumenti, kojima podnosilac žalbe iskazuje sumnju, da je presuda Osnovnog suda u Sremskoj Mitrovici, Republika Srbija broj 2K169/14 od 22.9.2015. godine, donesena u

odsustvu osuđenog F.B., te da time nisu ispunjeni uslovi iz člana 62. stav 1. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 53/09) u vezi sa članom 3. stav 8. Ugovora između Bosne i Hercegovine i Srbije o međusobnom izvršavanju sudskih odluka u krivičnim stvarima („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 12/10).

Naime, iz navedene presude inostranog suda, te presude Višeg suda u Sremskoj Mitrovici 2Kž1-298/15 od 24.5.2016. godine (kojom su odbijene, kao neosnovane, žalbe okrivljenog F.B. i Osnovnog javnog tužilaštva iz Sremske Mitrovice i potvrđena presuda Osnovnog suda u Sremskoj Mitrovici, Republika Srbija broj 2K-169/14 od 22.9.2015. godine), jasno proizilazi da je F.B., u svojstvu optuženog učestvovao u postupku pred prvostepenim i drugostepenim sudom. U uslovima neposrednosti, na glavnim pretresima, omogućeno mu je pravo na odbranu, konstatovano je njegovo prisustvo objavljivanju prvostepene presude, a podnošenjem žalbe protiv te presude, učestvovao je i u postupku pred drugostepenim sudom. Slijedom navedenog, presuda inostranog suda, Osnovnog suda u Sremskoj Mitrovici, Republika Srbija broj 2K-169/14 od 22.9.2015. godine, nije donesena u odsustvu osuđenog, tako da je pobijana presuda kojom je preuzeto izvršenje te presude u odnosu na sankciju koju je izrekao inostrani sud, donesena u skladu sa članom 62. Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima i odredbom člana 404. stav 2. ZKP RS.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 12 0 K 006335 18 Kž od 22.03.2018. godine)

SASLUŠANJE MALOLJETNOG OŠTEĆENOG KAO SVJEDOKA

Član 186. stav 2. Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 13/10 i 61/13)

Prvostepeni sud je počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS (koja se ogleda u povredi prava na odbranu) kada je odbio da se kao dokaz izvede saslušanje maloljetne oštećene kao svjedoka, pozivajući se na ograničenje iz člana 186. stav 2. Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, kojim je propisano da se dijete ili mlađi maloljetnik oštećen krivičnim djelom iz člana 184. tog zakona, može saslušati kao svjedok najviše dva puta, jer maloljetna oštećena nije saslušana dva puta pred organima gonjenja (odnosno pred ovlaštenim službenim licem ili tužiocem) ili pred sudom, već je saslušana od strane socijalnih radnika Centra za socijalni rad i u MUP-u RS.

Iz obrazloženja:

Dajući razloge za odbijanje dokaznog prijedloga odbrane za saslušanje svjedoka, maloljetne oštećene, u pobijanoj presudi (strana 28. pasus 1.), prvostepeni sud se poziva na ograničenje iz odredbe člana 186. stav 2. Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 13/10 i 61/13), kojim je propisano da se dijete ili mlađi maloljetnik oštećen krivičnim djelom iz člana 184. tog zakona, može saslušati kao svjedok najviše dva puta, navodeći da je oštećena „više puta već saslušana“, te da bi ponovno saslušanje moglo izazvati nove traume. Navedenom odredbom člana 186. stav 2. Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, propisano je da se dijete ili mlađi maloljetnik oštećen krivičnim djelom iz člana 184. tog zakona, može saslušati kao svjedok najviše dva puta. Osim toga, citiranom zakonskom odredbom je propisan i način na koji „tužilac ili službeno lice“ saslušavaju ovog svjedoka.

U konkretnom slučaju, na okolnosti izvršenja predmetnog krivičnog djela, a kako to proizilazi iz službene zabilješke Tima za pripravnost J.U. Centra za socijalni rad B.L. od 04.7.2017. godine, obavljen je razgovor sa maloljetnom oštećenom od strane socijalnih radnika tog

centra, Z.B. i D.B., a zatim je maloljetna oštećena saslušana u MUP RS, Policijska uprava B.L., Odjeljenje za ... -Odsjek za ..., kako to proizilazi iz zapisnika broj od 25.8.2017. godine, sa audio vizuelnim zapisom.

Kako saslušanje maloljetne oštećene, kao svjedoka i kao oštećene izvršenjem krivičnog djela iz odredbe člana 184. stav 1. tačka i) Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku (obljuba nad nemoćnim licem), nije sprovedeno dva puta pred organima gonjenja (ovlašteno službeno lice ili tužilac) ili sudom u uslovima neposrednosti, to prvostepeni sud izvodi pogrešan zaključak da je maloljetna oštećena, kao svjedok u ovom krivičnom postupku „više puta saslušana“, te je slijedom toga i pogrešno pozivanje u razlozima pobijane presude na ograničenja iz odredbe člana 186. stav

2. Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, po kom osnovu je odbijen ovaj dokazni prijedlog odbrane. Postupajući na ovakav način, odbrani nije omogućeno da ispita svjedoka, maloljetnu oštećenu na glavnom pretresu, a ona nije dva puta saslušana u smislu citirane zakonske odredbe i time je povrijeđeno pravo na odbranu, te počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS, na koju se, osnovano, ukazuje žalbom branioca optuženog.

(Vrhovni sud Republike Srpske, broj 11 0 K 022860 19 Kž od 16.06.2020. godine)